

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om vissa regleringar av statsandelarna till kommunerna år 1996 och vissa ändringar i statsandelslagstiftningen

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att lagen om statsandelar till kommunerna skall ändras samt i anslutning till detta att lagen om bärkraftsklassificering av kommunerna skall upphävas och att aderton andra lagar skall ändras.

Det föreslås att lagen om statsandelar till kommunerna ändras så att de ekonomiska skillnaderna mellan olika kommuner inte längre utjämnas med hjälp av bärkraftsklassificeringen av kommunerna och kompletteringen av skatteinkomsterna utan i stället med en utjämnning av statsandelarna, som bygger på skatteinkomsterna. De kommuner där den kalkylerade skatteinkomsten per invånare understiger 90 % av genomsnittet i hela landet, vilket används som utjämningsgräns, får skillnaden mellan den egna kalkylerade skatteinkomsten och utjämningsgränsen som ett utjämningsstillägg till statsandelarna. I de kommuner där de kalkylerade skatteinkomsterna överstiger utjämningsgränsen minskas statsandelarna enligt bestämningsgrunderna för de olika förvaltningsområdena med ett belopp som motsvarar 40 % av den överskjutande delen.

Verkningarna av ändringarna i systemet begränsas genom en övergångsutjämnning under år 1996 så att statsandelarna inte för någon kommun med anledning av ändringen stiger eller sjunker med mer än 200 mark per invånare.

I och med att bärkraftsklassificeringen upphävs försvinner de koefficienter och statsandelsprocenter som är bundna till bärkraftsklassificeringen och som påverkar fastställandet av statsandelarna. Inom undervisnings- och kulturverksamheten föreslås en övergång till fasta statsandelsprocenter så att statsandelen inom undervisningsverksamheten och biblioteken blir 57 % och inom kulturverksamheten och grund-

utbildningen i konst 37 % av den kalkylerade grunden för statsandelen.

I propositionen föreslås med anledning av att bärkraftsklassificeringen försvinner att också systemet med statsandelar för anläggningsprojekt revideras så att kommunens statsandel inte fastställs enligt bärkraftsklassen utan enligt kommunens utjämnade kalkylerade skatteinkomster per invånare. Maximibeloppet av statsandelen för anläggningsprojekt sjunker från 70 % till 50 %, den undre gränsen förblir 25 %. Grunderna för bestämmande av statsandelen för anskaffningar till kretsalarmeringscentralerna samt kommunernas brand- och räddningsväsende förenhetligas till samma nivå som inom social- och hälsovården samt undervisnings- och kulturverksamheten.

Vidare föreslås i propositionen att det stiftas en lag om vissa regleringar av statsandelarna till kommunerna år 1996. Där stadgas om nedskärningar av statsandelarna år 1996. Stadgandena gäller den allmänna statsandelen, social- och hälsovården samt undervisnings- och kulturverksamheten.

Vid fastställandet av statsandelarna beaktas år 1996 inte den beräknade förändringen i kostnadsnivån och inte heller justeras de genomsnittliga beloppen eller enhetspriserna under eller efter finansåret på basis av förändringar i kostnadsnivån eller kvalitativa eller kvantitativa förändringar i verksamheten. År 1996 görs inte heller någon utredning om kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna eller justeringar av de genomsnittliga beloppen eller enhetspriserna på basis av denna.

Statsandelarna föreslås 1996 bli nedskurna med sammanlagt 3 800 miljoner mark utöver de tidigare nedskärningarna. Fördelat enligt

förvaltningsområde innebär detta att 418 miljoner mark dras av från den allmänna statsandelen, 2 052 miljoner från statsandelarna för social- och hälsovården och 1 330 miljoner mark från statsandelarna för undervisnings- och kulturverksamheten. Alla kommuners statsandelar skärs ned med samma belopp, 749 mark per invånare.

I samband med reformen slutar man också

uppbära en andel av kostnaderna för folkpensionens tilläggsdelar av kommunerna. Kommunernas statsandelar skärs ner med motsvarande belopp. Denna minskning av statsandelarna påverkar således inte kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna.

De föreslagna lagarna avses bli behandlade i samband med statsbudgeten för 1996 och träda i kraft från början av 1996.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

	Sida		Sida
PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLLL	1	3.1.2. Ändringar i statsandelarna enligt förvaltningsområde	20
ALLMÄN MOTIVERING	5	3.1.3. Ändringarna i statsandelarna per kommun	21
1. Nuläge	5	3.1.4. Privata läroanstalter och kulturinrättningar	25
1.1. Lagstiftning och praxis	5	3.2. Verknningar i fråga om organisation och personal	25
1.1.1. Allmänt	5	4. Beredningen av propositionen	25
1.1.2. Den allmänna statsandelen	6	5. Andra omständigheter som inverkat på propositionens innehåll	25
1.1.3. Komplettering av skatteinkomsterna	6	DETALJMOTIVERING	26
1.1.4. Statsandel för social- och hälsovårdens driftskostnader	7	1. Lagförslagen	26
Socialvården	7	1. 1. Lag om vissa regleringar av statsandelarna till kommunerna 1996	26
Hälsovården	7	1. 2. Lagen om statsandelar till kommunerna	28
Social- och hälsovårdens bärkraftskoefficient	7	1. 3. Lagen om bärkraftsklassificering av kommunerna	32
1.1.5. Beslut om och utbetalning av statsandelarna för social- och hälsovårdens driftskostnader	8	1. 4. Lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården	32
1.1.6. Statsandel för social- och hälsovårdens anläggningsprojekt	8	1. 5. Folkpensionslagen	34
1.1.7. Statsandel för driftskostnaderna inom undervisnings- och kulturverksamhet	9	1. 6. Lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet	34
Allmänt	9	1. 7. Lagen om skolor för hörselskadade och synskadade samt rörelsehindrade	36
Undervisningsverksamhet	9	1. 8. Lagen om privata skolor med främmande undervisningsspråk	36
Kulturverksamhet	10	1. 9. Övningskolelagen	36
1.1.8. Statsandel för anläggningsprojekt inom undervisnings- och kulturverksamheten	10	1.10. Lagen om Suomalais-venäläinen koulu benämnda skola	36
1.1.9. Statsandelar och -understöd för brand- och räddningsväsendets projekt	11	1.11. Lagen om Helsingin ranskalais-suomalainen koulu benämnda skola	37
1.1.10. Nedsänkningar i statsandelarna under åren 1993—1995	12	1.12. Lagen om Steiner-skola	37
1.2. Bedömning av nuläget	12	1.13. Lagen om steinerpedagogiska specialskolor	37
2. Propositionens mål och de viktigaste förslagen	14	1.14. Lagen om läroavtalsutbildning	37
2.1. Allmänt	14	1.15. Lagen om skolan Anna Tapion koulu	37
2.2. Lagen om statsandelar till kommunerna	15	1.16. Lagen om idrottsutbildningscentrer med statsandel	37
2.3. Lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården samt folkpensionslagen	16	1.17. Museilagen	37
2.4. Lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet	17	1.18. Teater- och orkesterlagen	37
2.5. Bestämmande av statsandel för anläggningsprojekt	17	1.19. Lagen om ungdomsarbete	37
2.6. Nedsänkningen av statsandelarna år 1996	18	1.20. Lagen om statsandelar och -understöd åt kommunerna för brand- och räddningsväsendet	38
3. Propositionens verkningar	19	2. Ikraftträdande	38
3.1. Ekonomiska verkningar	19	LAGFÖRSLAGEN	39
3.1.1. Kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna	19	1. Lag om vissa regleringar av statsandelarna till kommunerna	39

	Sida		Sida
2. Lag om ändring av lagen om statsandelar till kommunerna	40	20. Lag om ändring av lagen om statsandelar och -understöd till kommunerna för kostnaderna för brand- och räddningsväsendet	54
3. Lag om upphävande av lagen om bärkraftsklassificering av kommunerna	43	BILAGOR	56
4. Lag om ändring av lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården	43	Parallelltexter	56
5. Lag om ändring av 62 § folkpensionslagen ...	45	2. Lag om ändring av lagen om statsandelar till kommunerna	56
6. Lag om ändring av lagen om finansiering av undervisnings och kulturverksamhet	45	4. Lag om ändring av lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården	65
7. Lag om ändring av 17 a § lagen om skolor för hörselskadade och synskadade samt rörelsehindrade	48	5. Lag om ändring av 62 § folkpensionslagen ..	67
8. Lag om ändring av 3 a och 3 b §§ lagen om privata skolor med främmande undervisningspråk	48	6. Lag om ändring av lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet	69
9. Lag om ändring av 18 § övningsskolelagen ...	49	7. Lag om ändring av 17 a § lagen om skolor för hörselskadade och synskadade samt rörelsehindrade	75
10. Lag om ändring av 10 § lagen om Suomalais-venäläinen koulu benämnda skola	49	8. Lag om ändring av 3 a och 3 b §§ lagen om privata skolor med främmande undervisningspråk	76
11. Lag om ändring av 10 § lagen om Helsingin ranskalais- suomalainen koulu benämnda skola	50	9. Lag om ändring av 18 § övningsskolelagen ..	77
12. Lag om ändring av 5 § lagen om Steiner-skola	50	10. Lag om ändring av 10 § lagen om Suomalais-venäläinen koulu benämnda skola	78
13. Lag om ändring av 3 och 4 §§ lagen om steinerpedagogiska specialskolor	51	11. Lag om ändring av 10 § lagen om Helsingin ranskalais- suomalainen koulu benämnda skola	78
14. Lag om ändring av 15 § lagen om läroavtalsutbildning	51	12. Lag om ändring av 5 § lagen om Steiner-skola	79
15. Lag om ändring av 4 och 5 §§ lagen om skolan Anna Tapion koulu	52	13. Lag om ändring av 3 och 4 §§ lagen om steinerpedagogiska specialskolor	80
16. Lag om ändring av 31 § lagen om idrottsutbildningscentrer med statsandel	52	14. Lag om ändring av 15 § lagen om läroavtalsutbildning	81
17. Lag om ändring av 3 § museilagen	53	15. Lag om ändring av 4 och 5 §§ lagen om skolan Anna Tapion koulu	82
18. Lag om ändring av 5 § teater- och orkesterlagen	53	16. Lag om ändring av 31 § lagen om idrottsutbildningscentrer med statsandel	83
19. Lag om ändring av 15 § lagen om ungdomsarbete	54	17. Lag om ändring av 3 § museilagen	83
		18. Lag om ändring av 5 § teater- och orkesterlagen	84
		19. Lag om ändring av 15 § lagen om ungdomsarbete	84
		20. Lag om ändring av lagen om statsandelar och -understöd till kommunerna för kostnaderna för brand- och räddningsväsendet	85

ALLMÄN MOTIVERING

1. Nuläge

1.1. Lagstiftning och praxis

1.1.1. Allmänt

Systemet med statsandelar till kommunerna revideras vid ingången av 1993 genom att lagen om statsandelar till kommunerna (688/92), lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovårdsväsendet (733/92) samt lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (705/92) trädde i kraft.

Enligt det nya systemet fastställs statsandelarna kalkylmässigt. Kalkylmässigheten gäller de statsandelar för kommunernas driftsekonomi som beviljas kommunerna. Inom undervisnings- och kulturverksamheten betalas statsandelar också åt huvudmännen för privata institutioner, och även för dem gäller att statsandelarna är kalkylmässiga. Kommunens allmänna statsandel samt statsandelarna för social- och hälsovården samt för undervisnings- och kulturverksamhet fastställs inte längre enligt de faktiska utgifterna. Statsandelarna är inte heller bundna till användningsändamålet.

Eftersom beräkningsgrunderna inom det nya systemet inte binder kommunerna då det gäller användningen av statsandelarna, ger systemet med statsandelar kommunerna spelrum att ordna sin service. Systemet betonar att kommunerna har eget ekonomiskt ansvar och att verksamheten skall vara effektiv. Om en kommun förmår producera sin service billigare än genomsnittet har den direkt nytta av kostnadsinsparningarna, eftersom statsandelarna inte bestäms enligt kostnaderna. De avgifter och ersättningar som kommunen uppstår påverkar inte heller dess statsandel.

Från det gamla statsandelssystemet bibehölls bärkraftsklassificeringen som en grund för fastställande av statsandelarna. Det fick dock mindre vikt vid fastställandet av statsandelarna. Bärkraftsklassificeringen bygger enligt lagen om bärkraftsklassificering av kommunerna (649/85) på antalet skattören i kommunen samt på faktorer i samband med servicebehovet och kostnadsnivån. Klassificeringen är inte helt kalkylmässig, utan bygger delvis på myndighetsprövning. Kommunernas bärkraftsklasser har genom lag bibehållits oförändrade sedan 1992.

I statsandelslagstiftningen ingår detaljerade

stadganden om hur ändringar av arten eller omfattningen av statsandelsåliggandena inom de olika förvaltningsområdena samt beräknade förändringar i kostnadsnivån skall beaktas när statsandelarna eller de genomsnittliga belopp som ligger till grund för dem fastställs samt när dessa belopp justeras under finansåret och efter det. Därtill stadgas i lag om justeringar i syfte att bibehålla kostnadsfördelningen mellan kommunerna och staten samt om en utredning beträffande kostnadsfördelningen som gäller hela landet och som skall göras vart fjärde år.

I syfte att bibehålla kostnadsfördelningen stadgas i lagen om statsandelar till kommunerna om hur ändringar av arten eller omfattningen av de uppgiftsbaserade statsandelarna skall beaktas också när det genomsnittliga beloppet av den allmänna statsandelen fastställs. De nuvarande stadgandena har tillämpats så att också ändringar i vissa lagar som inte gäller statsandelsåligganden kräver justering både av de uppgiftsbaserade statsandelarna och av det genomsnittliga beloppet av den allmänna statsandelen samt av anslagens dimensionering.

I samband med det nuvarande statsandelsystemet finns en utjämning som gäller en övergångsperiod fram till år 2000. Genom detta ville man minska de ändringar i statsandelarna för de enskilda kommunerna som föranleddes av reformen så att de blev skäliga, och samtidigt ge kommunerna en tillräckligt lång anpassningsperiod. Statsrådet har fastställt utjämningskoefficienter för varje kommun. Utjämningskoefficienterna bygger på skillnaden mellan de statsandelar som beviljades kommunerna under åren 1988—1990 enligt tidigare stadganden om statsandelar och de kalkylerade statsandelarna enligt det system som trädde i kraft 1993.

Vid ingången av 1993 förenhetligades statsandelsskalan för social- och hälsovårdens samt undervisningsverksamhetens anläggningsprojekt, vilken byggde på bärkraftsklassificeringen. Statsandelen för social- och hälsovårdens anläggningsprojekt är kostnadsbaserad. Inom undervisningsverksamheten äsendet bestäms statsandelen för anläggningsprojekten på basis av de enhetspriser som finns fastställda för olika slag av lokaliteter. Statsandel för anläggningskostnader betalas åt både kommuner och samkommuner och inom undervisnings- och

kulturverksamheten också åt privata samfund och stiftelser. Därtill har kommunerna för brand- och räddningsväsendets anskaffningar beviljats statsandel på basis av bärkraftsklassificeringen, enligt en egen skala.

Kommunerna betalar enligt 62 § folkpensionslagen i år som en andel av kostnaderna för folkpensionernas tilläggsdelar 1,55 penni per skattöre, dvs. 4 220 miljoner mark. Med hjälp av de andelar av tilläggsdelarna som upp bärs av kommunerna har man också delvis reglerat utvecklingen då det gäller kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna och kommunernas finansiella ställning.

1.1.2. Den allmänna statsandelen

Den allmänna statsandelen beviljas alla kommuner. Genomsnittsbeloppet år 1995 är 566 mark per invånare.

Beloppet av kommunens allmänna statsandel beräknas enligt 8 § lagen om statsandelar till kommunerna genom att invånarantalet den första dagen året före finansåret multipliceras med det fastställda genomsnittliga beloppet av den allmänna statsandelen, vilket multipliceras med koefficienter som bestäms enligt bärkraftsklassen, befolkningstätheten, arealen, andelen skärgård i kommunen och befolkningens språkförhållanden. Det så framräknade beloppet ökas med ett belopp som bestäms enligt sjunkande invånarantal.

De koefficienter som bestäms på basis av bärkraftsklass är följande:

Kommunens bärkraftsklass	Koefficient
1	2,60
2	1,90
3	1,60
4	1,30
5	1,00
6	0,75
7	0,75
8	0,75
9	0,75
10	0,75

På basis av befolkningstätheten får kommunen en förhöjningskoefficient om antalet invånare per kvadratkilometer markareal är mindre än sex. På basis av arealen får kommunen en förhöjningskoefficient om dess markareal är större än 1 000 kvadratkilometer. Förhöjnings-

koefficienten för skärgårdskommuner är 1,6 och den tillämpas i stället för befolkningstäthetskoefficienten och arealkoefficienten. En tvåspråkig kommun och en kommun som tillhandahåller service också på samiska beviljas den allmänna statsandelen förhöjd med 5 %. Beloppet enligt sjunkande invånarantal beräknas så att hälften av minskningen i invånarantalet under tre år före fastställelseåret beaktas och multipliceras med summan av den allmänna statsandelen och de uppgiftsbaserade statsandelarna.

Beloppet av den allmänna statsandelen, fastställt på ovan nämnt sätt, ökas eller minskas under en övergångsperiod med en utjämning, beroende på om det sammanlagda beloppet av statsandelens basdel, kompletteringen av skatteinkomsterna och de uppgiftsbaserade statsandelarna är större eller mindre än motsvarande statsandelar enligt det tidigare statsandelssystemet. Beloppet av minskningen eller ökningen beräknas så att antalet invånare i kommunen multipliceras med den allmänna statsandelens genomsnittliga belopp och utjämningskoefficientens absoluta värde.

I 16 § lagen om statsandelar till kommunerna stadgas att det absoluta värdet för kommunens utjämningskoefficient årligen minskas med 0,1 fram till år 2000, om den inte före det har nått värdet noll. För alla kommuner når inte utjämningskoefficienten värdet noll före år 2000. I praktiken uppgår utjämnningen av kommunens statsandel, antingen ökningen eller minskningen, till ca 60 mark per invånare och år.

1.1.3. Komplettering av skatteinkomsterna

Komplettering av skatteinkomsterna beviljas enligt 17 § lagen om statsandelar till kommunerna en kommun i vilken antalet skattören per invånare underskrider den utjämningsgräns som bestäms för kommunen på basis av befolkningstätheten och andelen skärgård i kommunen. Kompletteringen av skatteinkomsterna beräknas genom att skillnaden mellan utjämningsgränsen och antalet skattören per invånare i kommunen multipliceras med den för samtliga kommuner genomsnittliga uttaxeringen per skattöre, vilken vägts med antalet skattören, samt med antalet invånare i kommunen den första dagen det år till vars inkomst beskattningen hänför sig.

Kommunerna har för beräkning av kompletteringen delats in i fyra grupper på basis av befolkningstätheten enligt följande:

Invånare/km ² markareal	Utjämningsgräns %
mindre än 1,0 och skärgårdskommuner	95
1,0—1,9	91
2,0—6,9	88
över 6,9	85

I motsats till vad som är fallet med statsandelarna påverkas kompletteringen av skatteinkomsterna inte av kommunens bärkraftsklass.

Komplettering av skatteinkomsterna har de senaste åren beviljats i medeltal 330 kommuner.

1.1.4. Statsandel för social- och hälsovårdens driftskostnader

Enligt 12 § lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården betalas statsandelen för kommunens driftskostnader som en helhet, uträknad som statsandelar för socialvården och hälsovården var för sig.

Socialvården

Statsandelen för socialvården beräknas genom att de separat fastställda statsandelarna enligt åldersgrupp multipliceras med antalet kommuninvånare som hör till åldersgruppen i fråga och genom att addera de belopp som fås på detta sätt. Beloppet av dessa multipliceras med koefficienter som bestäms enligt kommunens arbetslöshetsgrad och bärkraftsklass.

De belopp enligt åldersgrupp som läggs till grund för fastställandet av statsandelen för socialvården är följande år 1995:

0— 6-åringar	7 409 mk
7—64-åringar	355 mk
65—74-åringar	3 249 mk
de som fyllt 75 år	2 998 mk

Den statsandel för socialvården som fastställs enligt åldersstrukturen höjs på basis av arbetslöshetsgraden. Arbetslöshetsförhöjning utbetalas om arbetslöshetsgraden i kommunen är högre än i landet i genomsnitt. År 1995

fanns det 219 kommuner som fick arbetslöshetsförhöjning. Antalet kommuner som får förhöjning varierar från år till år beroende på hur många kommuner som har en arbetslöshetsgrad som överstiger landets medeltal.

Hälsovården

Statsandelen per invånare för hälsovården beräknas enligt samma princip som statsandelen för socialvården. De enligt åldersgrupp fastställda beloppen av statsandelen multipliceras med antalet kommuninvånare som hör till åldersgruppen i fråga, varefter de belopp som beräknats på detta sätt adderas. Till denna summa adderas ett belopp som framräknas genom att det genomsnittliga belopp av statsandelen som bestäms enligt sjukfrekvensen multipliceras med en koefficient enligt sjukfrekvensen i kommunen och kommunens invånarantal. Det bastal som additionen resulterat i multipliceras separat med koefficienten enligt befolkningstäthet och med arealkoefficienten och de belopp som erhålls på detta sätt adderas till bastalet. Detta nya bastal multipliceras med kommunens koefficient enligt bärkraftsklassen.

År 1995 får kommunen i statsandel för hälsovården följande belopp per invånare i de olika åldersgrupperna:

0— 6-åringar	984 mk
7—64-åringar	928 mk
65—74-åringar	2 310 mk
de som fyllt 75 år	3 709 mk

På basis av sjukfrekvensen betalas åt kommunen en statsandel som beräknas så att beloppet 385 mark multipliceras med antalet kommuninvånare och kommunens sjukfrekvenskoefficient.

Det belopp som betalas på basis av åldersstrukturen och sjukfrekvensen höjs om kommunens landareal är större än 1 250 km² eller om befolkningstätheten är mindre än 4 personer/km². Det finns sammanlagt 37 kommuner som får arealtillägg. Förhöjningen är i medeltal 14 %. Förhöjning för befolkningstäthet betalas åt 45 kommuner och den är i medeltal 6 %.

De 14 skärgårdskommunerna får den enligt åldersstrukturen fastställda statsandelen för hälsovården förhöjd med 10 %.

Social- och hälsovårdens bärkraftskoefficient

De enligt bärkraftsklassen fastställda koeffi-

cienterna för social- och hälsovården är följande:

Bärkraftsklass	Koefficient
1—5	1,5
6	1,4
7	1,3
8	1,2
9	1,1
10	1,0

1.1.5. Beslut om och utbetalning av statsandelarna för social- och hälsovårdens driftskostnader

Enligt 39 § lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården är det i regel länsstyrelsen som är statsbidragsmyndighet i de ärenden som nämns i lagen. När det nuvarande statsandelssystemet infördes ansågs det ändamålsenligt att de uppgifter som krävdes för verkställigheten av systemet med statsandelar för planerings- och driftskostnaderna också i fortsättningen skulle skötas av länsstyrelsen, precis som enligt det tidigare systemet. I enlighet härmed anfördes länsstyrelserna också de uppgifter som gällde beslut om och utbetalning av driftskostnaderna. En motivering ansågs också vara att kommunerna relativt ofta kunde tänkas komma med yrkanden på rättelse av besluten om fastställande av statsandelen, och det mest ändamålsenliga skulle vara att dessa behandlades i länsstyrelserna.

I praktiken sköts beräkningen av statsandelarna för kommunernas driftskostnader emellertid med hjälp av det adb-system som social- och hälsovårdsministeriet upprätthåller. När beräkningen är slutförd sköter länsstyrelserna om att uppgifterna kontrolleras och besluten fattas. Länsstyrelsernas kontroll har inte haft någon praktisk betydelse. Kommunerna har också mycket sällan kommit med rättelseyrkanden och besluten har inte behövt ändras med anledning av rättelseyrkandena.

I dagens läge har länsstyrelsernas ställning liten betydelse. Länsstyrelserna har inte de facto varit med om att beräkna de enskilda kommunernas statsandelar, utan närmast haft hand om tekniska uppgifter. I praktiken har detta inneburit ett extra arbetsskede i besluts- och utbetalningsprocessen.

1.1.6. Statsandel för social- och hälsovårdens anläggningsprojekt

I 27 § lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården stadgas om statsandelsskalan för anläggningsprojekt. Statsandelen för anläggningsprojekt beräknas kommunvis på basis av bärkraftsklasserna. Graderingen enligt bärkraftsklass är densamma som inom undervisnings- och kulturverksamheten:

Bärkraftsklass	Statsandelsprocent
1	70
2	65
3	60
4	55
5	50
6	45
7	40
8	35
9	30
10	25

Anläggningsprojekten indelas i stora och små projekt enligt kostnadernas storlek. Till stora projekt räknas projekt där kostnaderna överstiger 25 miljoner mark och de godkänns separat i den riksomfattande planen för social- och hälsovården, som fastställs av statsrådet. De små projekten belöper sig till 2—25 miljoner mark. Länsstyrelserna fastställer de små projekten inom ramen för den kvot som godkänts i statsbudgeten och som fördelats på regionerna av social- och hälsovårdsministeriet.

Projektkvoterna har under åren 1990—1995 varit följande (miljoner mark):

År	1990	1991	1992	1993	1994	1995
Sammanlagt	1 694	1 725	1 490	1 425	925	1 165
Stora	832	710	790	411	—	272
Små	862	1 015	700	1 014	925	893

Länsstyrelsen fastställer bara kvoten för kommunen eller samkommunen. Den statliga myndigheten fastställer inte ritningar, rumsprogram eller andra detaljer i projektet. Kommunens beslutanderätt begränsas bara av att projektet skall användas för det ändamål som har legat till grund för fastställandet och av att statsandel utbetalas högst för kostnader inom den kvot som fastställts för projektet.

1.1.7. Statsandel för driftskostnaderna inom undervisnings- och kulturverksamhet

Allmänt

Enligt lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet skall de statsandelar som beviljas för undervisnings- och kulturverksamhet bestämmas enligt kalkylerade grunder. Dessa är elevantalet, antalet undervisningstimmar, antalet studieveckor, invånarantalet i kommunen och antalet årsverken vid inrättningen samt de belopp som fastställts för dem (*priser per enhet*).

Statsandelarna för de olika funktionerna inom undervisnings- och kulturverksamheten uträknas separat, men de betalas till kommunerna som en helhet såsom inom social- och hälsovårdsväsendet.

För driftskostnaderna inom undervisnings- och kulturverksamheten finns två särskilda statsandelsskalor, som bestäms i procent enligt kommunernas bärkraftsklasser som följer:

Bärkraftsklass	Statsandelsprocent	
	Undervisningsverksamhet	Kulturverksamhet
1—5	60	40
6	57	37
7	54	34
8	51	31
9	48	28
10	45	25

Skalan för undervisningsverksamhet tillämpas på all annan undervisningsverksamhet än grundundervisning i konst, där skalan för kulturverksamhet tillämpas. Skalan för kulturverksamhet tillämpas på kultur- och fritidsverksamhet. I fråga om biblioteksväsendet tillämpas dock skalan för undervisningsverksamhet.

Undervisningsverksamhet

Inom undervisningsverksamheten beräknas priserna per enhet, med undantag för grundundervisningen i konst, vart fjärde år på basis av de genomsnittliga faktiska kostnaderna för hela landet.

För beräkning av statsandelen för grundskolan och gymnasiet i kommunen insamlas årligen uppgifter om elevantalet samt om den kalkylerade timresursen för grundskolan och

gymnasiet. För gymnasieutbildningen och yrkesutbildningen insamlas uppgifter om elevantalet två gånger per år. Grundskolelagen och lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet har ändrats genom lagar av den 17 juli 1995 (957/95 och 958/95) så att priserna per enhet för grundskolan från ingången av 1996 inte räknas på basis av den kalkylerade timresursen utan på basis av ett nyckeltal som beskriver grundskolornas struktur och sättet att ordna undervisningen i grundskolorna i kommunen.

Vid beräkningen av priserna per enhet per elev i grundskolan beaktas den kalkylerade timresursen (från ingången av 1996 ett nyckeltal som beskriver grundskolornas struktur och sättet att ordna undervisningen i kommunen), huruvida ett högstadium finns samt kommunens befolkningstäthet. I svenskspråkiga och tvåspråkiga kommuner samt på samernas hembygdsområde höjs de kommunvisa priserna per enhet med två procent (från ingången av 1996 med fem procent) i enlighet med det antal elever som deltar i svenskspråkig undervisning och det antal elever som deltar i undervisning på samiska.

Vid beräkningen av priserna per enhet per elev i gymnasiet beaktas den kalkylerade timresursen och befolkningstätheten i den kommun där gymnasiet finns. Priset per enhet för ett vuxengymnasium och en vuxenlinje vid gymnasiet är 60 procent av priset per enhet för gymnasiet i den kommun där vuxengymnasiet eller vuxenlinjen vid gymnasiet finns.

Priserna per enhet för skolskjuts och inkvartering beräknas särskilt för grundskoleelever och gymnasieelever som fått skolskjuts eller inkvartering. Priserna per enhet beräknas för fem olika bosättningsstrukturgrupper.

Hemkommunerna för elever i gymnasiet och i vissa fall även för elever i grundskolan är skyldiga att finansiera sin andel av de driftskostnader som föranleds av elever som studerar på annat håll. I grundskolan, gymnasiet och vuxengymnasiet bestäms hemkommunens betalningsandel enligt skolform utgående från ett belopp som beräknats på basis av priserna per enhet.

Lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet tillämpas också på yrkesutbildning som ordnas i yrkesläroanstalter, från ingången av 1997 i yrkeshögskolor samt i musikläroanstalter med statsandel och i medborgarinstitut.

Priserna per enhet för yrkesläroanstalterna beräknas i regel enligt läroanstaltsform per elev. Priserna per enhet graderas inom sådan i förordning angiven utbildning för vilken kostnaderna är högre än genomsnittet. Även priserna per enhet för små enheter, dvs. mindre än 200 elever, höjs.

I fråga om yrkesutbildningen räknas priserna per enhet för skolskjuts och inkvartering vart fjärde år enligt läroanstaltsform genom att de faktiska kostnaderna divideras särskilt med antalet elever som fått skolskjuts och särskilt med antalet elever som fått inkvartering.

I fråga om yrkesutbildningen bestäms betalningsandelen för elevens hemkommun på basis av ett per elev beräknat genomsnittligt belopp, som är detsamma för hela landet (år 1995 34 506 mark), och kommunens bärkraftsklass. Statsandelen täcker skillnaden mellan den statsandelsgrund som beräknats utgående från priserna per enhet och betalningsandelarna för hemkommunerna.

År 1995 är de genomsnittliga beloppen av priserna per enhet per elev 18 162 mark i grundskolan, 19 739 mark i gymnasiet och 33 533 mark i yrkesläroanstalterna. För skolskjutsar och inkvartering har dessutom fastställts egna genomsnittliga belopp.

Den kalkylerade statsandelen för driftskostnaderna vid medborgarinstitut fås genom att det antal undervisningstimmar som årligen fastställts för medborgarinstitutet multipliceras med priset per enhet för en undervisningstimme enligt den bosättningsstrukturgrupp som kommunen hör till. Resultatet multipliceras med den statsandelsprocent som svarar mot kommunens bärkraftsklass.

Priset per enhet för en undervisningstimme, vilket ligger till grund för statsandelen för musikläroanstalterna, beräknas vart fjärde år genom att kostnaderna för alla musikläroanstalter i landet divideras med det sammanlagda antalet undervisningstimmar. Priserna per enhet beräknas särskilt för yrkesutbildning och för annan undervisning. Statsandelen bestäms som en mot bärkraftsklassificeringen svarande procentandel av det belopp som fås när antalet undervisningstimmar multipliceras med priset per enhet. Undervisningsministeriet fastställer årligen enligt läroanstalt det antal undervisningstimmar som skall användas vid beräkningen av statsandelen.

Statsandelen för grundundervisningen i konst bestäms utgående från ett belopp som fås

genom att invånarantalet i kommunen multipliceras med det pris per enhet som fastställts för grundundervisningen i konst. Undervisningsministeriet fastställer årligen priset per enhet per kommuninvånare inom ramen för statsbudgeten. Statsandelen bestäms enligt statsandelskalan för kulturverksamhet.

Statsandelarna beviljas elevernas hemkommuner när det gäller grundskolor, skolor som ersätter grundskolor, kommunala gymnasier och vuxengymnasier samt kommunala yrkesläroanstalter. I fråga om medborgarinstitut, musikläroanstalter och privata läroanstalter beviljas statsandelarna huvudmannen för inrättningen.

Kulturverksamhet

Den kalkylerade statsandelen för driftskostnaderna för en kommuns biblioteksväsen fås genom att invånarantalet i kommunen multipliceras med det pris per enhet som bestäms för biblioteket enligt kommunens bostadsstrukturgrupp. Resultatet multipliceras sedan med den statsandelsprocent som svarar mot kommunens bärkraftsklass. Den kalkylerade statsandelsgrunden bestäms på samma sätt som för undervisningsverksamheten på basis av de faktiska genomsnittliga kostnaderna, som beräknas vart fjärde år. Det genomsnittliga beloppet av priserna per enhet för biblioteken är 198 mark per invånare år 1995.

Undervisningsministeriet godkänner museer, teatrar och orkestrar såsom berättigade till statsandel och beslutar också inom ramen för statsbudgeten om det antal årsverken som skall användas som statsandelsgrund vid de olika inrättningarna. Statsandelen beräknas utgående från det belopp som fås när det pris per enhet som fastställts per årsverke enligt bärkraftsklassificeringen multipliceras med antalet årsverken.

Statsandelen för kulturverksamhet, idrottsverksamhet och ungdomsarbete bestäms på basis av de belopp per invånare som fastställs i statsbudgeten samt bärkraftsklassificeringen.

Statsandelarna till kulturinrättningar beviljas huvudmannen för inrättningen eller medlemskommunerna i den samkommun som är huvudman för inrättningen.

1.1.8. Statsandel för anläggningsprojekt inom undervisnings- och kulturverksamheten

I lagen om finansiering av undervisnings-

och kulturverksamhet regleras största delen av de statsandelar och understöd som beviljas för anläggningsprojekt på undervisningsministeriets förvaltningsområde.

Med anläggningsprojekt avses byggande, förvärv, grundlig reparation eller motsvarande åtgärder i fråga om lokaler som utgör en funktionell helhet samt anskaffning av lösegen- dom i samband med sådana åtgärder, om åtgärdens beräknade totalkostnader uppgår till minst det belopp som statsrådet fastställt.

Statsrådet har fastställt beloppen för anläggningsprojekt till antingen 2 000 000 mark eller 500 000 mark beroende på projektet så att den övre gränsen närmast tillämpas på projekt som gäller byggande eller grundlig reparation och för vilka statsandel kan beviljas enligt samma skala (25—70 procent) som inom social- och hälsovården. Den nedre gränsen tillämpas i allmänhet när det är fråga om anskaffning av lösegen- dom eller när statsunderstöd kan beviljas för projektet. Statsunderstödet beviljas enligt prövning och den skala som svarar mot bärkraftsklasserna tillämpas inte på det.

Utgående från en projektplan fastställer undervisningsministeriet omfattningen på projektet under förutsättning att det kan anses finnas statsekonomiska förutsättningar att finansiera projektet. Fastställandet av omfattningen inne-

bär i allmänhet att projektet på basis av finansieringsplanen kan beviljas statsandel under de två följande åren. Fastställandet av omfattningen ger huvudmannen för inrättningen en bas för en detaljerad planering av projektet.

Länsstyrelsen ställer årligen huvudmännens projekt i prioritetsordning och undervisningsministeriet beviljar huvudmännen för inrättningarna statsandelar inom ramen för de anslag och fullmakter som ingår i statsbudgeten. Om huvudmannen för en inrättning har givit sitt samtycke till det kan statsandelen till utgången av år 1997 beviljas i form av efterfinansiering. Statsandelen jämte räntor betalas då efter det projektet slutförts i lika stora poster under sju år.

När lokaler byggs eller förvärvas bestäms statsandelsgrunden på basis av den omfattning som fastställts för projektet och de kalkylerade priser per enhet som statsrådet har fastställt. När lokaler repareras grundligt används som kalkylerad statsandelsgrund för projektet det belopp som statsbidragsmyndigheten fastställt för projektet med stöd av de beräknade kostnaderna för det.

Statsandelar för anläggningsprojekt på undervisningsministeriets förvaltningsområde 1990—95:

Miljoner mark	1990	1991	1992	1993	1994	1995
Allmänbildande	277	270	300	310	250	157
Yrkesinriktade	363	363	323	290	150	70
			(anv. 111)			
Medborgarinstitut	—	—	—	—	3	—
Bibliotek	33	28	26	27	25	15
Sammanlagt	673	661	649	627	428	242

En statlig myndighet fastställer inte ritningar, rumsprogram eller andra detaljer för projektet. Den kommunala beslutanderätten begränsas endast av att projektet skall motsvara det ändamål som varit grund för beviljandet av statsandelen och att projektet genomförs i minst den omfattning som fastställts.

-understöd åt kommunerna för kostnaderna för brand- och räddningsväsendet är följande:

Bärkraftsklass	Statsandelsprocent
1	75
2	60
3	50
4	40
5	35
6	30
7	25
8	20
9	15
10	10

Enligt 3 § 2 mom. i nämnda lag betalas till

1.1.9. Statsandelar och -understöd för brand- och räddningsväsendets projekt

Statsandelsskalan för kretsalarmeringscentralernas anläggningsprojekt och materielan- skaffningar enligt 1 § lagen om statsandelar och

kommunen inom ramen för statsbudgeten statsandel för betydande kostnader som gäller anskaffning av materiel som behövs för skötseln av kretsalarmeringscentralen samt kommunens brand- och räddningstjänsten i övrigt.

För statsandelen för projekt som gäller anläggande av kretsalarmeringscentraler har i statsbudgeten årligen beviljats ca 2—5 miljoner mark och för statsandelar för påfallande dyr utrustning har årligen beviljats mindre än 20 miljoner mark.

1.1.10. Nedskärningar i statsandelarna under åren 1993—1995

Som en del av åtgärderna för att balansera statsfinanserna har kommunernas statsandelar under åren 1993—1995 genom ettåriga sparlagar skurits ner med avvikelse från statsandelslagstiftningen enligt följande:

År (mmk)	1993	1994	1995	Fortsatta inbesparingar sammanlagt
IM		421	112	533
SHM	264	2 555	543	3 362
UVM	989	1 009	333	2 331
Sammanlagt	1 253	3 985	988	6 226

Till grund för nedskärningarna av statsandelarna har också legat effekten av familjestödsreformen, vilken från och med 1994 har beräknats öka kommunernas skatteinkomster med 2 260 miljoner mark per år.

Genom sparlagar har man också avstått från justeringar av kostnadsnivån då det gäller statsandelsåliggandena, vilket har beräknats minska statsandelarna på följande sätt:

År (mmk)	1993	1994	1995	Sammanlagt
Kostnads-effekt	—	300	1 100	1 400

Nedskärningen av statsandelarna inom undervisnings- och kulturverksamheten gjordes under åren 1993—1995 så att enhetspriserna sänktes. Nedskärningarna av statsandelarna för social- och hälsovården gjordes 1993 så att för varje kommuninvånare avdrogs ett lika stort belopp. Nedskärningarna i de allmänna statsandelarna och i statsandelarna för social- och hälsovården gjordes 1994 så att av nedskärningarna bestämdes 40 % på basis av antalet

kommuninvånare och 60 % på basis av antalet skattören i kommunen. År 1995 sänktes också de allmänna statsandelarna och statsandelarna för social- och hälsovården genom att enhetspriserna sänktes, samtidigt som de nedskärningar som gjorts 1994 förlängdes som sådana.

1.2. Bedömning av nuläget

I samband med statsandelsreformen 1993 utreddes möjligheterna att frångå bärkraftsklassificeringen av kommunerna. Eftersom man redan hade ändrat de övriga grunderna för statsbidragen och statsandelarna inte längre beviljades på basis av de verkliga kostnaderna och eftersom man visste att skattegrunderna skulle komma att förändras, vilka alla faktorer avsevärt påverkade kommunernas statsandelar, ansågs det ändamålsenligt att tills vidare bibehålla bärkraftsklassificeringen som en del av grunderna för statsandelarna. Då hade man inte heller tillräckligt utrett vilka system som skulle kunna ersätta bärkraftsklassificeringen av kommunerna.

Efter statsandelsreformen 1993 har det framlagts flera förslag om hur systemet ytterligare kunde förenklas och bärkraftsklassificeringen slopas. Trots att grunderna för statsandelarna samlades och förenhetligades samt förenklades genom reformen, blev det kvar sådana delar i systemet som kräver vidareutvecklande.

Efter 1993 har grunderna för statsandelarna för utbildning på grundstadiet och det andra stadiet reviderats. Stadgandena om provning underkastade understöd till kommunerna har reviderats så att inrikesministeriet kan ställa villkor som gäller sanering av kommunens ekonomi för att understödet skall beviljas och kunna användas. Vidare har det för kommuner med exceptionella ekonomiska svårigheter skapats ett system med räntestöds- och konsolideringslån.

Genomförandet av de föreslagna reformerna av statsandelsystemet har försvärats av handläggningen av de kommunvisa förändringarna i statsandelarna, problemen med att mäta skillnaderna i servicebehov och kostnadsnivå i olika kommuner, de ändrade skattegrunderna samt de nedskärningar av statsandelarna som efter år 1993 har gjorts av statsekonomiska orsaker.

I samband med statsandelsreformen överfördes en del av grunderna för bärkraftsklassifi-

ceringen, t.ex. befolkningsstruktur, befolkningstäthet, andelen skärgård i kommunen, tvåspråkighet och arbetslöshet, från början av 1993 till grunderna för statsandelen. I bärkraftsklassificeringen och grunderna för statsandelarna finns därmed kvar vissa överlappande grunder för graderingen.

Sedan 1992 har inga ändringar gjorts i bärkraftsklassificeringen av kommunerna. Också under de tre föregående åren gjordes bara små ändringar. Detta har lett till snedvridningar inom systemet. Ändringar i bärkraftsklassificeringen av kommunerna försvärades av regeln om balansering av invånarantalen vid bärkraftsklassificeringen, problemen med hur de prövning underkastade klassificeringsgrunderna skulle vägas sinsemellan samt bristen på jämförliga uppgifter om skillnaderna i kommunernas service- och kostnadsnivå. Att årligen verkställa bärkraftsklassificeringen har också inneburit en stor mängd administrativt arbete.

Från början av 1993 infördes en kommunal fastighetsskatt, som varken i bärkraftsklassificeringen eller i det nuvarande statsandelssystemet beaktas som en faktor som påverkar statsandelens belopp.

Skillnaderna i kommunernas inkomstbas, mätta med summan av de totala egna skatteinkomsterna och statsandelarna, är av ovan nämnda orsaker relativt stora mellan de olika bärkraftsklasserna och även inom dem. Särskilt den genomsnittliga inkomstbasen för kommunerna i den lägsta och den högsta bärkraftsklassen är högre än medeltalet för hela landet. Det kan därmed inte anses att systemet på ett tillfredsställande sätt jämnar ut skillnaderna i kommunernas inkomstbas.

I samband med beredningen av reformen av statsandelssystemet har det i flera olika utredningar ansetts att det bästa systemet för att ersätta bärkraftsklassificeringen skulle vara en helt kalkylerad utjämning, där kommunens statsandelar ökas eller minskas beroende på hur kommunens kalkylerade skatteinkomster förändras i förhållande till medeltalet för hela landet. Det måste vara möjligt att göra en justering i vardera riktningen för att systemet inte skall leda till att statsandelarna totalt skall förändras på riksnivå. Beskattningen blir i dag färdig enligt en sådan tidtabell att kommunens egna skatteinkomster påverkar dess statsandelar med ett dröjsmål på två år, både enligt det

nuvarande systemet och enligt reformalternativen.

Revideringen av statsandelssystemet har i alla skeden försvärats av att redan relativt små förändringar i grunderna för statsandelarna leder till avsevärda förändringar i kommunens sammanlagda statsandelar, närmast på grund av stora variationer i koefficientfaktorerna i grunderna och i kommunernas egenskaper, t.ex. befolkningstätheten, arealen, skatteinkomsterna och motsvarande faktorer. Statsandelsreformen 1993 genomfördes därför så att statsandelen under en relativt lång övergångsperiod inte fick förändras med mer än 60 mark per invånare och år. Detta förfarande har senare ansetts vara oändamålsenligt, särskilt för att det innebär att systemet förändras alltför långsamt och att förändringarna för de enskilda kommunerna är alltför små. I vissa kommuner skulle man inte ens efter övergångsperiodens slut till fullo gå över till grunderna enligt det nya systemet, utan utjämningen under övergångsperioden skulle bli bestående. Arrangemanget med en övergångsperiod har dock i sig ansetts vara nödvändigt.

De nedskärningar i statsandelarna som sedan 1993 har genomförts av statsekonomiska skäl har ökat behovet att jämna ut verkningarna av ändringarna i systemet, för den ändring i statsandelarna som föranletts enbart av nedskärningarna i statsandelarna har kommun för kommun varit betydligt större än effekten av utjämningen under övergångsperioden.

Kommunerna deltar 1995 i finansieringen av folkpensionernas tilläggsdelar med 1,55 penni per skattöre. Denna sedan länge tillämpade finansieringsskyldighet för kommunerna byggde ursprungligen på att de tilläggsdelar till folkpensionerna som genom detta finansieringsarrangemang betalades till varje kommun minskade utgifterna för det av kommunen finansierade utkomststödets. Bindningen mellan de tilläggsdelar som betalades till kommunen och kommunens finansieringsandel slopades ur systemet 1983. Därvid blev tilläggsdelen för kommunen en utgiftspost av skattekaraktär.

Kommunernas andel av kostnaderna för folkpensionernas tilläggsdelar har mellan 1990 och 1995 höjts med 0,8 penni per skattöre. Kommunernas andel är inte längre bara en del av finansieringen av folkpensionssystemet, utan den har blivit ett sätt att reglera finansieringsförhållandet mellan kommunerna och staten. Som motivering till att kommunernas andel har

höjts har anförts bl.a. kommunernas skyldighet att göra inbesparingar i driftsutgifterna.

Kommunernas andel av finansieringen av folkpensionernas tilläggsdelar, grunderna för fastställande av denna andel samt frågan om höjning av andelen har ofta varit uppe i riksdagens grundlagsutskott. Eftersom beloppet av kommunens andel är bundet till antalet skattören påverkas det inte av kommunens övriga skatteinkomster. Kommunernas andel ger också upphov till korsande penningtransaktioner mellan staten och kommunerna.

Möjligheterna att sluta uppbära en del av kostnaderna för folkpensionernas tilläggsdelar av kommunerna utan att detta påverkar finansieringsförhållandet mellan kommunerna och staten har utretts i många olika sammanhang, antingen som en separat åtgärd eller i samband med en ändring av grunderna för statsandelarna. För att det skall vara möjligt att se till att incidensen för varje kommun blir rätt, har det ansetts bättre att andelen inte slopas separat, utan att detta sker i samband med att grunderna för statsandelarna ändras.

Då statsandelarna av statsekonomiska orsaker har skurits ned efter 1993 har de av samma anledning inte justerats för ändringar i kostnadsnivån. Å andra sidan har det samtidigt genomförts ändringar i skattegrunderna, vilka har ökat kommunernas skatteinkomster.

Man har inte funnit någon enhetlig modell att lägga till grund för nedskärningarna av statsandelarna, utan dessa har varierat från år till år och också från ett förvaltningsområde till ett annat. Som grunder för nedskärningarna har använts sänkning av enhetspriserna, antalet skattören och invånarantalet.

Eftersom nedskärningarna har gjorts enligt många olika grunder har det blivit ännu svårare att kontrollera hur de totalt drabbar varje kommun, trots att nedskärningarna totalt sett relativt litet har påverkat fördelningen av statsandelarna mellan kommunerna. De varierande nedskärningsgrunderna har också ökat beräkningsarbetet, och kommunerna har inte i förväg haft någon tillförlitlig uppskattning av hur nedskärningarna totalt kommer att påverka varje enskild kommun.

Efter det statsandelsreformen trätt i kraft har man också konstaterat ett behov att justera de stadganden som gäller fastställande, beviljande och utbetalning av statsandelarna samt sökande av ändring i dem. Då det gäller fastställande och justering av statsandelarna har det visat sig

nödvändigt att underlätta det administrativa arbetet genom att minska antalet justeringar per år och genom att se över fördelningen av statsandelsmyndigheternas uppgifter mellan staten och länsstyrelserna.

Det har också ansetts ändamålsenligt att fastställa en lägre nivå för statsandelarna för anläggningsprojekt, så att kommunens egen finansieringsandel blir tillräcklig. Då måste kommunerna grundligt överväga behovet av projekten och deras omfattning.

Den statsandelsreform som trädde i kraft från början av 1993 omfattade inte heller den separata statsandelsskalan för brand- och räddningsväsendets anskaffningar. Statsandelsskalan för brand- och räddningsväsendets anläggningsprojekt avviker i dag obefogat från motsvarande gradering för de uppgiftsbaserade statsandelarna. Kommunernas finansieringsandel av kostnaderna för byggande och underhåll av lokalvägar har varit beroende av kommunens bärkraftsklass. Som ett led i strävan att slopa bärkraftsklassificeringen har denna skyldighet i fråga om kommunernas finansieringsandel upphävts från och med 1995.

Tills vidare finns bara uppföljningsdata beträffande en kort period att tillgå när det gäller kommunernas ekonomiska anpassning till ändringarna i statsandelssystemet och skattegrunderna samt till nedskärningarna i statsandelarna efter 1993. En redogörelse för förändringarna i kommunernas statsandelsfunktioner skall avges till riksdagen i början av 1996.

På basis av kommunernas bokslut kan man dock uppskatta att genom inbesparingar i omkostnaderna, minskade investeringar och förhöjningar i skattegrunderna har kommunerna förmått undvika en ökande skuldsättning. När det gäller anpassningen finns det dock stora skillnader mellan olika kommuner, och därför är deras ekonomiska spelrum också mycket olika.

2. Propositionens mål och de viktigaste förslagen

2.1. Allmänt

Syftet med ändringen av grunderna för statsandelarna är att göra statsandelssystemet entydigare och att lindra de kumulativa verkningar som finns i grunderna för fastställande av statsandelarna. Målet med propositionen är

också att anpassa kostnadsfördelningen mellan kommunerna och staten till statens ekonomiska läge. Om man slopar kommunernas andel av kostnaderna för folkpensionernas tilläggsdelar blir penningtrafiken mellan kommunerna och staten klarare och mindre. Propositionen överensstämmer med regeringsprogrammet och budgetpropositionen för 1996.

Från början av 1996 ersätts den nuvarande bärkraftsklassificeringen med ett system för utjämning av statsandelarna, som bygger på skatteinkomsterna. Därtill justeras grunderna för statsandelarna och kommunernas skyldighet att delta i kostnaderna för folkpensionernas tilläggsdelar upphör. Med anledning av denna sistnämnda åtgärd minskas statsandelarna till kommunerna i motsvarande mån.

Vidare har propositionen till mål att genomföra den nedskärning av statsandelarna till kommunerna med ytterligare 3 800 miljoner mark som ingår i budgetpropositionen för 1996. I anslutning härtill görs i statsandelarna inte heller de justeringar som skulle förutsättas av förändringarna i kostnadsnivån för statsandelsåliggandena och kostnadsfördelningen mellan kommunerna och staten justeras inte 1996.

Från början av 1997 är det meningen att statsandelssystemet skall genomgå en mera omfattande och bestående revidering. De framtida reformerna skall inte alltför mycket bindas genom reformerna i denna proposition, vilka är avsedda att vara ettåriga. Därför föreslås nästa år inga större ändringar i behovs- och kostnadsfaktorerna i samband med fastställandet av statsandelarna.

2.2. Lagen om statsandelar till kommunerna

I syfte att revidera systemet föreslås att lagen om bärkraftsklassificering av kommunerna och de stadganden i lagen om statsandelar till kommunerna som gäller komplettering av skatteinkomsterna skall upphävas. På samma sätt upphävs i lagen om statsandelar till kommunerna stadgandena om en utjämningskoefficient under övergångsperioden, vilka skulle ha gällt ända till år 2000.

När bärkraftsklassificeringen och kompletteringen av skatteinkomsterna försvinner som grunder för fastställande av statsandelarna föreslås att de ekonomiska skillnaderna mellan

kommunerna år 1996 minskas med en utjämning av statsandelarna som bygger på skatteinkomsterna.

Den utjämning av statsandelarna som bygger på skatteinkomsterna föreslås bli genomförd så att som utjämningsgräns används 90 % av det för hela landet gällande medeltalet av kommunernas skatteinkomst per invånare. Till de kommuner där de kalkylerade skatteinkomsterna per invånare understiger utjämningsgränsen betalas ett utjämningsstillägg som motsvarar skillnaden mellan deras kalkylerade skatteinkomst och utjämningsgränsen. Därmed stiger den allmänna utjämningsgränsen i jämförelse med den nuvarande kompletteringen av skatteinkomsterna från 85 % med 5 procentenheter. Å andra sidan sjunker utjämningsgränsen för skärgårdskommunerna och vissa glest bebodda kommuner med högst 5 procentenheter.

Från statsandelarna till de kommuner där de kalkylerade skatteinkomsterna överstiger utjämningsgränsen görs ett utjämningsavdrag. Avdragets storlek föreslås bli 40 % av de kalkylerade skatteinkomster som överstiger utjämningsgränsen. De kalkylerade skatteinkomsterna föreslås inkludera inte bara kommunalskatten och kommunernas andel av samfundsskatten utan också fastighetsskatten.

Eftersom utjämningen av statsandelarna bygger på skatteinkomsterna reagerar den på olikheter i kommunernas skatteinkomstutveckling omedelbart när beskattningen blivit färdig varje år, och påverkar också genast statsandelsbeloppen. I systemet med bärkraftsklassificering, där skatteinkomsterna också spelar en avgörande roll, har en förändring i skatteinkomsterna en indirekt verkan som också är underkastad prövning. Varken bärkraftsklassificeringen eller kompletteringen av skatteinkomsterna beaktar heller fastighetsskatten.

För att man vid övergången till det nya systemet skall kunna undvika oskäligt stora förändringar i statsandelarna till vissa kommuner, föreslås att det år 1996 införs en övergångsutjämning. Den innebär att förändringen i statsandelarna på grund av det nya systemet för en enskild kommun kan bli högst 200 mark per invånare. Övergångsutjämnningen beräknas så att man jämför kommunens statsandel enligt fastställelsegrunderna för det gällande respektive det föreslagna systemet. I propositionen förslås att statsrådet på dessa grunder för varje kommun fastställer övergångsutjämnings belopp för år 1996.

De föreslagna stadgandena om utjämning av statsandelarna på basis av skatteinkomsterna och om en övergångsutjämning kräver ändringar i dimensioneringen av de olika förvaltningsområdenas anslag för statsandelar år 1996. Från kommunens allmänna statsandel och uppgiftsbaserade statsandelar avdras dess beräknade utjämningsavdrag och en negativ övergångsutjämning i förhållande till hur de olika förvaltningsområdenas anslag för statsandelar motsvarar nivån för 1995. En positiv övergångsutjämning betalas i samma förhållande i samband med de uppgiftsbaserade statsandelarna. Inrikesministeriet betalar ut de på skatteinkomsterna baserade utjämningsstilläggen. För utbetalningen av utjämningsstilläggen föreslås inrikesministeriet få rätt att använda de anslag som i statsbudgeten har reserverats för statsandelar enligt lagen om planering av och statsandelar för social- och hälsovården samt lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet.

Om kommunens allmänna statsandel inte förslår för de avdrag som skall göras från den allmänna statsandelen föreslås att resten avdras från kommunens uppgiftsbaserade statsandelar. Dessa avdrag beaktas vid dimensioneringen av anslagen för varje ministerium och i betalningen till respektive kommun.

I syfte att förenkla fastställandet av statsandelarna och att minska det administrativa arbetet föreslås också att lagen om statsandelar till kommunerna ändras permanent så att förändringar i kostnadsnivån för statsandelsåliggandena beaktas bara en gång om året när statsandelarna eller de genomsnittliga belopp på basis av vilka de bestäms fastställs. När det genomsnittliga beloppet av den allmänna statsandelen fastställs beaktas inte heller längre förändringar av arten eller omfattningen av de uppgiftsbaserade statsandelarna inom andra förvaltningsområden. Vidare föreslås att inom de berörda förvaltningsområdena i fortsättningen beaktas endast verkningarna av sådana förändringar av arten eller omfattningen av verksamheten som förutsätts av ändringar i de lagar eller andra normer som gäller statsandelsåliggandet i fråga. I dag beaktas i statsandelarnas belopp alla förändringar i kostnaderna för statsandelsverksamheten som föranleds av lagstiftning eller andra normer.

I propositionen föreslås bli stadgat att det år 1996 inte skall göras någon sådan utredning om kostnadsfördelningen mellan kommunerna

och staten som nämns i 6 § lagen om statsandelar till kommunerna, och att statsandelarna inte skall justeras med anledning av den.

I grunderna för fastställande av den allmänna statsandelen föreslås bli införd en bestående teknisk ändring som gäller beräkandet av det belopp som bestäms enligt sjunkande invånarantal. Som grund för beräkning av detta belopp skall användas de statsandelar som beviljats för året före finansåret. Ändringen innebär att kommunerna snabbare får veta hur stora deras slutliga statsandelar blir.

2.3. Lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården samt folkpensionslagen

På grund av att bärkraftsklassificeringen faller bort föreslås att man år 1996 inom social- och hälsovården höjer beloppet av statsandelarna enligt åldersgrupp samt det genomsnittliga belopp per invånare som bestäms enligt sjukfrekvensen så att dessa multipliceras med talet 1,3677. Förhöjningen innebär att statsandelarnas totalbelopp blir på samma nivå som 1995, om inga nya nedskärningar görs i statsandelarna 1996.

För att minska det administrativa arbetet föreslås att social- och hälsovårdsministeriet skall bli statsbidragsmyndighet i stället för länsstyrelserna när det gäller beslut om och utbetalning av statsandelarna för driftskostnaderna. Behörighetsstadgandet stämmer då också bättre överens med behörigheten att fatta beslut om statsandelarna inom inrikesministeriets och undervisningsministeriets förvaltningsområden. Länsstyrelserna förblir statsbidragsmyndigheter i ärenden som gäller statsandelar för anläggningsprojekt. Också stadgandena om rättelseförfarande föreslås med anledning härav bli ändrade på motsvarande sätt.

I propositionen föreslås att 62 § folkpensionslagen om kommunernas andel av kostnaderna för folkpensionernas tilläggsdel upphävs, eftersom den skapar onödiga korsvisa penningtransaktioner. I grunderna för bestämmande av statsandelarna föreslås detta bli beaktat som en faktor som sänker nivån av kommunernas allmänna statsandel. Statens och kommunernas inbördes finansiella ställning förändras inte med anledning av detta, eftersom

ansvaret för finansieringen av tilläggsdelarna frántas kommunerna men påförs staten.

2.4. Lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet

Med anledning av att bärkraftsklassificeringen slopas föreslås att statsandelen för driftskostnaderna inom undervisningsverksamhet och bibliotek skall vara 57 procent samt inom kulturverksamhet och grundundervisning i konst 37 procent av den kalkylerade statsandelsgrunden. Hemkommunens betalningsandel för undervisningsverksamheten skall vara 43 procent av den per elev uträknade kalkylerade statsandelsgrunden. I yrkesutbildningen föreslås att hemkommunens betalningsandel skall vara 43 procent av den riksomfattande per elev uträknade grunden för hemkommunens betalningsandel. Inom yrkesutbildningen räknas statsandelen så att de på detta sätt uträknade betalningsandelarna för elevens hemkommun dras av från den kalkylerade statsandelsgrunden för läroanstalten.

I och med att bärkraftsklassificeringen upphävs och lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet ändras på det sätt som anges ovan måste också vissa sådana lagar ändras som reglerar verksamheten vid statliga eller privata läroanstalter, även om de inte omedelbart hör till tillämpningsområdet för lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet. Sådana lagar är lagen om skolor för hörselskadade och synskadade samt rörelsehindrade (481/83), lagen om privata skolor med främmande undervisningsspråk (373/63), övningsskolelagen (143/85), lagen om Suomalais-venäläinen koulu benämnda skola (412/76), lagen om Helsingin ranskalais-suomalainen koulu benämnda skola (33/77), lagen om Steiner-skola (417/77), lagen om steinerpedagogiska specialskolor (932/86), lagen om läroavtalsutbildning (1605/92), lagen om idrottsutbildningscenter med statsandel (801/92) och lagen om skolan Anna Tapion koulu (1197/88).

I fråga om kulturverksamheten förutsätter upphävandet av bärkraftsklassificeringen vissa korrigeringar närmast av teknisk natur i museilagen (729/92), teater- och orkesterlagen (730/92) samt lagen om ungdomsarbete (235/95).

Några permanenta ändringar föreslås inte i

grunderna för bestämmande av statsandelar för undervisnings- och kulturverksamhet. Grundskolelagen och lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet ändrades genom lagar av den 17 juli 1995 så att det vid uträkningen av priserna per enhet för grundskolan i stället för det kalkylerade antalet undervisningstimmar, dvs. timresursen, används ett nyckeltal som beskriver grundskolornas struktur och sättet att ordna undervisningen i kommunens grundskolor. De nya beräkningsgrunderna tillämpas första gången när priserna per enhet för 1996 skall fastställas.

2.5. Bestämmande av statsandel för anläggningsprojekt

I och med att bärkraftsklassificeringen slopas måste man ändra stadgandena om statsandel för anläggningsprojekt inom social- och hälsovården, undervisnings- och kulturverksamheten samt brand- och räddningsväsendet. Systemet med statsandel för anläggningsprojekt föreslås bli reviderat i lagarna om de berörda förvaltningsområdena så att statsandelarnas belopp bygger på kommunernas kalkylerade skatteinkomster. Enligt förslaget försvinner den nuvarande branta graderingen av statsandelarna för anläggningsprojekt. Enligt det nya systemet kommer en ökning i skatteinkomsterna, beräknad på den utjämnade kalkylerade skatteinkomsten, alltid samtidigt att innebära att statsandelen för kommunens anläggningsprojekt blir mindre.

Samtidigt föreslås att skalan för statsandelar för anläggningsprojekt ändras så att statsandelen blir högst 50 och minst 25 %. Statsandelen blir 50 % för de kommuner där den utjämnade kalkylerade skatteinkomsten motsvarar utjämningsgränsen. Om kommunens kalkylerade utjämnade skatteinkomst överstiger utjämningsgränsen med minst en hel procent eller mer, sjunker dess statsandel i stället med en procentenhet för varje full procent med vilken utjämningsgränsen överskrids.

Enligt de utjämnade kalkylerade skatteinkomsterna för skatteåret 1993 (utjämningsgräns 8 816 mark/invånare) kommer statsandelsprocenterna för kommunernas anläggningsprojekt att fördelas på följande sätt:

Kommunens skatte- inkomst/invånare, mk	Statsandels- procent	Antal kommuner
— 8 904	50	363
8 905— 8 992	49	6
8 993— 9 080	48	8
9 081— 9 169	47	13
9 170— 9 257	46	8
9 258— 9 345	45	11
9 346— 9 433	44	6
9 434— 9 521	43	5
9 522— 9 609	42	6
9 610— 9 698	41	4
9 699— 9 786	40	3
9 787— 9 874	39	2
9 875— 9 962	38	0
9 963—10 050	37	0
10 051—10 138	36	0
10 139—10 227	35	1
10 228—10 315	34	1
10 316—10 403	33	0
10 404—10 491	32	0
10 492—10 579	31	0
10 580—10 667	30	0
10 668—10 756	29	0
10 757—10 844	28	0
10 845—10 932	27	0
10 933—11 020	26	0
11 021—	25	3

Statsandelen för anläggningsprojekt som är gemensamma för flera kommuner eller som sköts av samkommuner bestäms för varje kommuns del enligt den statsandelsprocent som beräknas för kommunen på det ovan nämnda sättet. Till denna del motsvarar förfarandet nuvarande praxis.

Genom att revidera systemet med statsandelar för anläggningsprojekt vill man också uppnå inbesparingar i det administrativa arbetet. Enligt förslaget uppstår inbesparingar genom att statsandelsprocenten för ett projekt inte justeras på grund av att de kalkylerade skatteinkomsterna förändras under den tid projektet genomförs eller under utbetalningstiden. Detta innebär att beloppet av statsandelen för ett anläggningsprojekt inte i efterskott ändras för långvariga projekt, även om uppgifterna om kommunens skatteinkomster förändras efter det år då projektet slagits fast eller då statsandelen beviljats.

I fråga om anläggningsprojekt beaktas inom alla förvaltningsområden som kostnader vilka berättigar till statsandelar de mervärdesskattebelagda kostnaderna.

2.6. Nedskärningen av statsandelarna år 1996

Nedskärningarna av statsandelarna år 1996 består dels i att de nedskärningar som gjorts 1995 görs också nästa år, dels i att nya nedskärningar införs 1996. Enligt förslaget skall 1995 års nedskärningar nästa år göras så att i kommunernas allmänna statsandel och i statsandelen för social- och hälsovården görs nedskärningen inte längre genom ett avdrag som bygger på antalet skattören och invånarantalet utan så att statsandelsbeloppen per invånare sänks. Inom undervisnings- och kulturverksamheten beräknas statsandelen på basis av de genomsnittliga belopp som fastställts för enhetspriserna för 1995. Då kommer nedskärningarna i statsandelarna, som under tidigare år gjorts på olika grunder inom de olika förvaltningsområdena, år 1996 att göras enligt samma princip.

De ytterligare nedskärningar med 3 800 miljoner mark som skall göras år 1996 föreslås inom alla förvaltningsområden bli gjorda på basis av kommunens invånarantal. Då blir nedskärningen per invånare lika stor i alla kommuner, 749 mark. Nedskärningen gäller kommunens allmänna statsandel, statsandelen för social- och hälsovården och statsandelen för undervisnings- och kulturverksamheten i proportion till dessa statsandelar. Av nedskärningen hänförs då 418 miljoner mark (82 mk/invånare) till kommunernas allmänna statsandel och 1 330 miljoner mark (262 mk/invånare) till statsandelen för undervisnings- och kulturverksamhet. Statsandelen för social- och hälsovården skärs ner med 2 052 miljoner mark. I statsandelsåliggandena inom social- och hälsovården kommer det 1996 att ske förändringar till följd av ändringarna i lagen om barndagvård och lagen om stöd för hemvård av barn. Med anledning av ändringen av lagen om barndagvård stiger kommunernas kostnader med 530 miljoner mark och ändringen av lagen om stöd för hemvård av barn innebär att kostnaderna sjunker med 700 miljoner mark. Den sammanlagda effekten av dessa båda ändringar beräknas bli att utgifterna för kommunens verksamhet sjunker med 170 miljoner mark, vilket samtidigt minskar statsandelarna med 70 miljoner mark eller 14 mark per invånare. Inverkan på statsandelarna av dessa ändringar i lagen om barndagvård och lagen om stöd för hemvård av barn föreslås bli beaktade i samband med de extra nedskärning-

arna 1996. Den verkliga nedskärningen blir då 391 mark per invånare.

Vidare föreslås att statsandelarna och de genomsnittliga belopp som ligger till grund för fastställandet av dem inte höjs med anledning av den för nästa år beräknade förändringen i kostnadsnivån.

3. Propositionens verkningar

3.1. Ekonomiska verkningar

3.1.1. Kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna

Det föreslås att kommunernas andel av kostnaderna för folkpensionernas tilläggsdelar slopas, vilket beaktas så att kommunernas statsandelar minskas i motsvarande mån. I stället ökar statens andel av finansieringen av folkpensionernas tilläggsdelar. I de föreslagna grunder för bestämmande av statsandelarna har detta beaktas som en faktor som minskar beloppet av kommunernas allmänna statsandel, vilket innebär att den inbördes finansieringsställningen mellan kommunerna och staten inte förändras till denna del. Slopandet av kostnaderna för tilläggsdelarna och motsvarande minskning av statsandelarna har enligt nivån 1995 beräknats till ett belopp av 4 220 miljoner mark. Eftersom revideringen av statsandelssystemet inte till övriga delar gäller kommunerna i landskapet Åland, vilka dock blir kvitt kommunernas andel av kostnaderna för folkpensionernas tilläggsdelar, ökar statens finansieringsandel vid finansieringen av folkpensionerna med uppskattningsvis 24 miljoner mark mera än vad kommunernas statsandelar minskas.

Grunderna för fastställande av statsandelarna har enligt nivån 1995 föreslagits bli ändrade så att beloppet av de beviljade statsandelarna, minskat med beloppet av kostnaderna för folkpensionernas tilläggsdelar, skall ligga så nära det nuvarande beloppet som möjligt, med beaktande av den nuvarande kompletteringen av skatteinkomsterna och den på skatteinkomsterna baserade utjämningen enligt det föreslagna systemet. Då har också de nedskärningar på sammanlagt 6,2 miljarder mark som gjorts fram till år 1995 och som skall göras också nästa år, beaktats som en faktor som sänker statsandelarna när statsandelarna enligt de

föreslagna nya statsandelsgrunderna eller de genomsnittliga belopp och enhetspriser som ligger till grund för dem har bestämts. Till denna del påverkas inte kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna, utan statsandelarna kvarstår på den lägre nivån för 1995 till vilken nedskärningarna har sänkt dem.

I och med att förändringarna i statsandelarna för de enskilda kommunerna enligt den föreslagna reformen har begränsats genom övergångsutjämnningar, ökar statens utgifter och kommunernas statsandelar med uppskattningsvis 66 miljoner mark netto.

Lagstiftningen föreslås bli ändrad så att i statsandelarnas belopp beaktas kostnadsförändringar på grund av lagstiftning eller statens bestämmelser endast till den del dessa gäller sådan verksamhet som statens åtgärder direkt avser. Då möjligheterna att beakta kostnadsförändringar begränsas på detta sätt kan kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna påverkas. Om t.ex. lagstiftningen rörande en verksamhetsform som inte hör till statsandelsverksamheten ändras så att kommunernas utgifter för utkomststödet växer, beaktas inte dessa extra utgifter i statsandelarnas belopp. Detta innebär att kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna påverkas i en för kommunerna oförmånlig riktning. Det är också möjligt att statens åtgärder inverkar i motsatt riktning, så att kommunernas utgifter minskar utan att detta beaktas i statsandelarna.

Den ändring som föreslagits för 1996 innebär att utgifterna för utkomststödet, vilka till följd av ändringar i grunderna för boendestödet, arbetslöshetsskyddet och hemvårdstödet för barn beräknas öka med 275 miljoner mark, inte beaktas i statsandelens belopp. Detta innebär för staten en inbesparing på 114 miljoner mark.

Enligt förslaget skall förändringen i kostnadsnivån inte beaktas när statsandelarna för 1996 fastställs eller justeras, och därmed uteblir förhöjningar på uppskattningsvis 1 350 miljoner mark från statsandelarna för 1996, sådana de blir enligt förslaget.

Om man enligt förslaget avstår från att 1996 göra en utredning av kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna och från att justera statsandelarna enligt den innebär det att statsandelarna inte justeras för att motsvara kostnadsutvecklingen i fråga om statsandelsåliggandena från 1992 till 1995. Det är för närvarande inte möjligt att exakt utreda de

ekonomiska följderna av den uteblivna justeringen, eftersom man inte känner till kommunernas kostnader för statsandelsåliggandena år 1995. Enligt tillgängliga uppgifter och en beräkning beträffande utvecklingen 1992 och 1995 skulle kommunerna 1996 i statsandelar få ca 3—3,5 miljarder mark mer än vad som föreslås i budgetpropositionen för 1996, om kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna återställdes till samma nivå som 1992.

Enligt förslaget justeras statsandelarna inte under finansåret på basis av en förändring i den beräknade kostnadsnivån, utan statsandelarna följer hela finansåret den på förhand beräknade förändring i kostnadsnivån enligt vilken statsandelarna har fastställts för finansåret. Uppgifter om en verklig förändring i kostnadsnivån under finansåret finns att tillgå året efter finansåret, och kan då beaktas den när statsandelarna för följande finansår fastställs. Inverkan av att en justering mitt under finansåret uteblir uppskattas ha liten inverkan på statsandelarna. Inverkan innebär en ökning eller minskning av statsandelarna endast till den del den före finansåret beräknade kostnadsutvecklingen avviker från en beräkning som görs mitt under finansåret och från den verkliga kostnadsutveckling som man känner till efter finansåret. Den föreslagna ändringen gäller statsandelarna för finansåret 1997 och senare beviljade statsandelar.

Om statsandelsprocenten för anläggningsprojekt på det sätt som här föreslås fastställs enligt den kalkylerade skatteinkomsten och den därpå baserade utjämnningen blir följden att den genomsnittliga statsandelsprocenten för anläggningsprojekt sjunker från ca 49 % till ca 42 %. Beräknat på social- och hälsovårdens projektkvot på 410 miljoner mark för år 1996 innebär detta en inbesparing på ca 30 miljoner mark i statsandelarna, varav ca 14 miljoner mark gäller 1996. Beloppet av undervisnings- och kulturverksamhetens statsandelar påverkas inte direkt av förslaget, eftersom statsandelar kan beviljas inom ramen för bevilningsfullmakterna i statsbudgeten. En lägre genomsnittlig statsandelsprocent möjliggör då ett större antal statsandelsprojekt. Inom brand- och räddningsväsendet har de föreslagna bestämningsgrunderna ingen nämnvärd betydelse för statsandelarnas belopp.

Enligt förslaget skärs statsandelarna till kommunerna år 1996 ner med sammanlagt 3,8 miljarder mark genom en ettårig lag. Kom-

munernas förmåga att anpassa sig till nedskärningen måste bedömas med beaktande av att kommunernas skatteinkomster beräknas öka med ca 3,3 miljarder mark år 1995. Skatteinkomsterna utvecklas dock mycket olika i olika kommuner.

Den föreslagna ändringen av det belopp som bestäms enligt minskningen i kommunens invånarantal och som beviljas som en del av den allmänna statsandelen har beaktats i det genomsnittliga belopp som ligger till grund för den allmänna statsandelen enligt nivån 1995, så att kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna inte förändras med anledning därav.

Till förslaget ansluter sig en ökning på 50 miljoner mark i anslaget för understöd till kommunerna enligt prövning i budgetförslaget för 1996. Anslaget skall användas för att lindra verkningarna av ändringarna i statsandelarna för de enskilda kommunerna.

3.1.2. Ändringar i statsandelarna enligt förvaltningsområde

Kommunernas allmänna statsandel och inrikesministeriets andel av de på skatteinkomsterna baserade utjämningsstilläggen och utjämningsavdragen enligt förslaget blir enligt nivån 1995 sammanlagt ca 1 640 miljoner mark netto. Beloppet är 3 894 miljoner mark mindre än det sammanlagda beloppet av den komplettering av skatteinkomsten och den allmänna statsandel som inrikesministeriet beviljade år 1995, 5 534 miljoner mark.

För de statsandelar på ca 12 700 miljoner mark som beviljas enligt lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet kommer de på skatteinkomsterna baserade utjämningsstilläggen och utjämningsavdragen att medföra en minskning med 128 miljoner mark netto, beräknat enligt nivån 1995. På motsvarande sätt minskar dessa tillägg och avdrag social- och hälsovårdens statsandelar på 17 942 miljoner mark med 199 miljoner mark.

Den föreslagna ändringen i statsandelsgrunderna har utformats så att beloppet av statsandelarna före de på skatteinkomsterna baserade utjämningsavdragen både inom undervisnings- och kulturverksamheten och inom social- och hälsovården förblir så oförändrat som möjligt, beräknat enligt nivån 1995.

Enligt de försöksberäkningar som gjorts en-

ligt förslaget har inrikesministeriets andel av kommunernas övergångsutjämnings till netto-belopp år 1996 beräknats bli 7 miljoner mark, undervisningsministeriets andel blir 23 miljoner mark och social- och hälsovårdsministeriets andel 36 miljoner mark.

Eftersom den allmänna statsandelen i vissa kommuner inte förslår för avdragen enligt den på skatteinkomsten baserade utjämnings och övergångsutjämnings, måste uppskattningsvis 11 miljoner mark dras av från de av undervisningsministeriet och 16 miljoner mark från de av social- och hälsovårdsministeriet beviljade statsandelarna.

Den extra nedskärning av statsandelarna med sammanlagt 3,8 miljarder mark som skall göras 1996 och som ingår i förslaget genomförs per förvaltningsområde i förhållande till statsandelarna 1995. Kommunernas allmänna statsandel, som beviljas av inrikesministeriet, minskas med 418 miljoner mark, statsandelen för undervisnings- och kulturverksamhet med 1 330 miljoner mark och statsandelen för social- och hälsovården med 2 052 miljoner mark. I minskningen av social- och hälsovårdens statsandelar har som netto inräknats den utvidgade rätten till barndagvård och nedskärningen i hemvårdsstödet för barn.

3.1.3. *Ändringarna i statsandelarna per kommun*

Det föreslagna sloandet av bärkraftsklassificeringen vid fastställandet av kommunernas allmänna statsandel, statsandelarna för undervisnings- och kulturverksamhetens driftsekonomi samt statsandelarna för social- och hälsovårdens driftsekonomi innebär att de beräknade statsandelarna före utjämnings på basis av skatteinkomsterna minskar i de lägre bärkraftsklasserna och stiger i de högre klasserna.

Bärkraftsklassificeringen och kompletteringen av skatteinkomsterna skall ersättas av en utjämnings som bygger på skatteinkomsterna och som beaktar skillnaderna i kommunernas skatteinkomster. Genom utjämnings ökas statsandelarna till kommuner med små inkomster och minskas statsandelarna till kommuner med stora inkomster. Vid utjämnings av skatteinkomsterna, som enligt förslaget skall bygga på en utjämningsgräns som är 90 %, beaktas inte befolkningstätheten eller andelen skärgård i kommunen, vilka i dag för komplet-

teringen av skatteinkomsten har gett en utjämningsgräns som är 85—90 % av antalet skattören per invånare i hela landet.

I propositionen föreslås inga ändringar i de kalkyleringsfaktorer och koefficienter som beskriver servicebehov och kostnadsfaktorer och som skall beaktas i kommunernas statsandelar, såsom elevantal, beräkningsgrunderna för enhetspriserna inom undervisningsverksamheten, arbetslöshet, sjukfrekvens, befolkningstäthet, areal, andel skärgård och tvåspråkighet. Faktorernas inverkan på kommunernas statsandelar förändras dock eftersom verkningarna inte längre kumuleras via faktorerna inom bärkraftsklassificeringen och statsandelsprocenterna. Därför minskar särskilt inom de lägsta bärkraftsklasserna inverkan av de faktorer som anger servicebehovet och kostnadsnivån och som har ökat statsandelen. Vid den på skatteinkomsterna baserade utjämnings beaktas inte befolkningstäthet eller status som skärgårdskommun, som vid den nuvarande kompletteringen av skatteinkomsterna.

De föreslagna grunderna för bestämmande av statsandelarna minskar de nämnda faktorernas kumulerande inverkan. Denna inverkan försvinner också till den del som samma faktorer vid bärkraftsklassificeringen av kommunerna har inverkat stärkande på kommunens bärkraftsklass.

Om kommunernas andel av folkpensionernas tilläggsdelar slopas på det föreslagna sättet minskar kommunernas finansieringsutgifter med i genomsnitt 834 mark per invånare enligt nivån 1995. Minskningen är 1,55 penni per skattöre för alla kommuner, och därmed blir den per invånare räknat större, ju större antal skattören kommunen får per invånare. Den nedskärning av statsandelarna som motsvarar tilläggsdelarnas andel görs så att det genomsnittliga belopp som ligger till grund för den allmänna statsandelen minskas. Då blir nettoinverkan av att kommunernas andel av finansieringen av folkpensionernas tilläggsdelar slopas och att statsandelarna minskas i motsvarande mån sådan att den finansiella ställningen för kommunerna i de högre bärkraftsklasserna förbättras medan den försämras för kommunerna i de lägre bärkraftsklasserna.

Av de nedskärningar på sammanlagt 6,2 miljarder mark som gjorts i statsandelarna år 1995 fördelades 1,3 miljarder mark på kommunerna på basis av kommunernas invånarantal och 1,9 miljarder mark på basis av antalet

skattören, medan resten, 3,0 miljarder mark, sparades in genom sänkningar av de enhetspriser, belopp per invånare och genomsnittsbelopp som ligger till grund för statsandelarna. Enligt de föreslagna nya grunderna för statsandelarna skall nedskärningarna i fortsättningen göras så att enhetspriserna inom undervisnings- och kulturverksamheten blir kvar på den lägre nivån och alla nedskärningar i kommunernas allmänna statsandelar och inom social- och hälsovården beaktas som sänkningar av de statsandelar som beräknas per invånare samt av de genomsnittliga belopp som ligger till grund för statsandelarna. I och med att nedskärningarna inte längre räknas på basis av invånarantal och antal skattören, förändras fördelningen av nedskärningarna per kommun närmast så att nedskärningarna får större inverkan i kommunerna inom de lägre bärkraftsklasserna, där antalet skattören per invånare är lågt och mindre inverkan i de kommuner där antalet skattören per invånare är högt. Å andra sidan kumuleras sänkningen av enhetspriserna för undervisnings- och kulturverksamhetens statsandelar inte längre så att den blir större i de lägre bärkraftsklasserna via de höga statsandelsprocenterna.

De ändringar i beräkningsgrunderna för grundskolans enhetspriser som genomförs från början av 1996 föranleder också ändringar i kommunernas statsandelar. De jämförande kalkylerna innehåller också dessa enligt 1995 års nivå beräknade förändringarna i kommunernas statsandelar enligt de nya fastställelsegrunderna. Därmed lindrar övergångsutjämningsarna också de förändringar som de nya grunderna för fastställande av grundskolans statsandelar för med sig.

Förslagets ovan nämnda inverkan på kommunernas driftsekonomi ingår i slutresultaten av de jämförande kalkyler som enligt nivån 1995 har gjorts för varje kommun.

Enligt förslaget begränsas förändringarna i kommunernas statsandelar, med beaktande av att kommunernas andel av folkpensionernas tilläggsdelar slopas, till +/- 200 mark per invånare. De övergångsutjämningsarna som behövs för att begränsa förändringarna bygger också på de jämförande kalkylerna.

De ytterligare nedskärningar av statsandelarna med 3,8 miljarder mark som skall göras 1996 utgör 749 mark per invånare. De förändringar i statsandelarna som förutsätts av att rätten till dagvård utvidgas inom social- och

hälsovården samtidigt som stödet för hemvård skärs ner beaktas till nettovärde när statsandelarna skärs ner, men detta har ingen större betydelse för att nedskärningarna drabbar kommunerna med lika stora belopp per invånare.

Förslaget att kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna skall lämnas ojusterad minskar statsandelarna i de olika kommunerna som en lika stor relativ andel av den allmänna statsandel och de statsandelar för social- och hälsovård som beviljas kommunen. Då det gäller undervisnings- och kulturverksamheten påverkas olika kommuner delvis olika, till följd av de grunder på vilka statsandelarna bestäms. Minskningen blir i varje kommun uppskattningsvis 9—10 % av de statsandelar som beaktas vid kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna.

Då man enligt förslaget inte kommer att beakta förändringen i kommunernas kostnadsnivå när statsandelarna för 1996 fastställs och justeras, minskar statsandelarna år 1996 i alla kommuner med uppskattningsvis 4,2 % från den beräknade stegringen i kostnadsnivån år 1996.

Om grunderna för fastställande av statsandelarna ändrades och kommunernas deltagande i kostnaderna för folkpensionernas tilläggsdelar slopades på det föreslagna sättet utan övergångsutjämningsarna skulle det för de enskilda kommunerna innebära avsevärda förändringar i den kommunala ekonomin. Övergångsutjämningsarna skall lindra kommunernas anpassningsproblem genom att förändringen på grund av systemet begränsas till +/- 200 mark per invånare. En utgångspunkt vid beredningen av reformen av statsandelssystemet har varit att de nu föreslagna grunderna för fastställande av statsandelarna inte skall binda det fortsatta arbetet, genom vilket det är meningen att grunderna för statsandelarna skall revideras på ett mera bestående sätt från och med 1997.

Då nedskärningarna i statsandelarna år 1996 i alla kommuner blir 749 mark per invånare, blir den sammanlagda effekten av att grunderna för fastställande av statsandelarna för driftsekonomin ändras och att statsandelarna till kommunerna skärs ner år 1996 för varje kommun högst -949 mark och minst -549 mark per invånare enligt nivån 1995.

Förlusterna av statsandelar till följd av de föreslagna grunderna för fastställande av statsandelarna och övergångsutjämningsarna blir, in-

klusive effekten av att kommunernas andel av tilläggsdelarna slopas, räknat per invånare, störst för kommunerna i den första bärkraftsklassen. Reformen förbättrar mest kommunernas ekonomi i bärkraftsklasserna 7—10.

Förlusterna för kommunerna inom den första bärkraftsklassen beror framför allt på att en del av de kumulerande effekter som ingår i det nuvarande statsandelssystemet och som höjer statsandelarna, försvinner. En sådan kumulerande effekt är att bärkraftsklassificeringen huvudsakligen bygger på kommunens beräknade antal skattören per invånare, liksom också kompletteringen av skatteinkomsterna och kommunernas andel av kostnaderna för folkpensionernas tilläggsdelar. Koefficienten för kommunernas allmänna statsandel är 2,6 i den första bärkraftsklassen. Bärkraftsklasskoefficientens inverkan på den allmänna statsandelen kumuleras också i flera kommuner inom den första bärkraftsklassen via koefficienterna för befolkningstäthet, andel skärgård och areal. Också i de nuvarande utjämningsgränserna för kompletteringen av skatteinkomsterna beaktas befolkningstätheten och andelen skärgård.

I de högsta bärkraftsklasserna minskas kommunens utgifter beräknat per invånare mer än i genomsnitt genom att man slopar kostnaderna för folkpensionernas tilläggsdelar, vilka bygger på antalet skattören. När graderingen enligt bärkraftsklass försvinner får dessa kommuner mer än tidigare i uppgiftsbaserade statsandelar. Utjämnningen på basis av skatteinkomsterna inverkar i de högsta bärkraftsklasserna minskande på statsandelarna, men denna inverkan är mindre än ändringarna.

De ovan nämnda faktorerna påverkar också storleken av den regionala effekten av ändringarna av grunderna för statsandelarna.

Mest försämras den ekonomiska ställningen för kommuner i den första bärkraftsklassen med liten befolkningstäthet och stor areal samt för skärgårdskommunerna i de lägsta bärkraftsklasserna.

Förändringen i statsandelen för ett anläggningsprojekt kan i vissa kommuner avvika mycket från den ovan nämnda genomsnittliga nedgången med sju procentenheter. T.ex. i alla de 148 kommunerna inom den första bärkraftsklassen skulle statsandelen på 70 % gå ner till minst 50 %, dvs. med 20 procentenheter. I en enskild kommun kunde statsandelen sjunka t.o.m. ännu mer. Å andra sidan finns det också sådana enskilda kommuner där statsandelen för ett anläggningsprojekt förblir i det närmaste oförändrad eller rent av stiger något.

Den nu gällande bärkraftsklassificeringen bygger huvudsakligen på skatteuppgifter från skatteåret 1989 och en mängd kommuner finns i fel bärkraftsklass i förhållande till sina skatteinkomster. Också i dessa kommuner kommer den föreslagna utjämnningen av statsandelarna, vilken bygger på skatteinkomsterna under skatteåret 1993, att ändra statsandelarna mer än medeltalet.

I syfte att lindra verkningarna av de förändringar som uppstår genom de föreslagna grunderna för statsandelarna och genom nedskärningarna av statsandelarna 1996 har det i statsbudgeten för 1996 reserverats ett anslag på 50 miljoner mark för att man enligt prövning skall kunna bevilja understöd närmast åt kommunerna i de lägsta bärkraftsklasserna. Som grund för beviljande av anslaget används bl.a. att kommunen är glest bebyggd, är tvåspråkig samt har stor skärgårdsandel.

Tabell 1: Inverkan på kommunernas ekonomi enligt bärkraftsklass, 1995 års nivå								
Bärkraftsklass	1. Systemförändring		2. Utjämnad förändring		3. Minskning 1996		2.+ 3. Sammanlagt	
	1995		1995		1)			
	milj. mk	milj./inv.	milj. mk	milj./inv.	milj. mk	milj./inv.	milj. mk	milj./inv.
1	-782	-1225	-126	-197	-480	-752	-606	-949
2	-187	-356	-28	-53	-395	-752	-423	-805
3	49	145	26	76	-252	-752	-226	-676
4	-6	-12	7	14	-360	-752	-353	-738
5	-132	-180	-52	-71	-553	-752	-605	-823
6	123	176	32	46	-527	-752	-495	-706
7	162	681	44	185	-179	-752	-135	-567
8	464	928	100	200	-376	-752	-276	-552
9	169	843	40	200	-150	-752	-110	-552
10	253	362	137	196	-526	-752	-389	-556
Sammanlagt	113	21	180	36	-3800	-752	-3620	-716

Tabell 2: Inverkan på kommunernas ekonomi länsvis, 1995 års nivå								
Län	1. Systemförändring		2. Utjämnad förändring		3. Minskning 1996		2.+ 3. Sammanlagt	
	1995		1995		1)			
	milj. mk	milj./inv.	milj. mk	milj./inv.	milj. mk	milj./inv.	milj. mk	milj./inv.
Nylands	650	502	232	180	-973	-752	-740	-572
Åbo och Björneborgs	269	385	72	103	-526	-752	-454	-649
Tavastehus	356	492	103	142	-545	-752	-442	-610
Kymmene	83	249	17	52	-251	-752	-234	-700
S:t Michels	-53	-257	-17	-81	-156	-752	-173	-833
Norra Karelen	-122	-684	-34	-190	-134	-752	-168	-942
Kuopio	-159	-613	-32	-125	-195	-752	-227	-877
Mellersta Finlands	-139	-541	-43	-168	-193	-752	-236	-920
Vasa	-80	-177	-3	-7	-338	-752	-341	-759
Uleåborgs	-342	-764	-74	-166	-337	-752	-411	-918
Lapplands	-351	-1729	-41	-200	-153	-752	-193	-952
Sammanlagt	113	21	180	36	-3800	-752	-3620	-716

Tabell 3: Antal kommuner enligt ekonomisk inverkan, mk/invånare			
Icke utjämnad förändring	Kommuner	Utgjämnad förändring	Kommuner
Över 1000	9	200	136
500 - 999	75	100 - 199	19
250 - 499	40	+ 0 - 99	17
+/- 250	99	-0 - -99	20
-250 - -499	33	-100 - -199	17
-500 - -999	68	-200	230
-1000 - -1999	75		
Mer än - 2000	40		
Sammanlagt	439	Sammanlagt	439

1) I kalkylerna har använts invånarantalet vid årsskiftet 1993/94. Enligt invånarantalet vid årsskiftet 1994/95 är minskningen 749 mk/invånare.

3.1.4. Privata läroanstalter och kulturinrättningar

Enligt förslaget beräknas de enhetspriser som läggs till grund för de privata läroanstalternas och kulturinrättningarnas statsandel för 1996 på samma sätt som för de inrättningar där kommunen är huvudman, på basis av de genomsnittliga beloppen av enhetspriserna 1995 och enhetspriserna. Också för de enskilda inrättningarnas del föreslås att statsandelarna inte justeras för förändringar i kostnadsnivån och i verksamhetens art och omfattning. Eftersom det vid nedskärningen av de per invånare beräknade statsandelarna 1996 är frågan om omregleringar av de ekonomiska förhållandena mellan staten och kommunerna, föreslås inte att statsandelarna till de privata inrättningarna skärs ner från 1995 års nivå.

För en privat kulturinrättnings verksamhet och för sådan verksamhet vid en privat läroanstalt som inte medför någon stadgad betalningsskyldighet för elevens hemkommun, beviljas i dag statsandel enligt bärkraftsklassen för den kommun där inrättningen är belägen. Eftersom de privata inrättningarna, framför allt museer, teatrar och orkestrar, huvudsakligen finns i kommuner inom de högre bärkraftsklasserna, innebär det faktum att bärkraftsklassificeringen ersätts med den nuvarande genomsnittliga statsandelsprocenten att dessa inrättningar kommer att få ett tillskott till sina statsandelar.

3.2. Verknningar i fråga om organisation och personal

Propositionen har ingen större inverkan på organisationen och personalen inom statsförvaltningen. Propositionen innehåller inga förslag som gäller kommunernas organisation eller personal.

När förslagen genomförs behövs inom statsförvaltningen inte längre bärkraftsklassificeringskommissionen som har skött bärkraftsklassificeringen, och det administrativa arbete och räknearbete som uppgiften har krävt försvinner. Också förslaget att slopa dels justeringarna av statsandelarna mitt under finansåret, dels bindningen mellan de olika förvaltningsområdena när det gäller grunderna för fastställande av statsandelarna, minskar det administrativa arbetet vid ministerierna.

Att de uppgifter som gäller beslut om och utbetalning av statsandelarna för social- och hälsovårdens driftskostnader flyttas från länsstyrelserna till social- och hälsovårdsministeriet har inga större verkningar i fråga om personalen.

Slopandet av kommunernas andel av folkpensionernas tilläggsdelar minskar de korsvisa penningtransaktionerna mellan staten och kommunerna och det administrativa arbetet inom både stats- och kommunförvaltningen.

4. Beredningen av propositionen

Lagförslaget har beretts som tjänstearbete i samarbete mellan inrikesministeriet, finansministeriet, social- och hälsovårdsministeriet samt undervisningsministeriet.

För den föreslagna reformen av statsandelsystemet och för att slopa kommunernas deltagande i finansieringen av folkpensionernas tilläggsdelar tillsatte inrikesministeriet 1994 en utredningsman, vars arbete fortsattes av kommunernas statsandelskommission år 1995. För att bereda den för 1996 föreslagna reformen utsåg statsrådet därtill en utredningsman, vars förslag regeringens ekonomisk-politiska ministerutskott har godkänt som grund för statsandelarna i statsbudget för 1996.

I den fråga som gäller överförande av behörigheten att besluta om och betala ut statsandelen för social- och hälsovårdens driftskostnader från länsstyrelserna till social- och hälsovårdsministeriet har man under beredningsarbetet särskilt hört finansministeriet, inrikesministeriet, länsstyrelserna och Finlands Kommunförbund. I sina utlåtanden har alla utom länsstyrelserna förordat den föreslagna överföringen av uppgifterna och behörigheten.

Förslaget har behandlats i delegationen för kommunal ekonomi och förvaltning.

Propositionen är granskad vid justitieministeriet.

5. Andra omständigheter som inverkat på propositionens innehåll

Propositionen ansluter sig till budgetpropositionen för 1996 och avses bli behandlad i samband med den.

DETALJMOTIVERING

1. Lagförslagen

1.1. Lag om vissa regleringar av statsandelarna till kommunerna 1996

1 §. *Lagens tillämpningsområde.* Det föreslås att lagen skall tillämpas på de allmänna statsandelar, statsandelar för social- och hälsovården samt för undervisnings- och kulturverksamhet som för 1996 skall beviljas och betalas till kommunerna. Emedan lagen endast skall gälla 1996 är det ändamålsenligt att stadgandet om lagens tillämpningsområde temporärt åsidosätter de stadganden angående statsandelarna för olika förvaltningsområden som avviker från det föreslagna stadgandet. Då är det inte nödvändigt att upphäva eller ändra en större del av statsandelss stadgandena än vad som föreslås i denna proposition. Det förfarande som föreslås i denna paragraf är motiverat också av den anledningen att det är meningen att den reform av statsandelsgrunderna som avses bli permanent skall genomföras 1997.

Genom den föreslagna lagen regleras bl.a. frågan om den minskning av statsandelarna som skall göras 1996. Minskningarna utgör dels en fortsättning på de minskningar som har gjorts 1995 och dels nya minskningar som skall göras 1996. Det föreslås att alla minskningar nu skall företas genom en temporär lag. Om minskningarna skulle företas genom ändring av den permanenta lagstiftningen skulle det samtidigt vara nödvändigt att ändra stadgandena om bibehållande av kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna. Emedan det är meningen att innehållet i dessa stadganden skall ses över i samband med den mera omfattande reform av statsandelssystemet som skall genomföras vid ingången av 1997 har det inte ansetts motiverat att i detta skede föreslå en permanent ändring av dem, även om avsikten är att de föreslagna minskningarna av statsandelarna skall ändras så att de blir bestående.

Det statsandelssystem som omfattas av lagen tillämpas inte på kommunerna i landskapet Åland. Därför skall undantagsarrangemangen för 1996 inte heller gälla dessa kommuner.

Enligt 2 mom. skall 2 § samt 5 § 1 och 2 mom. inom undervisnings- och kulturverksamhet tillämpas också på de privata och statliga inrättningar som verkar med stöd av de lagar

som nämns i detta 2 mom. I 2 § stadgas om en justering av kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna och av kostnadsnivån. Enligt 5 § 1 mom. skall grunderna för beräkning av priserna per enhet för undervisnings- och kulturverksamhet 1996, frånsett det undantag som nämns i 5 § 2 mom., bibehållas på 1995 års nivå.

Inom undervisnings- och kulturverksamheten sker justeringen av kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna i enlighet med lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet på det sättet att enhetspriserna justeras vart fjärde år så att de motsvarar de faktiska kostnaderna i hela landet. Emedan nivån på enhetspriserna och beräkningsmekanismen enligt nämnda lag är likadan oberoende av vem som är huvudman för inrättningen, skall i de privata inrättningarnas enhetspriser företas motsvarande justeringar som i de kommunala inrättningarnas enhetspriser. Även kostnadsnivån beaktas i de kommunala och i de privata inrättningarnas enhetspriser på samma sätt. Dessutom är grunderna för hemkommunernas betalningsandelar i fråga om eleverna i vissa statliga läroanstalter bundna vid de grunder för beräkning av enhetspriserna som stadgas i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet.

Av ovan nämnda skäl skall de paragrafer i lagen som inverkar på enhetspriserna för 1996 också tillämpas på privata och statliga inrättningar som nämns i 2 mom.

2 §. *Justering av kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna samt kostnadsnivån.* I 1 mom. föreslås det av statsekonomiska skäl att den beräknade ändringen av kostnadsnivån 1996 inte skall beaktas vid fastställande av kommunernas statsandelar. År 1996 skall statsandelarna varken under finansåret eller senare justeras på basis av ändringar i kostnadsnivån eller i verksamhetens art eller omfattning. Det föreslås att systemet med sådana justeringar av kostnadsnivån som sker under finansåret skall frångås permanent, i enlighet med den ändring som föreslås i 4 § 1 mom. lagen om statsandelar till kommunerna. Det föreslås likaså att 5 § 1 mom. lagen om statsandelar till kommunerna skall ändras permanent så att förändringar i arten eller omfattningen av verksamheten skall beaktas i statsandelarna endast i den mån förändringarna följer av lagstiftningen om stats-

andelsåliggandet i fråga eller av en statlig myndighets föreskrifter.

I 2 mom. föreslås det att det 1996 inte inom något av de förvaltningsområden som avses i denna lag skall verkställas sådan utredning av kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna som stadgas i 6 § 2 mom. lagen om statsandelar till kommunerna och som annars skall göras vart fjärde år, och inte heller företas de justeringar av statsandelarna som annars skall göras på basis av utredningen. Det är inte ändamålsenligt att utredningen görs samtidigt som statsandelssystemet revideras. Utgångspunkterna för utredningen försvagas också av att det har varit nödvändigt att genom separata lagar minska statsandelarna allt sedan 1993 i syfte att balansera statsekonomi, och av samma orsaker skulle det inte finnas statsekonomiska möjligheter att betala till kommunerna de ökningar av statsandelarna som en utredning eventuellt skulle förutsätta.

3 §. *Allmän statsandel.* På grund av ändringen av statsandelssystemet och den därav föranledda nya dimensioneringen av anslagen för de olika förvaltningsgrenarna föreslås det att det i 1 mom. skall bestämmas ett genomsnittligt belopp för den allmänna statsandelen för finansåret 1996.

I det nya statsandelssystemet minskar det genomsnittliga beloppet på grund av att den allmänna statsandelens belopp minskas i motsvarighet till att kommunernas kostnader för folkpensionens tilläggsdel bortfaller till ett belopp av 4 220 milj. mk, den allmänna statsandelen minskas för 1996 i enlighet med 2 mom. och de minskningar av statsandelarna som företagits 1994 och 1995, sammanlagt 533 milj. mk, införlivas i det nya systemet i form av en minskning av anslagen.

Vid bestämmande av det genomsnittliga beloppet beaktas också de utjämningsavdrag och övergångsutjämnningar som skall göras. Ändringen av det genomsnittliga belopp som ligger till grund för den allmänna statsandelen baserar sig dessutom på de föreslagna ändringarna av grunderna för bestämmande av den allmänna statsandelen.

Av den minskning av statsandelarna som enligt budgetpropositionen för 1996 uppgår till 3 800 milj. mk utgör den allmänna statsandelens andel 418 milj. mk. Denna minskning föreslås bli genomförd så att den allmänna statsandel som avses i detta lagförslag, och som bestäms enligt de nya grunderna för bestäm-

mande av statsandel i lagen om statsandelar för kommunerna, skall minskas för varje kommuns vidkommande med 82 mark per invånare. Vid utbetalningen av den allmänna statsandelen skall dessutom beaktas vad 9 och 15 §§ lagen om statsandelar till kommunerna stadgar om den på skatteinkomsterna baserade utjämnningen och övergångsutjämnningen av statsandelarna.

4 §. *Statsandel för social- och hälsovården.* Enligt statsbudgeten för 1996 minskas statsandelarna för driftskostnaderna för social- och hälsovården med sammanlagt 5 414 milj. mk, varav 3 362 milj. mk utgör en fortsättning på de statsandelsminskningar som har företagits 1995 och 2 052 milj. mk utgör en tilläggsminskning.

Fortsättningen av den minskning av statsandelarna som har företagits 1995 föreslås ske genom en minskning av statsandelarna per invånare. Stadganden om de minskade statsandelarna per invånare föreslås bli införda i 1 och 2 mom. I dessa belopp har också vissa ändringar som 1995 inverkat på kostnaderna för statsandelsåliggandena beaktats, och det har även beaktats att det inte skall ske någon justeringen av kostnadsnivån.

Det föreslås att det tilläggsavdrag från statsandelen för social- och hälsovården som föranleds av statsbudgeten för 1996 och uppgår till 2 052 milj. mk skall beaktas i 3 mom. Avdraget föreslås bli gjort till jämnt belopp per invånare i kommunen.

När tilläggsavdragen för 1996 görs beaktas ändringarna av lagen om barndagvård och lagen om stöd för hemvård av barn, vilka träder i kraft vid ingången av 1996 och minskar kostnaderna för statsandelsåligganden med 70 milj. mk. Det föreslås därför att 1 982 milj. mk skall beaktas som grund för minskningen per invånare. Det avdrag som skall göras från statsandelen för driftskostnaderna för social- och hälsovården vore därvid 391 mark per invånare.

5 §. *Statsandel för undervisnings- och kulturverksamheten.* Enligt 1 mom. skall grunderna för bestämmande av priserna per enhet för 1996 förbli på 1995 års nivå. De minskningar av kommunernas statsanslag som skall göras 1996 beräknas således utgående från 1995 års nivå. I vissa undervisningsanstalter kan priserna per enhet dock höjas på basis av skilda hyres- och hyresvärdeslokaler. Denna höjning av priserna per enhet ersätter sådan statsandel

för anläggningsprojekt som betalas för kostnader som orsakas av anskaffning av egna lokaler. Det görs ett särskilt beslut om nämnda höjning av priserna per enhet.

Genom 2 mom. säkerställs att ändringarna i mängden av hyres- och hyresvärdeslokaler samt utgifterna för skötseln av vissa lån till specialyrkesläroanstalterna beaktas trots att grunderna för beräkning av priserna per enhet för 1996 förblir oförändrade.

Av den minskning av statsandelarna som enligt budgetförslaget för 1996 uppgår till 3 800 milj. mk omfattar 1 330 milj. mk statsandelarna för undervisnings- och kulturverksamhet. Det föreslås att denna minskning skall genomföras så att den allmänna statsandelen som avses i detta lagförslag, och som bestäms enligt de nya grunderna för bestämmande av statsandel i lagen om statsandelar för kommunerna, skall minskas för varje kommuns vidkommande med 262 mark per invånare. Vid utbetalningen av statsandelarna för utbildnings- och kulturverksamhet skall dessutom beaktas vad 21 § lagen om statsandelar till kommunerna stadgar om betalning av den på skatteinkomsterna baserade utjämnings av statsandelar och övergångsutjämnings.

6 §. *Kommunens invånarantal.* Det föreslås att de antal kommuninvånare som vid årsskiftet 1994/1995 fanns i befolkningsdatasystemet skall användas när minskningarna görs i statsandelarna för de olika förvaltningsområdena. I befolkningsdatasystemet finns enligt 18 § befolkningsdatalagen uppgifterna för det nämnda årsskiftet sådana de registrerats senast den 31 mars 1995. Därvid kommer beräkningen av statsandelen inte att påverkas av de justeringar som t.ex. på grund av ändringssökande företas efter den 31 mars i fråga om invånarantalet för det föregående årsskiftet.

7 §. *Ikraftträdande.* Lagen föreslås träda i kraft vid ingången av 1996.

1.2. Lagen om statsandelar till kommunerna

2 §. *Definitioner.* Det föreslås att vad som i 2 punkten nämns om den utjämnings för övergångsperiod som utgör en del av den allmänna statsandelen skall slopas emedan det inte behövs. I det nya system som föreslås skall den utjämnings och övergångsutjämnings av statsandelar som baserar sig på skatteinkomster inte utgöra en del av den allmänna statsandelen.

Det föreslås också att vad som i 3 punkten nämns om komplettering av skatteinkomsterna skall slopas, emedan de ekonomiska olikheterna mellan kommunerna i det föreslagna nya systemet skall utjämnas genom en på kalkylerade skatteinkomster baserad utjämnings av statsandelarna samt genom andra grunder för bestämmande av de allmänna och de uppgiftsbaserade statsandelarna.

3 §. *Grunder för fastställande av de genomsnittliga beloppen.* Enligt det gällande 2 mom. skall vid fastställande av det genomsnittliga beloppet av den allmänna statsandelen beaktas också de ändringar som skall beaktas vid fastställande av de uppgiftsbaserade statsandelarna eller av de belopp som ligger till grund för dem. Stadgandet berodde på den statsandelsreform som trädde i kraft 1993 och genom vilken vissa statsandelar överfördes från undervisningsministeriets och social- och hälsovårdsministeriets förvaltningsområde till inrikesministeriets förvaltningsområde.

Det föreslås att 2 mom. skall upphävas. Vid fastställande av den allmänna statsandelen skall förändringar i kommunernas statsandelsåligganden inom andra förvaltningsområden inte längre beaktas 1996. De skall beaktas i sin helhet i de uppgiftsbaserade statsandelarna för nämnda förvaltningsområden.

4 §. *Justering av de genomsnittliga beloppen.* Enligt gällande 1 mom. skall de genomsnittliga beloppen av statsandelarna eller de genomsnittliga belopp som ligger till grund för bestämmande av dem justeras under finansåret i motsvarighet till den beräknade förändringen i kostnadsnivån och för att hålla kostnadsfördelningen stabil enligt 6 §.

Det föreslås att momentet skall upphävas, emedan dess ekonomiska betydelse är liten och dess verkställighet orsakar mycket administrativt arbete. Den kostnadsutveckling som har skett skall också i fortsättningen beaktas, men endast en gång per år och då i samband med att de genomsnittliga beloppen av statsandelarna eller de genomsnittliga belopp som ligger till grund för bestämmande av dem fastställs i enlighet med 3 § 1 mom.

5 §. *Förändringar i statsandelsåliggandena och kostnadsnivån.* Enligt gällande 1 mom. skall en förändring i omfattningen eller arten av statsandelsåliggandena beaktas i den mån den följer av en lag, av sådana föreskrifter från en statlig myndighet som grundar sig på lag eller förordning, av en riksomfattande plan eller av stats-

budgeten. På basis av detta beaktas i statsandelsbeloppet bl.a. den inverkan som ändringar i grunderna för bostadsbidrag, utkomstskyddet för arbetslösa och studiestödet har på utkomstskyddet enligt socialskyddslagen.

Det föreslås att momentet skall ändras så att en förändring i omfattningen eller arten av åliggandena beaktas i statsandelarnas belopp endast i den mån den följer av en lag som gäller statsandelsåliggandet i fråga eller av en sådan av en på lag eller förordning grundad föreskrift som en statlig myndighet har meddelat, av en riksomfattande plan eller av statsbudgeten. När t.ex. grunderna för stöd för hemvård av barn ändras kommer således en ändring av kommunernas utgifter för utkomststöd inte längre att inverka på statsandelens belopp.

6 §. *Bibehållande av kostnadsfördelningen.* Enligt 2 mom. stadgas det om att kostnadsfördelningens utveckling mellan staten och kommunerna reds ut vart fjärde år på hela landets nivå och om de justeringar som inom social- och hälsovården och undervisnings- och kulturverksamhet på basis av utredningen görs i de genomsnittliga beloppen av statsandelarna eller av de belopp som ligger till grund för dem. Ytterligare stadgas det i momentet att beloppet av den allmänna statsandelen justeras så att kostnadsfördelningen i fråga om de uppgiftsbaserade statsandelarna förblir oförändrad i sin helhet.

Det föreslås att momentet skall ändras så att den sista meningen slopas. Ändringen sammanhänger med de ändringar som föreslås i 3, 4 och 5 §§ och enligt vilka det endast i stadganden som gäller ett visst förvaltningsområde skall stadgas om beaktande av förändringar i bestämningsgrunderna inom förvaltningsområdet i fråga. Denna ändring av 2 mom. gör det enklare att göra upp statsbudgeten och minskar det administrativa arbetet.

8 §. *Hur den allmänna statsandelen bestäms.* I 1 mom. stadgas om koefficienten enligt bärkraftsklass som en av grunderna för bestämmande av den allmänna statsandelen.

Det föreslås att momentet skall ändras så att koefficienten enligt bärkraftsklass inte längre skall ingå i grunderna för bestämmande av den allmänna statsandelen, samtidigt som det föreslås att bärkraftsklassificering inte längre skall tillämpas. De övriga koefficienter som höjer det genomsnittliga beloppet av den allmänna statsandelen skall förbli oförändrade, fränsett den tekniska ändring som föreslås i 14 § och som

närmast underlättar och försnabbar det administrativa arbetet.

I 3 mom. stadgas det om beaktandet av utjämning under den övergångsperiod som sammanhänger med det statsandelssystem som trädde i kraft 1993. Det nya systemet är förbundet med en särskild övergångsutjämning som stadgas i 15 §, och det föreslås att 3 mom. skall upphävas på grund av övergången till det nya systemet.

9 §. *Utjämning av statsandelarna på basis av skatteinkomsterna.* I paragrafen stadgas om de koefficienter enligt bärkraftsklass som för närvarande gäller för kommunernas allmänna statsandel.

Emedan bärkraftsklassificeringen och kompletteringen av skatteinkomsterna skall slopas föreslås det att de ekonomiska olikheterna mellan kommunerna skall utjämnas genom en på kommunernas kalkylerade skatteinkomster baserad utjämning av statsandelarna. Det föreslås därför att paragrafens rubrik och innehåll skall ändras helt.

Till kommunens kalkylerade inkomstskattebas som används vid utjämningen skall räknas kommunalskatten, samfundsskatteandelen och fastighetsskatten, som inte tidigare har beaktats när kompletteringen av skatteinkomsterna har uträknats. Emedan det är fråga om en regelbunden skatteinkomst är det dock motiverat att den beaktas i de kalkylerade skatteinkomsterna. Även i lagen om bärkraftsklassificering av kommunerna, som föreslås bli upphävd, hade kommunens skatteinkomster en avgörande betydelse.

Kommunernas statsandelar skall kunna fastställas och den första posten betalas före den 11 januari. Också för budgetbehandlingen behöver kommunerna statsandelsuppgifterna redan på hösten. Det föreslås därför att man som grund för den på skatteinkomsterna baserade utjämningen av statsandelarna skall använda de i 2 mom. avsedda debiterade skatterna för det skatteår vars debiteringsuppgifter finns tillgängliga den 1 september. I praktiken kommer statsandelarna för 1996 därvid att kunna fastställas på basis av de skatter som debiterats för skatteåret 1993. Det föreslås att invånarantalet för samma år skall användas i kalkylen.

14 §. *Belopp enligt sjunkande invånarantal.* I paragrafen anges en formel enligt vilken en minskning av invånarantalet under tre år räknat från ingången av fastställelseåret beaktas

som en faktor som höjer den allmänna statsandelen. I formeln används som en av bestämningsgrunderna det belopp som för följande år fastställs för de uppgiftsbaserade statsandelarna. Bl.a. av denna anledning får kommunerna först i slutet av året veta det slutliga beloppen av statsandelarna för följande år. Detta försvårar uppgörandet av kommunernas budget.

Det föreslås att paragrafen skall ändras så att det belopp som bestäms enligt sjunkande invånarantal skall uträknas på basis av det för hela landet genomsnittliga beloppet av de allmänna statsandelar och uppgiftsbaserade statsandelar som beviljats för året före fastställelseåret. Genom detta får kommunerna vetenskap om den allmänna statsandelens belopp tidigare än de får för närvarande. Ändringen kommer inte att få någon betydande inverkan på det belopp som för en enskild kommun bestäms enligt sjunkande invånarantal, och inte heller för statsekonomin.

15 §. *Övergångsutjämning.* Paragrafen stadgar för närvarande om ökning eller minskning av den allmänna statsandelen enligt särskilda kommunvisa utjämningskoefficienter i de fall där det sammanlagda beloppet av de uppgiftsbaserade statsandelarna, den allmänna statsandelen och kompletteringen av skatteinkomsterna avviker från motsvarande statsandelar som enligt de tidigare statsandelsstadgandena har bestämts för 1988—1990.

Det föreslås att paragrafen skall ändras helt både vad rubriken och innehåller beträffar. Enligt förslaget skall det i paragrafen stadgas om en övergångsutjämning för 1996 som gäller det nya statsandelssystemet.

De kommuner vilkas statsandelar på grund av övergången till ett system som ersätter bärkraftsklassificeringen kommer att minska med högst 200 mark per invånare, kommer inte att beröras av övergångsutjämnningen. Deras statsandelar kommer 1996 att minska eller öka med beloppet av hela skillnaden, utöver med vad som föreslås bli stadgat om minskningarna av statsandelarna för 1996.

Det föreslås att verkningarna av systemändringen skall begränsas till 200 mark för de kommuner i fråga om vilka förändringen av statsandelarna överstiger 200 mark per invånare. Förändringen blir därvid i praktiken mindre än den skulle bli genom en höjning eller sänkning med en bärkraftsklass i det nuvarande systemet, vilket i genomsnitt skulle innebära

350 mark per invånare och klart mera än detta i den lägsta bärkraftsklassen.

I propositionen föreslås det att statsrådet med stöd av 11 c § 3 punkten reglementet för statsrådet (995/43) skall bestämma beloppen av övergångsutjämnningen för de olika kommunerna.

16 §. *Utjämningskoefficient.* Paragrafen stadgar om grunderna för bestämmande av den utjämningskoefficient som togs i bruk i samband med den ändring av statsandelssystemet som trädde i kraft 1993. Det föreslås att paragrafen skall upphävas, emedan det 1996 skall tillämpas det särskilda stadgande om övergångsutjämning som finns i den föreslagna 15 §.

17 §. *Komplettering av skatteinkomsterna.* För närvarande stadgar 1 mom. om utjämningsgränserna för kompletteringen av skatteinkomsterna för olika slag av kommuner och i 2 mom. stadgas det om grunderna för beräkning av kompletteringen av skatteinkomsterna.

I det föreslagna statsandelssystemet ersätts kompletteringen av skatteinkomsterna med andra grunder som utjämnar de ekonomiska skillnaderna mellan kommunerna, och därför föreslås det att paragrafen skall upphävas.

20 §. *Beviljande av statsandel och finansieringsunderstöd samt fastställande av på skatteinkomsterna baserad utjämning av statsandelarna.* Det föreslås att paragrafens rubrik ändras så att där också beaktas den på skatteinkomsterna baserade utjämnningen av statsandelarna och det därmed sammanhängande förfarandet.

Det föreslås att 1 mom. ändras så att där i stället för om kompletteringen av skatteinkomsterna talas om en utjämning av statsandelarna.

I det nuvarande 2 mom. stadgas det om att den allmänna statsandelen, de uppgiftsbaserade statsandelarna och kompletteringen av skatteinkomsterna beviljas utan ansökan, och där anges den tidpunkt inom vilken sådant understöd som beviljas enligt prövning skall sökas.

Det föreslås att 2 mom. skall kvarstå oförändrad såtillvida, att statsandelarna även i fortsättningen skall beviljas utan ansökan senast den 11 januari. Till momentet skall fogas ett stadgande enligt vilket den i 9 § avsedda, på skatteinkomsterna baserade utjämnningen och i 15 § avsedda övergångsutjämnningen skall beaktas när statsandelarna beviljas. Det föreslås att tiden för beviljande av statsandel skall överföras från 3 mom. till 2 mom.

I 3 mom. stadgas för närvarande om den tid

inom vilken den allmänna statsandelen, de uppgiftsbaserade statsandelarna, kompletteringen av skatteinkomsterna och understöd enligt prövning skall betalas.

Det föreslås att kompletteringen av skatteinkomsterna, som föreslås bli slopad, inte längre skall nämnas i momentet. På grund av de ändringar som görs i 2 mom. skall endast tidsangivelsen angående understöd enligt prövning kvarstå i 3 mom.

21 §. *Utbetalning.* I 1 mom. stadgas för närvarande att statsandelarna betalas månatligen i lika stora poster senast den 11 varje månad. Ytterligare stadgar 1 mom. att justeringen av statsandelarna och de genomsnittliga belopp som ligger till grund för dem beaktas i samband med utbetalningen av statsandelen för november. I 2 mom. stadgas om tidpunkterna för betalning av kompletteringen av skatteinkomsterna, och i 3 mom. om tidpunkten för betalning av understödet enligt prövning.

Det föreslås att paragrafen ändras så att det till 1 mom. fogas en hänvisning till den på skatteinkomsterna baserade utjämningen av statsandelarna och till övergångsutjämningen. I övrigt skall utbetalningstiderna förbli oförändrade. Ur momentet slopas hänvisningen till en justering som görs mitt under finansåret och som enligt lagförslaget inte längre skall göras. Det föreslås att stadgandet om tidpunkterna för ansökan om understöd enligt prövning skall förbli oförändrat, men överföras till 1 mom. och bli momentets andra mening.

I samband med ändringen av statsandelssystemet kommer kompletteringen av skatteinkomsterna att slopas. Det föreslås därför att stadgandet om detta skall slopas i 2 mom. emedan det inte behövs.

Det föreslås att det i 2—4 mom. skall regleras närmare angående hur den på skatteinkomsterna baserade utjämningen av statsandelarna och övergångsutjämningen skall beaktas vid utbetalningen av statsandelarna för olika förvaltningsområden. Enligt beräkning uppgår utjämningstilläggen 1996 till 2 673 milj. mk, utjämningsavdragen till 3 039 milj. mk och nettoinverkan av övergångsutjämningen till sammanlagt 367 milj. mk. Utjämningstilläggen skall utbetalas av inrikesministeriet, och det föreslås att det skall stadgas att inrikesministeriet får fullmakt att för ändamålet använda anslag som i statsbudgeten har anvisats för statsandelar för social- och hälsovården samt undervisnings- och kulturverksamhet.

För att de uträknade utjämningsavdragen skall kunna betalas av de enskilda kommunernas statsandelar föreslås det att de skall avdras från de statsandelar som från anslagsmomenten för olika förvaltningsområden beviljas kommunerna och minskningen skall ske i den proportion som anslagen för förvaltningsområdena står 1995. I annat fall skulle det vara nödvändigt att uppbära en del av utjämningsavdragen och övergångsavdragen direkt hos kommunerna, vilket på grund av den korsvisa penningtrafiken inte anses vara ändamålsenligt.

Enligt beräkningar som har gjorts räcker den allmänna statsandelen i tre kommuner inte till för att avdrag skall kunna göras i den proportion som föreslås i 2 mom. I 4 mom. föreslås därför stadganden om ett förfarande enligt vilket skillnaden beaktas.

På basis av hänvisningsstadganden i lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården och i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet skall de i denna paragraf avsedda kommunvisa avdragen beaktas vid utbetalningen av statsandelarna för dessa förvaltningsområden.

22 §. *Betalning av utebliven förmån.* Ur 1 och 3 mom. skall vad som nämns om komplettering av skatteinkomsterna slopas, emedan det föreslås att en sådan komplettering inte längre skall ske. Samtidigt skall ordet kommunalförbund ersättas med ordet samkommun, i enlighet med gällande kommunallag.

23 §. *Återbetalning av grundlös förmån.* Det föreslås att 1 mom. skall ändras så att vad som nämns om komplettering av skatteinkomsterna skall slopas. Samtidigt skall ordet kommunalförbund ersättas med ordet samkommun.

Också ur 3 mom. skall vad som nämns om komplettering av skatteinkomsterna slopas, emedan det inte behövs, och det skall tilläggas att en grundlös förmån kan avdras inte bara från statsandelar utan också från det på skatteinkomsterna baserade utjämningstillägget eller från övergångsutjämningen.

25 §. *Rättelseförfarande.* Det föreslås att vad som nämns om komplettering av skatteinkomsterna skall slopas, och att den på skatteinkomsterna baserade utjämningen av statsandelar och övergångsutjämningen skall nämnas bland de frågor som kan vara föremål för rättelseyrkande. Stadganden om statsbidragsmyndigheten, till vilken ett skriftligt rättelseyrkande skall riktas, skall ingå i 29 §.

29 §. *Statsbidragsmyndighet.* Det föreslås att

paragrafen ändras så att därur slopas alla stadganden om komplettering av statsandelar. Till paragrafen skall fogas ett tillägg enligt vilket inrikesministeriet är statsbidragsmyndighet i ärenden som gäller den på skatteinkomsterna baserade utjämningen och övergångsutjämningen. Det är motiverat att inrikesministeriet stadgas bli statsbidragsmyndighet i fråga om den på skatteinkomsterna baserade utjämningen och övergångsutjämningen enligt det nya statsandelssystemet, emedan nämnda ministerium företar uträkningen av dessa utjämningar, fastställer de på skatteinkomsterna baserade utjämningarna av statsandelarna och framlägger övergångsutjämningarna för de enskilda kommunerna till statsrådet för fastställelse. Ovan nämnda utjämningar kommer dock också att påverka utbetalningen av social- och hälsovårdsministeriets samt undervisningsministeriets uppgiftsbaserade statsandelar för de olika kommunerna och dimensioneringen av anslagen.

35 §. *Fastställande av koefficienten för den allmänna statsandelen.* I 1 mom. stadgas att statsrådet fastställer utjämningskoefficienten för statsandelen fram till år 2 000.

I 2 och 3 mom. stadgas att den allmänna statsandelens belopp vid en kommunsammanslagning utjämnas så att statsandelarnas totalbelopp, räknat för de enskilda kommunerna separat och för den kommun som blivit resultatet av sammanslagningen, så exakt som möjligt motsvarar varandra till utgången av övergångsperioden, dvs. år 2 000. Stadgandet har varit nödvändigt närmast på grund av att den bärkraftsklass som enligt nuvarande stadganden skall fastställas för en ny kommun har kunnat ha en betydande inverkan på statsandelarnas totalbelopp vid en kommunsammanslagning.

Det föreslås att 1 mom. skall upphävas på grund av den föreslagna ändringen av statsandelssystemet, emedan stadganden om övergångsutjämning för 1996 skall utfärdas genom en särskild lag.

Emedan bärkraftsklassificeringen slopas i det föreslagna nya systemet och då det kan beräknas att de övriga ändringarna av statsandelgrunderna inte har någon väsentlig inverkan på statsandelarnas totalbelopp, beräknat för kommunerna separat och för den kommun som blivit resultatet av sammanslagningen, föreslås det att 2 och 3 mom. skall upphävas. I samband med en kommunsammanslagning

skall då på den utvidgade kommunen eller den nya kommun som har bildats tillämpas dess statsandelsgrunder sådana de är ändrade på grund av kommunsammanslagningen.

1.3. Lagen om bärkraftsklassificering av kommunerna

Det föreslås att lagen om bärkraftsklassificering av kommunerna (649/85) skall upphävas, emedan man i det nya statsandelssystemet inte längre skall använda bärkraftsklasser som grund för bestämmande av statsandelarna eller som medel för utjämning av de ekonomiska skillnaderna mellan kommunerna. Redan tidigare, från 1995, har man avstått från de på bärkraftsklassificeringen baserade ersättningsarna för bygdevägar. Propositionen innebär att bärkraftsklassificeringen slopas helt också ur alla statsandelsgrunder från och med 1996. På statsandelar som beviljats före 1996 skall dock alltså tillämpas de grunder som då gällde.

1.4. Lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården

12 §. *Statsandel till kommunen.* I 2 mom. stadgas om hur statsandelen för socialvården uträknas och i 3 mom. om hur statsandelen för hälsovården uträknas. Det föreslås att det ur båda momentet skall slopas vad som nämns om att det belopp som erhållits genom räkneoperationen multipliceras men en koefficient som bestäms enligt kommunens bärkraftsklass. Det föreslås att grunderna för beräkning av statsandelarna till övriga delar skall förbli oförändrade.

17 §. *Koefficient enligt bärkraftsklass.* I paragrafen stadgas om de enligt kommunernas bärkraftsklass bestämda koefficienter som används när statsandelarna för driftskostnaderna för social- och hälsovården uträknas. Emedan avsikten är att bärkraftsklassificeringen av kommunerna skall slopas, föreslås det att paragrafen skall upphävas.

27 §. *Statsandelens storlek.* I paragrafen stadgas om den nuvarande statsandelsskalan för anläggningskostnaderna för social- och hälsovården. Emedan avsikten är att kommunernas bärkraftsklassificering skall slopas, föreslås det att den på bärkraftsklassificeringen baserade

statsandelsskalan skall ersättas med en ny grund för bestämmande av statsandel. Enligt förslaget bestäms statsandelen för ett anläggningsprojekt på basis av den enligt 9 § lagen om statsandelar till kommunerna utjämnade kalkylerade skatteinkomsterna. Samtidigt sänks maximistatsandelen för anläggningsprojekt från 70 % till 50 % av kostnaderna. Däremot skall statsandelen allttjämt motsvara minst 25 % av kostnaderna.

Den exakta storleken av statsandelen bestäms så att den uppgår till maximinivån, dvs. till 50 % av kostnaderna, i fråga om de kommuner vilkas kalkylerade skatteinkomster uppgår högst till den utjämningsgräns som avses i 9 § 1 mom. lagen om statsandelar till kommunerna eller överstiger utjämningsgränsen med mindre än en procent. När kommunens kalkylerade skatteinkomster överstiger utjämningsgränsen med en hel procent minskar statsandelen alltid på motsvarande sätt med en procentenhet. I praktiken skulle statsandelen vara graderad mellan 25—50 % av kostnaderna, med en procents mellanrum, så att det skulle finnas 26 olika statsandelsklasser. Gränserna för de skatteinkomster som berättigar till olika statsandelsprocenter bestäms så att det till utjämningsgränsen först fogas ett markbelopp som motsvarar en stegring på en procent, och resultatet avrundas till närmaste hela mark. T.ex på basis av de ovan nämnda skatteinkomsterna för skatteåret 1993 skulle det till utjämningsgränsen 8 816 mark fogas 88,16 mark, varvid den övre gränsen för den till 50 procents statsandel berättigande skatteinkomsten vore 8 904 mark, avrundningen medräknad. Den nedre gränsen för den till följande lägre, dvs. 49 procents, statsandel berättigande skatteinkomsten vore det följande hela markbeloppet, dvs. 8 905 mark. Den övre gränsen för skatteinkomsterna fås genom att det till den förra klassens oavrundade övre gräns 8 904,16 mark fogas en stegring på en procent räknat från utjämningsgränsen, varvid resultatet med beaktande av avrundningen är 8 992 mark.

Statsandelsskalan för ett anläggningsprojekt bestäms på basis av den för det år då anläggningsprojektet fastställs beviljade, på skatteinkomsterna baserade utjämnningen av statsandelarna. Statsandelen ändras inte under den tid projektet genomförs, även om det skulle ta flera år att genomföra projektet. Emedan statsandelsskalan ändras avsevärt jäm-

fört med vad den har varit tidigare och statsandelens storlek inte särskilt anges i paragrafen i form av en skala, föreslås det att paragrafens rubrik skall ändras och få lydelsen "statsandelens storlek".

Det föreslås att 2 mom. skall innehålla ett särskilt stadgande om storleken av statsandelen för flera kommuners gemensamma eller en samkommuns anläggningsprojekt. Enligt förslaget bestäms statsandelen för varje kommuns andel enligt denna kommuns statsandelsprocent. Principen motsvarar den praxis som för närvarande tillämpas i fråga om projekt av motsvarande art.

33 §. *Rättelseförfarande.* Med stöd av denna paragraf kan en kommun eller en samkommun skriftligen anhålla om rättelse hos länsstyrelsen, om den är missnöjd med ett i 20 § lagen om statsandelar till kommunerna avsett beslut om beviljande av statsandel eller med ett beslut om den slutliga statsandel som skall betalas för ett anläggningsprojekt. Med uppgiftsbaserad statsandel, som nämns i sistnämnda paragraf, avses enligt 2 § 4 punkten lagen om statsandelar till kommunerna sådan statsandel för driftskostnader som beviljas för undervisnings- och kulturverksamhet eller social- och hälsovård.

Emedan länsstyrelsernas behörighet när det gäller att fatta beslut om statsandelar för driftskostnader föreslås bli överförd på social- och hälsovårdsministeriet, bör också rättelseförfarandet ändras så att rättelseyrkanden i dessa ärenden skall anföras hos social- och hälsovårdsministeriet. I övrigt skall ändringssökandet kvarstå oförändrat. På dessa grunder föreslås det att paragrafen skall ändras så att rättelseyrkande skall framställas hos den statsbidragsmyndighet som har fattat beslutet, dvs. beroende på ärendets art antingen hos länsstyrelsen eller hos social- och hälsovårdsministeriet.

39 §. *Statsbidragsmyndighet.* Det föreslås att paragrafen skall ändras så att behörigheten i ärenden som gäller statsandelar för driftskostnaderna för social- och hälsovården skall överföras från länsstyrelserna till social- och hälsovårdsministeriet. I övrigt skall länsstyrelsen allttjämt vara statsbidragsmyndighet.

Ikraftträdelsestadgande. Lagen föreslås träda i kraft den 1 januari 1996.

Som ett led i kompenseringen av verkningarna av att bärkraftsklassificeringen slopas har utgångspunkten varit att statsandelarna enligt åldersgrupp och det genomsnittliga belopp per

invånare som bestäms enligt sjukfrekvensen bör höjas, för att statsandelarna för förvaltningsområdet i fråga inte skall ändras av den anledningen. I 2 mom. skall det därför stadgas om en särskild höjningskoefficient som skall vara 1,3677.

Med stöd av 3 mom. skall statsandelen för social- och hälsovårdens anläggningsprojekt, när det gäller sådana projekt som fastställs ur 1995 års kvot, alltjämt när lagen träder i kraft beviljas enligt det gamla system som gäller vid ikraftträdandet. Då kommer statsandelarna även under de kommande åren att bestämmas enligt de statsandelsprocenter som tillämpades 1995.

Den föreslagna begränsningen av tillämpningen innebär också att om social- och hälsovårdsministeriet 1995 skulle besluta att i enlighet med 25 § 2 mom. lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården tidigare lägga ett enskilt projekt t.ex. från 1996 års kvot till 1995, bestäms statsandelen för projektet dock enligt det nya statsandelssystemet.

1.5. Folkpensionslagen

62 §. Denna paragraf stadgar om finansieringen av folkpensionernas tilläggsdel. För närvarande svarar folkpensionsanstalten, staten och kommunerna för finansieringen. Det föreslås att kommunernas finansieringsandelar skall slopas i samband med att bärkraftsklassificeringen slopas, i syfte att förenkla betalningsrörelsen mellan staten och kommunerna. Därför skall paragrafen ändras så att det i fortsättningen skall vara staten och folkpensionsanstalten som svarar för kostnaderna för pensionernas tilläggsdelar. Enligt förslaget förblir folkpensionsanstaltens finansieringsandel på sin tidigare nivå. Staten skall svara för kostnaderna för tilläggsdelarna till den del folkpensionsanstaltens andel inte täcker dem. I praktiken skulle statens finansieringsandel öka i motsvarighet till kommunernas motsvarande finansieringsandel, dvs. med 4,2 mrd. mk per år.

1.6. Lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet

8 §. *Statsandel för undervisningsverksamhet.* De ändringar som förutsätts av att bärkraftsklassificeringen upphävs har gjorts i paragraf-

en. Enligt paragrafen är statsandelsprocenten för undervisningsverksamhet 57 i alla kommuner, med undantag av grundundervisningen i konst där statsandelsprocenten är 37. Paragrafens 2—4 moment innehåller stadganden om hur bärkraftsklassificeringen i olika läroanstaltsformer skall tillämpas och de föreslås därför bli upphävda som obehövliga.

9 §. *Hemkommunernas betalningsandelar.* Hänvisningarna till bärkraftsklassificeringssystemet, som upphävs, har strukits i paragrafens 2—5 mom. I fråga om grundskolor, skolor som ersätter grundskolan, gymnasier, vuxengymnasier och gymnasiets vuxenlinje är betalningsandelen för elevens hemkommun 43 procent av den per elev uträknade kalkylerade statsandelsgrunden. I yrkesläroanstalter, specialyrkesläroanstalter, inom yrkesutbildning som ordnas i musikläroanstalter samt i yrkeshögskolor är hemkommunens betalningsandel 43 procent av det riksomfattande beloppet per elev. Enligt ikraftträdelsestadgandets 2 mom. i lagen den 3 mars 1995 om ändring av lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (261/95) skall egna priser per enhet och sålunda även ett eget belopp som används som grund för hemkommunens betalningsandel fastställas för yrkeshögskolorna första gången för år 1997. Det föreslås därför på motsvarande sätt att till ikraftträdelsestadgandet fogas ett 3 mom. enligt vilket stadgandet i paragrafens 5 mom. om hemkommunens betalningsandel för en studerande vid yrkeshögskola skall tillämpas första gången när betalningsandelarna för studerandenas hemkommuner fastställs för år 1997.

21 §. *Statsandel för kulturverksamhet.* De ändringar som förutsätts av att bärkraftsklassificeringen upphävs har gjorts i paragrafen. Enligt paragrafen är statsandelsprocenten för driftskostnaderna för kommunens biblioteksväsen 57 i alla kommuner. Statsandelsprocenten för biblioteken skall fortfarande vara densamma som inom undervisningsverksamheten. Som statsandel för den övriga kulturverksamheten föreslås 37 procent av den kalkylerade statsandelsgrunden. De grunder på vilka den föreslagna statsandelen skall räknas förblir oförändrade.

I paragrafens 2 mom. har tagits in ett stadgande om statsandelen för privata museer, teatrar och orkestrar, vilket tidigare ingick i 22 §. Statsandelen för nämnda inrättningar skall enligt förslaget bestämmas enligt samma

procenttal som i kommunens kulturverksamhet.

22 §. *Skalan för statsandelar för kulturverksamhet.* Till följd av att bärkraftsklassificeringen upphävs förslås att paragrafen upphävs som obehövlig. Om den fasta statsandelsprocenten för driftskostnaderna för kulturverksamhet stadgas i 21 §.

28 §. *Skalan för statsandelar för anläggningsprojekt.* I paragrafen stadgas om ett system som ersätter bärkraftsklassificeringen vid beviljande av statsandel för anläggningsprojekt inom undervisnings- och kulturverksamhet. Enligt paragrafens 1 mom. är statsandelen 25—50 procent av den kalkylerade statsandelsgrunden för anläggningsprojekt. För närvarande är statsandelen högst 70 procent av nämnda grund. Det föreslås inga ändringar i sättet att bestämma den kalkylerade statsandelsgrunden.

Enligt paragrafens 1 mom. bestäms statsandelsprocenten för ett anläggningsprojekt på basis av en utjämnad kalkylerad skatteinkomst som uträknas per kommuninvånare (*utjämnad skatteinkomst*). I nämnda skatteinkomst beaktas på så sätt den utjämning av statsandelarna som baserar sig på skatteinkomsterna och om vilken stadgas i 9 § i lagen om statsandelar till kommunerna.

Enligt paragrafens 1 mom. är statsandelsprocenten 50 i de kommuner vars utjämnade kalkylerade skatteinkomst ligger på den utjämningsgräns som avses i 9 § i ovannämnda lag. Varje från utjämningsgränsen beräknad tillväxt av den utjämnade skatteinkomsten på minst en procent minskar statsandelen med en procentenhet så att statsandelen som lägst är 25 procent av den kalkylerade statsandelsgrunden. För anläggningsprojekt beviljas sålunda statsandel enligt 26 olika procenttal. Den slutliga statsandelsprocenten för ett projekt bestäms på basis av den utjämnade skatteinkomst som tillämpas det år då statsandelen beviljas. Detta gäller också projekt som inleds året efter det då statsandel beviljats eller för vilka statsandel enligt 50 § 4 mom. betalas som efterfinansiering under sju år från ingången av kalenderåret efter det då projektet slutfördes.

Förfarandet vid beräkandet av den kommunvisa statsandelsprocenten har i detalj utretts i motiveringen till 27 § i förslaget till ändring av lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården.

Enligt 4 mom. i lagens ikraftträdelsestadgan-

de beviljas statsandel enligt statsandelsprocenten för år 1995 för ett anläggningsprojekt för vilket statsandel har beviljats före ingången av 1996. Om projektet har beviljats statsandel år 1995 och det inleds år 1996 tillämpas sålunda den statsandelsprocent som var gällande år 1995.

Statsandelsprocenten för ett sådant anläggningsprojekt som avses i paragrafens 2 mom. och är gemensamt för två eller flera kommuner eller drivs av en samkommun eller för ett sådant anläggningsprojekt som avses i 3 mom. och gäller en privat läroanstalt bestäms enligt den skala som föreslagits i 1 mom. på samma sätt som i gällande lagstiftning.

39 §. *Beviljande av statsandel.* Hänvisningsstadgandet i paragrafens 3 mom. har ändrats så att det motsvarar den ändrade 20 § i lagen om statsandelar till kommunerna.

40 §. *Utbetalning.* Till paragrafen har fogats ett nytt 3 mom., varvid det 3 mom. som i denna proposition föreslås bli ändrat och det nuvarande 4 mom. blir 4 och 5 mom. I det nya 3 mom. stadgas om ett förfarande enligt vilket den utjämning av statsandelarna som baserar sig på skatteinkomsterna och avses i 9 § lagen om statsandelar till kommunerna och den övergångsutjämning som avses i 15 § i nämnda lag beaktas vid utbetalningen av statsandel för undervisnings- och kulturverksamhet. I 21 § lagen om statsandelar till kommunerna stadgas om en fullmakt för inrikesministeriet att vid utbetalning de utjämningstillägg som avses i 9 § i nämnda lag använda av det anslag som i statsbudgeten anvisats för statsandelar enligt lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet i den proportion som stadgas i 21 § 2 mom. lagen om statsandelar till kommunerna. De ändringar som föranleds av det nya 3 mom. har gjorts i paragrafens 1 mom. och i hänvisningsstadgandena i det föreslagna 4 mom. Dessutom har hänvisningen till det redan tidigare upphävda 39 § 2 mom. i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet strukits i 1 mom.

45 §. *Tillämpning av vissa stadganden i lagen om statsandelar till kommunerna.* Stadgandet om ändringssökande i paragrafens 2 mom. har korrigerats så att hänvisningen till 39 § lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet ändrats för att motsvara den ändring av momentordningen som redan gjorts i 39 § lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet.

50 §. *Anläggningskostnader.* Hänvisningen i paragrafens 4 mom. till lagens 40 § har ändrats för att motsvara den föreslagna nya momentordningen i 40 §.

Ikraftträdelsestadganden. Enligt ikraftträdelsestadgandets 1 mom. föreslås lagen träda i kraft vid ingången av 1996. Enligt ikraftträdelsestadgandets 2 mom. skall på statsandel som beviljats för tidigare års driftskostnader tillämpas de stadganden som är gällande när denna lag träder i kraft. I ikraftträdelsestadgandets 3 mom. stadgas om att stadgandet om bestämmande av hemkommunernas betalningsandelar för studerande i yrkeshögskolor, vilket nämnts i motiveringen till 9 §, skall tillämpas första gången på finansieringen för 1997. I ikraftträdelsestadgandets 4 mom. stadgas om bestämmande av statsandelsprocenten för anläggningsprojekt, vilket utretts i motiveringen till 28 §, om projektet har beviljats statsandel före ingången av 1996.

Enligt 55 § lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet, sådant detta lagrum lyder ändrat genom lagar av den 30 december 1992 och den 26 juli 1993 (1680/92 och 718/93), beviljas statsandel för arbetskraftspolitisk vuxenutbildning som inletts före 1993 på de villkor som stadgas i nämnda paragraf enligt statsandelsskalan för driftskostnader i lagen om finansiering av yrkesläroanstalter (494/83), som upphävdes vid ingången av 1993. Orsaken till detta förfarande är att det system som gällde före 1993 gjorde det möjligt att bevilja statsandel för arbetskraftspolitisk vuxenutbildning och arbetskraftsmyndigheterna kunde köpa nämnda utbildning av läroanstalterna till ett pris som motsvarade hemkommunernas betalningsandelar. Avtalen om anskaffning av utbildning gjordes utifrån detta. Genom nämnda 55 § säkerställdes att redan påbörjad utbildning kunde slutföras enligt ingångna avtal. Genom 5 mom. i denna lags ikraftträdelsestadgande säkerställs att sådan arbetskraftspolitisk utbildning som fortfarande pågår skall kunna slutföras avtalsenligt trots att bärkraftsklassificeringen slopats. Denna utbildning förekommer endast i liten utsträckning och upphör helt 1996.

1.7. Lagen om skolor för hörselskadade och synskadade samt rörelsehindrade

17 a §. De ändringar som förutsätts av upp-

hävandet av bärkraftsklassificeringen av kommunerna har gjorts i paragrafens 1 mom. i vilket stadgas om hemkommunernas betalningsandelar till staten i fråga om elever vid statliga skolor för hörselskadade och synskadade samt rörelsehindrade. Enligt paragrafen skall hemkommunens betalningsandel vara 43 procent av den grund som används vid beräkningen av betalningsandelen. Det föreslås inga ändringar när det gäller sättet att bestämma denna grund. Dessutom har hänvisningen i paragrafens 1 mom. till 40 § lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet ändrats så att den motsvarar den ändrade momentordningen i nämnda paragraf.

Ikraftträdelsestadganden. Lagen föreslås träda i kraft samtidigt som de övriga lagarna i denna proposition, dvs. vid ingången av 1996.

1.8. Lagen om privata skolor med främmande undervisningsspråk

3 a och 3 b §§. De ändringar som förutsätts av upphävandet av bärkraftsklassificeringen av kommunerna har gjorts i lagens 3 a och 3 b §§ där statsandelen och betalningsandelen för elevens hemkommun till skolans huvudman i fråga om privata skolor med främmande undervisningsspråk fastställs. Enligt förslaget skall skolornas statsandel på samma sätt som inom undervisningsverksamheten i övrigt vara 57 procent av ett belopp som räknats på det sätt som stadgas i gällande lag. Betalningsandelen för elevens hemkommun är 43 procent av det per elev uträknade beloppet.

Ikraftträdelsestadgande. Lagen föreslås träda i kraft samtidigt som de övriga lagarna i denna proposition, dvs. vid ingången av 1996.

1.9. Övningsskolelagen

18 §. De ändringar som gjorts i paragrafens 1 mom. motsvarar ändringarna i 17 a § lagen om skolor för hörselskadade och synskadade samt rörelsehindrade.

1.10. Lagen om Suomalais-venäläinen koulu benämnda skola

10 §. De ändringar som gjorts i paragrafens 1 mom. motsvarar ändringarna i 17 a § lagen om

skolor för hörselskadade och synskadade samt rörelsehindrade.

1.11. Lagen om Helsingin ranskalais-suomalainen koulu benämnda skola

10 §. De ändringar som gjorts i paragrafens 1 mom. motsvarar ändringarna i 17 a § lagen om skolor för hörselskadade och synskadade samt rörelsehindrade.

1.12. Lagen om Steiner-skola

5 §. De tekniska ändringar som förutsätts av upphävandet av bärkraftsklassificeringen av kommunerna har gjorts i paragrafen. Statsandelsprocenten för Steiner-skolorna förblir oförändrad.

1.13. Lagen om steinerpedagogiska specialskolor

3 och 4 §§. De ändringar som gjorts i lagens 3 § 2 mom. och 4 § motsvarar ändringarna i 3 a och 3 b §§ lagen om privata skolor med främmande undervisningsspråk.

1.14. Lagen om läroavtalsutbildning

15 §. De ändringar som förutsätts av upphävandet av bärkraftsklassificeringen av kommunerna har gjorts i paragrafens 2 och 3 mom. Priserna per enhet inom läroavtalsutbildningen graderas inte längre enligt bärkraftsklassificeringen, utan undervisningsministeriet bestämmer årligen priset per enhet inom läroavtalsutbildningen särskilt för den grundläggande yrkesutbildningen och särskilt för den yrkesinriktade tilläggsutbildningen. Statsandelsprocenten för läroavtalsutbildningen förblir oförändrad.

1.15. Lagen om skolan Anna Tapion koulu

4 och 5 §§. De ändringar som gjorts i lagens 4 § 1 mom. och 5 § motsvarar ändringarna i 3 a och 3 b §§ lagen om privata skolor med främmande undervisningsspråk.

1.16. Lagen om idrottsutbildningscentrer med statsandel

31 §. *Kapitalersättning för hyresvärde.* När

man vid idrottsutbildningscentrerna i början av 1993 övergick till statsandel för driftskostnaderna enligt kalkylerade priser per enhet, säkerställdes att statsandel beviljas i enlighet med tidigare stadganden för kapitalersättningar för hyresvärde, om vilka beslut fattats före ingången av 1993, i tio år efter anskaffningen eller ombyggnaden av hyresvärdeslokalerna. Enligt gällande lagstiftning skall under nämnda övergångsperiod den statsandel som beviljas för kapitalersättning för hyresvärde inom yrkesutbildningen vid idrottsutbildningscentrerna bestämmas utgående från bärkraftsklasserna för elevernas hemkommuner. Det föreslås att paragrafens 1 mom. ändras så att nämnda statsandel i och med att bärkraftsklassificeringen av kommunerna upphävs bestäms enligt ett fast procenttal till slutet av övergångsperioden. Enligt förslaget skall statsandelsprocenten vara den genomsnittliga statsandelsprocenten år 1995 som beräknas lokalvis och enligt bärkraftsklasserna i elevernas hemkommuner.

1.17. Museilagen

3 §. Hänvisningen till bärkraftsklassificeringen av kommunerna, som upphävs, har strukits i paragrafens 2 mom.

1.18. Teater- och orkesterlagen

5 §. Hänvisningen till bärkraftsklassificeringen av kommunerna, som upphävs, har strukits i paragrafen.

1.19. Lagen om ungdomsarbete

15 §. *Övergångsstadgande.* Enligt gällande lagstiftning skall statsandelen för ungdomslokalernas hyresvärden under övergångstiden till slutet av 1996 betalas enligt de stadganden som var gällande innan systemet med kalkylerade statsandelar trädde i kraft. Det föreslås ett stadgande i paragrafens 1 mom. om att nämnda statsandel, i och med att bärkraftsklassificeringen av kommunerna upphävs, år 1996 skall betalas enligt den statsandelsprocent som tillämpades år 1995.

1.20. Lagen om statsandelar och -understöd åt kommunerna för brand- och räddningsväsendet

1 §. I paragrafen stadgas för närvarande om hur statsandelen för anläggningskostnaderna för kretsalarmeringscentraler bestäms på basis av procentandelar som bestäms enligt bärkraftsklass. Det föreslås att paragrafen ändras så att i statsandel skall betalas 25—50 % av de godtagbara kostnaderna för projektet.

Till denna paragraf föreslås också ett stadgande om bestämmande av statsandel för dyrt materiel, och det föreslås att denna statsandel skall uträknas enligt samma grunder som statsandelen för anläggningskostnader. Stadganden om denna statsandel finns för närvarande i 3 § 2 mom.

I 3 mom. föreslås ett stadgande om en beräkningsgrund som skall ersätta den på bärkraftsklassificering baserade statsandelsskalan, och där kommunens statsandel bestäms på basis av kommunens kalkylerade skatteinkomster. I detta sammanhang stadgas det också om vilket års statsandelsprocent det är som skall tillämpas på långvariga projekt.

Som 4 mom. föreslås ett stadgande om hur

statsandelen för två eller flera kommuners gemensamma statsandelsprocent bestäms.

3 §. I 2 mom. stadgas det om statsandelen för anskaffning av dyrt materiel. Det föreslås att detta moment skall upphävas, emedan 1 § skall stadga om statsandelarna för dessa anskaffningar.

4 §. Denna paragraf skall innehålla ett stadgande om rättelseförfarandet i de fall där en kommun är missnöjd med ett statsandelsbeslut som har fattas i enlighet med 1 §.

Ikraftträdelsestadgande. Lagen föreslås träda i kraft den 1 januari 1996. Enligt 2 mom. i övergångsstadgandet skall på projekt som har fastställts innan lagen träder i kraft tillämpas de stadganden som gäller när lagen träder i kraft.

2. Ikraftträdande

Lagarna föreslås träda i kraft den 1 januari 1996.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag

om vissa regleringar av statsandelarna till kommunerna 1996

I enlighet med riksdagens beslut stadgas:

1 §

Lagens tillämpningsområde

Utän hinder av lagen om statsandelar till kommunerna (688/92), lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården (733/92) samt lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (705/92) skall i fråga om bestämmande av den statsandel som beviljas för 1996 tillämpas denna lag.

Stadgandena i 2 § samt 5 § 1 och 2 mom. i denna lag tillämpas också på de privata anstalter och de anstalter för vilka staten är huvudman och vilkas finansiering bestäms enligt lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet, lagen om folkhögskolor med statsandel (1218/93), lagen om idrottsutbildningscentrer med statsandel (801/92) eller lagen om studiecentrer (1215/93) eller enligt någon annan sådan lag i vilken det beträffande finansieringen hänvisas till någon lag som nämns i detta moment.

2 §

Justering av kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna och kostnadsnivån

Vid fastställande av statsandelarna eller de genomsnittliga belopp som utgör grund för bestämmande av dem eller av priserna per enhet för 1996 beaktas inte de uppskattade förändringarna i kostnadsnivån under året i fråga. De för 1996 fastställda statsandelarna eller de genomsnittliga belopp som utgör grund för bestämmande av dem eller priserna per enhet justeras inte under finansåret eller därefter på basis av förändringarna i kostnadsnivån eller på basis av förändringarna i verksamhetens art eller omfattning.

Under 1996 verkställs ingen utredning av fördelningen av kostnaderna mellan staten och kommunerna eller någon därpå baserad justering av statsandelarna eller de genomsnittliga belopp som ligger till grund för bestämmande av dem eller priserna per enhet.

Vid fastställande av de genomsnittliga beloppen av de priser per enhet som ligger till grund för bestämmande av statsandelarna för undervisnings- och kulturverksamhet eller av priserna per enhet för 1996 beaktas inte de kalkylerade förändringarna i verksamhetens art eller omfattning.

3 §

Allmän statsandel

Det genomsnittliga beloppet av den allmänna statsandelen per invånare 1996 är 304 mark.

Från den allmänna statsandel som bestäms enligt denna lag och lagen om statsandelar till kommunerna avdras 82 mark per invånare i kommunen.

4 §

Statsandel för social- och hälsovården

Vid beräkningen av statsandelen 1996 för kommunernas driftskostnader är de i 11 § lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården avsedda statsandelarna per invånare följande:

åldersgrupp	socialvården mark/invånare	hälsovården mark/invånare
0—6-åringar	8 603	1 163
7—64-åringar	434	1 097
65—74-åringar	3 833	2 724
75 år fyllda	3 533	4 374

Den genomsnittliga statsandel per invånare som bestäms enligt sjukdomsfrekvens är 455 mark.

Den på basis av de i 1 och 2 mom. stadgade beloppen för kommunen beräknade statsandelen för driftskostnaderna minskas med 391 mark per invånare i kommunen.

5 §

Statsandelen för undervisnings- och kulturverksamheten

Statsandelarna 1996 för undervisnings- och

kulturverksamhet beräknas på basis av de genomsnittliga beloppen av de för 1995 fastställda priserna per enhet. Om priserna per enhet inte bygger på de genomsnittliga beloppen, beräknas statsandelarna på basis av de för 1995 bestämda priserna per enhet.

Vid beräkning av de i 1 mom. avsedda genomsnittliga beloppen och priserna per enhet beaktas de förändringar som efter fastställandet av 1995 års genomsnittliga belopp har inträffat i totalbeloppen av de hyror, kapitalersättningar för hyresvärdet och utgifter för skötseln av specialyrkesläroanstalternas lån, som skall användas som grund för höjning av priserna per enhet.

Från den enligt 1 och 2 mom. ovan samt lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamheten för kommunen beräknade

statsandelen avdras 262 mark per invånare i kommunen.

6 §

Kommunens invånarantal

Såsom de invånarantal som avses i 3 och 4 §§ samt 5 § 3 mom. anlitas invånarantalerna i befolkningsdatasystemet vid årsskiftet 1994/1995.

7 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1996.

Åtgärder för att fastställa de genomsnittliga beloppen och priserna per enhet för 1996 och som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

2.

Lag

om ändring av lagen om statsandelar till kommunerna

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i lagen den 3 augusti 1992 om statsandelar till kommunerna (688/92) 3 § 2 mom., 4 § 1 mom., 8 § 3 mom. samt 16, 17 och 35 §§, samt

ändras 2 § 2 och 3 punkten, 5 § 1 mom., 6 § 2 mom., 8 § 1 mom., 9, 14, 15, 20 och 21 §§, 22 § 1 och 3 mom., 23 § 1 och 3 mom. samt 25 och 29 §§, som följer:

2 §

Definitioner

I denna lag avses med:

2) *allmän statsandel* den allmänna statsandelens grunddel,

3) *finansieringsunderstöd* understöd enligt prövning,

5 §

Förändring i statsandelsåliggandena och kostnadsnivån

En förändring i omfattningen eller arten av statsandelsåliggandena beaktas i den mån den följer av en lag som gäller statsandelsåliggandet i fråga, av sådana föreskrifter från en statlig myndighet som grundar sig på lag eller förord-

ning, av en riksomfattande plan eller av statsbudgeten.

6 §

Bibehållande av kostnadsfördelningen

Kostnadsfördelningens utveckling utreds på hela landets nivå och i sin helhet mellan staten och kommunerna. De genomsnittliga beloppen av statsandelarna och de belopp som ligger till grund för bestämmande av dem justeras i överensstämmelse med utredningarna vart fjärde år (*justeringsår*) så som lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (705/92) och lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården (733/92) stadgar.

8 §

Hur den allmänna statsandelen bestäms

Kommunen får i allmän statsandel ett belopp som bestäms enligt 1 och 2 mom. i denna paragraf. Beloppet fås genom att invånarantalet den första dagen året före finansåret multipliceras med det enligt 18 § befolkningsdatalagen (507/93) fastställda genomsnittliga beloppet av den allmänna statsandelen. Det på detta sätt erhållna beloppet multipliceras med koefficienter som bestäms enligt befolkningstätheten, arealen, andelen skärgård i kommunen och befolkningens språkförhållande.

9 §

Utjämning av statsandelarna på basis av skatteintäkterna

Kommunen beviljas på skatteinkomsterna baserad ökning av statsandelen (*utjämningsstillägg*), om dess kalkylerade skatteinkomst per invånare är mindre än 90 procent av det belopp som fås genom att alla kommuners sammanräknade skatteinkomster divideras med kommunernas sammanräknade invånarantal (*utjämningsgräns*). Utjämningsstillägget beräknas så att summan av det och kommunens kalkylerade skatteinkomster är beloppet enligt utjämningsgränsen.

Om kommunens kalkylerade skatteinkomst per invånare överskrider utjämningsgränsen, minskas kommunens statsandelar med ett belopp som utgör 40 procent av skillnaden mellan de per invånare i kommunen beräknade kalkylerade skatteintäkterna och utjämningsgränsen (*utjämningsavdrag*).

Vid beräkningen av kommunens kalkylerade skatteintäkt beaktas kommunalskatten, kommunens andel av samfundsskatten (*samfundsskatteandel*) och fastighetsskatten för samma skatteår. De nämnda skatterna beaktas för det skatteår för vilket debiteringsuppgifterna finns tillgängliga senast den 1 september året före finansåret. I kalkylen beaktas inte kommunerna i landskapet Åland.

Beloppet av kommunens kalkylerade kommunalskatt och samfundsskatteandel fås genom att kommunens kalkylerade antal skatteören multipliceras med kommunens genomsnittliga inkomstskatteprocent vägt med kommunernas antal skatteören. Det kalkylerade antalet skatteören är det sammanlagda beloppet av

den debiterade kommunalskatten och samfundsskatteandelen dividerat med kommunens inkomstskatteprocent. Kommunens kalkylerade fastighetsskatt fås genom att de sammanlagda beloppen av de i 11—14 §§ fastighetsskatte lagen (654/92) avsedda beskattningsvärdena enligt fastighetsslag multipliceras med alla kommuners med beskattningsvärdena enligt fastighetsslag vägda genomsnittliga fastighetskatteprocenter enligt fastighetsslag. När den kalkylerade skatteinkomster beräknas används som invånarantal invånarantalet under det år vars inkomster beskattningen gäller.

14 §

Belopp enligt sjunkande invånarantal

Om invånarantalet i kommunen har sjunkit under tre år räknat från ingången av året före finansåret, beräknas det belopp som bestäms enligt sjunkande invånarantal med hjälp av följande formel: $0,5 \times \text{skillnaden mellan invånarantalerna} \times (\text{den allmänna statsandel som för året före finansåret beviljats i hela landet} + \text{de uppgiftsbaserade statsandelarna}) / \text{invånare}$.

15 §

Övergångsutjämning

Statsrådet fastställer för 1996 för varje kommun en övergångsutjämning per invånare, vilken följer av ändringen av statsandelssystemet. Övergångsutjämning görs för en kommun vars förändring av statsandelarna enligt 2 mom. överstiger 200 mark per invånare.

Övergångsutjämnningen beräknas genom att från summan av statsandelarna enligt de statsandelsgrunder som är i kraft 1995, i vilken ingår den allmänna statsandelen, kompletteringen av skatteinkomsterna, de uppgiftsbestämda statsandelarna för social- och hälsovården samt för undervisnings- och kulturverksamhet, minskade med kommunens andel av kostnaderna för folkpensionens tilläggsdelar, avdras det sammanlagda beloppet av de statsandelar som för kommunen beräknas enligt denna lag, lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården, lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet samt med statsandelar enligt grunderna för bestämmande av statsandelarna i lagen om vissa regleringar av statsandelarna till kommunerna 1996 (/), på 1995 års nivå utan de minskningar av statsandelarna som gäller 1996. När det

nyckeltal som avses i 84 d § grundskolelagen beräknas tillämpas dock elevantalen hösten 1995. Såsom kommunens andel av kostnaderna för folkpensionens tilläggsdelar används 1,55 penni per skatteöre som debiterats i kommunen för 1993.

Om den skillnad som avses i 2 mom. är positiv, beviljas kommunen övergångsutjämning som är den i 2 mom. avsedda skillnaden minskad med 200 mark per invånare.

Om den skillnad som avses i 2 mom. är negativ, avdras från kommunens statsandelar en övergångsutjämning som är den i 2 mom. avsedda skillnaden minskad med 200 mark per invånare.

20 §

Beviljande av statsandel och finansieringsunderstöd samt fastställande av på skatteinkomsterna baserad utjämning av statsandelarna

Statsbidragsmyndigheten beviljar den allmänna statsandelen, de uppgiftsbestämda statsandelarna och understödet enligt prövning samt fastställer den på skatteinkomsterna baserade utjämningen av skatteinkomsterna.

Den allmänna statsandelen, den på skatteinkomsterna baserade utjämningen av statsandelarna och de uppgiftsbestämda statsandelarna beviljas årligen utan ansökan senast den 11 januari.

Understödet enligt prövning skall sökas före utgången av augusti och det beviljas före utgången av finansåret.

21 §

Utbetalning

Statsandelarna, i vilka har beaktats den i 9 § avsedda, på skatteinkomsterna baserade utjämningen av statsandelarna och den övergångsutjämning som avses i 15 §, betalas till kommunen räknat från ingången av finansåret månatligen i lika stora poster senast den 11 i varje månad. Understödet enligt prövning betalas till kommunen före utgången av finansåret.

Utejämningstillägget betalas av inrikesministeriet. Av utjämningstillägget betalas, av de anslag som för statsandelen i fråga anvisats i statsbudgeten, för statsandelar enligt lagen om statsandelar till kommunerna 11 procent, för statsandelar enligt lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården 54 pro-

cent, samt för statsandelar enligt lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet 35 procent. När statsandelarna enligt de nämnda lagarna betalas, beaktas utjämningssavdragen och övergångsutjämningarna i samma förhållande.

Om den allmänna statsandel som beviljas kommunen är mindre än minskningarna enligt 2 mom. av den allmänna statsandelen, avdras från skillnaden 60 procent vid betalningen av statsandelen enligt lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården samt 40 procent vid betalningen av statsandelen enligt lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet.

Inrikesministeriet tillställer social- och hälsovårdsministeriet samt undervisningsministeriet beslut kommunvis om de i 2 och 3 mom. avsedda belopp som skall beaktas vid betalningen av statsandelarna enligt lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården samt lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet.

22 §

Betalning av utebliven förmån

Framkommer det efter den tid som 25 § stadgar för framställande av rättelseyrkande uppgifter som inte tidigare har stått till en kommuns eller samkommuns förfogande, och har kommunen eller samkommunen på grund därav inte fått en sådan statsandel som kommunen eller samkommunen enligt lag hade haft rätt till, skall det uteblivna beloppet betalas till kommunen eller samkommunen. På beloppet skall betalas en årlig ränta som motsvarar Finlands Banks grundränta från ingången av den månad då statsandelen borde ha betalats.

Statsandelsmyndigheten får besluta att en utebliven förmån betalas senare i samband med utbetalningen av följande statsandelar.

23 §

Återbetalning av grundlös förmån

Om en kommun eller samkommun utan grund har fått statsandel, skall statsbidragsmyndigheten bestämma att det överbetalda beloppet skall återbetalas. På det belopp som återbetalas skall betalas en årlig ränta som

motsvarar Finlands Banks grundränta från ingången av den månad då statsandelen har betalats.

Den förmån som skall återbetalas får dras av från statsandelar, utjämningstillägg eller övergångsutjämning som senare ges kommunen eller samkommunen.

25 §

Rättelseförfarande

En kommun eller samkommun som inte nöjer sig med ett beslut som anges i 20 § och som gäller beviljande av statsandel, eller fastställande av den på skatteinkomsterna baserade utjämningen av statsandelarna eller av övergångsutjämningen, har rätt att inom tre månader efter att ha fått del av beslutet framställa ett skriftligt rättelseyrkande hos statsbidrags-

myndigheten. Till beslutet skall fogas en anvisning om rättelseyrkande.

29 §

Statsbidragsmyndighet

Inrikesministeriet är statsbidragsmyndighet i de ärenden enligt denna lag som gäller den allmänna statsandelen, den på skatteinkomsterna baserade utjämningen av statsandelarna, övergångsutjämningen och understödet enligt prövning.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1996.

Genom denna lag upphävs lagen den 31 januari 1994 om temporär ändring av 35 § lagen om statsandelar till kommunerna (90/94).

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

Lagens 15 § tillämpas på bestämmande och utbetalning av kommunernas statsandelar för 1966.

3.

Lag**om upphävande av lagen om bärkraftsklassificering av kommunerna**

I enlighet med riksdagens stadgas:

1 §

Genom denna lag upphävs lagen den 26 juli 1985 om bärkraftsklassificering av kommunerna (649/85) jämte ändringar.

2 §

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1996.

4.

Lag**om ändring av lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården**

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs 17 § lagen den 3 augusti 1992 om planering av och statsandel för social- och hälsovården (733/92) samt

ändras 12 § 2 och 3 mom. samt 27, 33 och 39 §§ som följer:

12 §

Statsandel till kommuner

Statsandelen för socialvården fås genom att statsandelarna enligt åldersgrupp multipliceras

med antalet kommuninvånare som hör till åldersgruppen i fråga och genom att addera de belopp som fås på detta sätt. Beloppet av dessa multipliceras med den koefficient som bestäms enligt kommunens arbetslöshetsgrad.

Statsandelen för hälsovården fås genom att

statsandelarna enligt åldersgrupp multipliceras med antalet kommuninvånare som hör till åldersgruppen i fråga och genom att addera de belopp som fås på detta sätt. Till detta belopp adderas ett belopp som fås genom att det genomsnittliga belopp av statsandelen som bestäms enligt sjukfrekvensen multipliceras med den koefficient som beskriver sjukfrekvensen i kommunen och med kommunens invånarantal. Det sammanräknade beloppet (*basal*) multipliceras separat med koefficienten enligt befolkningstäthet och med arealkoefficienten och de belopp som fås på detta sätt adderas till bastalet.

27 §

Statsandelens storlek

Statsandelen för ett anläggningsprojekt är 25—50 procent av de kostnader som avses i 26 §. Statsandelen bestäms på basis av den enligt 9 § lagen om statsandelar till kommunerna per invånare i kommunen beräknade utjämnade kalkylerade skatteinkomsten (*utjämnad skatteinkomst*). Kommunen får i statsandel 50 procent, om dess utjämnade skatteinkomst ligger på utjämningsgränsen. Om den utjämnade skatteinkomsten överskrider utjämningsgränsen, bestäms statsandelen så att varje från utjämningsgränsen beräknad tillväxt av den utjämnade skatteinkomsten med minst en procent minskar statsandelen med en procentenhet till dess statsandelen är 25 procent. Statsandelsprocenten bestäms på basis av den för det år då anläggningsprojektet fastställs bestämda utjämnade skatteinkomsten.

När det är fråga om två eller flera kommuners gemensamma eller en samkommuns anläggningsprojekt, bestäms statsandelen för varje kommuns andel enligt denna kommuns statsandelsprocent.

33 §

Rättelseförfarande

En kommun eller samkommun som inte nöjer sig med ett beslut enligt 20 § lagen om statsandelar till kommunerna om beviljande av statsandel eller ett beslut om den slutliga statsandelen för ett anläggningsprojekt, har rätt att inom tre månader efter delgivningen av beslutet framställa ett skriftligt rättelseyrkande hos den statsbidragsmyndighet som har givit beslutet. Till beslutet skall fogas en anvisning om rättelseyrkande.

39 §

Statsbidragsmyndighet

Social- och hälsovårdsministeriet är statsbidragsmyndighet i de ärenden enligt lagen om statsandelar till kommunerna som gäller statsandelarna för driftkostnaderna och de ärenden som gäller förhandlingarna enligt 23 § om inledningsrådet för ett gemensamt projekt, då det är fråga om ett stort projekt. I övriga ärenden är länsstyrelsen statsbidragsmyndighet.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1996.

På grund av slopandet av koefficienten enligt bärkraftsklass skall vid ikraftträdandet beloppen av de för 1995 godkända statsandelar per invånare för social- och hälsovården, vilka ligger till grund för de senare årens statsandel, höjas genom att de multipliceras med talet 1,3677.

För anläggningsprojekt som har fastställts före ikraftträdandet betalas statsandel enligt de stadganden som gällde när denna lag träder i kraft. Statsandelen för de kostnader som för dessa projekt uppstår 1996 och därefter bestäms enligt den statsandelsprocent för kommunen som tillämpats 1995.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

5.

Lag

om ändring av 62 § folkpensionslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i folkpensionslagen av den 8 juni 1956 (347/56) 62 §, sådan den lyder i lag av den 5 februari 1982 (103/82), som följer:

62 §

Staten och folkpensionsanstalten svarar för kostnaderna för pensionernas tilläggsdelar. Folkpensionsanstaltens andel av kostnaderna är 55 procent av de betalda tilläggsdelarnas sammanlagda belopp. Staten svarar för kost-

naderna för tilläggsdelarna till den del folkpensionsanstaltens andel inte täcker dem.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1996.
Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

6.

Lag

om ändring av lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen den 3 augusti 1992 om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (705/92) 8 § 2—4 mom. och 22 §,

dessa lagrum sådana de lyder, 8 § 2—4 mom. i lag av den 26 juli 1993 (718/93) och 22 § delvis ändrad genom sistnämnda lag,

ändras 8 § 1 och 7 mom., 9 § 2—5 mom. 21 §, 28 § 1—3 mom., 39 § 3 mom., 40 § 1 och 3 mom., 45 § 2 mom. och 50 § 4 mom.,

av dessa lagrum 8 § 1 mom., 9 § 2 och 3 mom., 39 § 3 mom., 40 § 1 och 3 mom. sådana de lyder i nämnda lag av den 26 juli 1993, 8 § 7 mom. samt 9 § 4 och 5 mom. sådana de lyder i lag av den 3 mars 1995 (261/95), 21 § sådan den lyder delvis ändrad genom lag av den 22 december 1993 (1454/93) och 50 § 4 mom. sådant det lyder i lag av den 30 december 1992 (1680/92), samt

fogas till 40 §, sådan den lyder ändrad genom nämnda lag av den 26 juli 1993 och genom lag av den 30 december 1992 (1687/92), ett nytt 3 mom., varvid det ändrade 3 och det nuvarande 4 mom. blir 4 och 5 mom., som följer:

8 §

Statsandel för undervisningsverksamhet

Statsandelen för grundskolor, skolor som ersätter grundskolan, gymnasier, vuxengymnasier, medborgarinstitut och annan utbildning vid musikläroanstalter än yrkesutbildning är 57 procent av den kalkylerade statsandelsgrund som avses i 7 §.

Kommunens statsandel för grundundervisningen i konst är 37 procent av det belopp som uträknats enligt 7 § 10 mom.

9 §

Hemkommunernas betalningsandelar

I fråga om grundskolor och skolor som ersätter grundskolan är hemkommunens betalningsandel 43 procent av den per elev uträknade kalkylerade statsandelsgrund som avses i 7 § 2 mom.

Betalningsandelen för hemkommunen för en sådan elev som får undervisning som avses i 11 § och 32 § 3 mom. grundskolelagen bestäms med avvikelse från 2 mom. så att från de sannolika kostnaderna per elev som räknas ut

enligt vad som stadgas genom förordning dras av den statsandel som bestäms per elev.

För gymnasier, vuxengymnasier och vuxenlinjer vid gymnasium är hemkommunens betalningsandel 43 procent av den per elev uträknade kalkylerade statsandelsgrund som avses i 7 § 3 och 9 mom. eller av det pris per enhet som avses i 7 § 4 och 9 mom.

I fråga om yrkesläroanstalter, specialyrkesläroanstalter och yrkesutbildning som ordnas i musikläroanstalter är hemkommunens betalningsandel 43 procent av ett med elevantalet vägt riksomfattande medeltal för de kalkylerade statsandelsgrunderna per elev i yrkesutbildning. Hemkommunens betalningsandel för en studerande vid yrkeshögskola är 43 procent av ett med elevantalet vägt riksomfattande medeltal för de kalkylerade statsandelsgrunderna per studerande i yrkeshögskolorna. Vid beräkningen av medeltalen beaktas också belopp som motsvarar de kalkylerade statsandelsgrunderna och som uträknats för de statliga läroanstalterna.

21 §

Statsandel för kulturverksamhet

Statsandelen för en kommuns biblioteksväsen är 57 procent av det belopp som erhålls genom att kommunens invånarantal multipliceras med det för biblioteket bestämda priset per enhet.

Statsandelen för kommunens övriga kulturverksamhet är 37 procent av det belopp som erhålls genom sammanräkning av

1) kommunens invånarantal multiplicerat med det för kulturverksamheten fastställda priset per enhet,

2) kommunens invånarantal multiplicerat med det för idrottsverksamheten och ungdomsarbetet fastställda priset per enhet,

3) det såsom beräkningsgrund för museets statsandel fastställda antalet årsverken multiplicerat med det för museiverksamhet fastställda priset per enhet,

4) det såsom beräkningsgrund för teaterns statsandel fastställda antalet årsverken multiplicerat med det för teatrar fastställda priset per enhet, samt

5) det såsom beräkningsgrund för orkesterns statsandel fastställda antalet årsverken multiplicerat med det för orkestrar fastställda priset per enhet.

Statsandelen för privata museer, teatrar och orkestrar är 37 procent av det belopp som uträknats på det sätt som stadgas i 2 mom. 3—5 punkten.

28 §

Skalan för statsandelar för anläggningsprojekt

För anläggningsprojekt beviljas i statsandel 25—50 procent av den kalkylerade statsandelsgrund som avses i 27 §. Statsandelen bestäms på basis av den enligt 9 § lagen om statsandelar till kommunerna per invånare i kommunen beräknade utjämnade kalkylerade skatteinkomsten (*utjämnad skatteinkomst*). Kommunen får i statsandel 50 procent, om dess utjämnade skatteinkomst ligger på utjämningsgränsen. Om den utjämnade skatteinkomsten överskrider utjämningsgränsen, så att varje från utjämningsgränsen beräknad tillväxt av den utjämnade skatteinkomsten med minst en procent minskar statsandelen med en procentenhet till dess statsandelen är 25 procent. Statsandelsprocenten för anläggningsprojekt bestäms på basis av den utjämnade skatteinkomst som bestämts för det år då statsandelen beviljas.

När det är fråga om två eller flera kommuners gemensamma eller en samkommuns anläggningsprojekt, beviljas statsandelen för varje kommuns andel enligt denna kommuns statsandelsprocent.

Statsandelen för en privat läroanstalts anläggningsprojekt bestäms enligt statsandelsprocenten i den kommun där läroanstalten finns.

39 §

Beviljande av statsandel

Om beviljande av den statsandel som avses i 1 mom. gäller dessutom 20 § 2 mom. lagen om statsandelar till kommunerna.

40 §

Utbetalning

Den statsandel för driftskostnader som har beviljats enligt 39 § 1 mom. och betalningsandelen för elevens hemkommun utbetalas så som stadgas i 2—4 mom. samt i 21 § 1—3 mom. lagen om statsandelar till kommunerna.

I det belopp som betalas till kommunen beaktas förutom vad som stadgas i 2 mom. de belopp som avses i 21 § 2 och 3 mom. lagen om statsandelar till kommunerna och som inverkar på utbetalningen av statsandelar enligt denna lag.

Om det belopp som kommunen skall betala enligt 2 och 3 mom. överskrider det belopp som skall betalas till kommunen, skall kommunen betala skillnaden till staten två gånger om året, den första posten inom mars och den andra posten inom november.

45 §

Tillämpning av vissa stadganden i lagen om statsandelar till kommunerna

Om rätten att söka ändring i beslut som avses i 31 § och 39 § 4 mom. gäller i tillämpliga delar vad som stadgas i 25 § och 26 § 1 mom. statsandelslagen. Om rätten att söka ändring i beslut som avses i 44 § gäller i tillämpliga delar vad som stadgas i 26 § 1 mom. statsandelslagen. Om rätten att söka ändring i andra beslut, som har givits med stöd av denna lag eller med stöd av ett stadgande i statsandelslagen till vilket det hänvisas i denna lag, gäller i tillämpliga delar vad som stadgas i 26 § statsandelslagen.

50 §

Anläggningskostnader

Utan hinder av 40 § 5 mom. kan statsandel

för anläggningsprojekt beviljas under 1993—1997 på villkor att den betalas under sju år räknat från ingången av kalenderåret efter det då projektet slutfördes, i form av lika stora årliga poster. Varje årlig post betalas före utgången av mars och den ökas med en på den obetalda delen av statsandelen beräknad årlig ränta som motsvarar Finlands Banks grundränta och som räknas från den dag då den första årliga posten har betalats. I ansökan om statsandel skall uppges om sökanden samtycker till detta villkor.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1996.

På finansieringen av driftskostnaderna för de år som föregår denna lags ikraftträdande tillämpas de stadganden som är gällande när denna lag träder i kraft.

Stadgandet i denna lags 9 § 5 mom. om hemkommunens betalningsandel för en studerande vid yrkeshögskola tillämpas första gången när hemkommunernas betalningsandelar för 1997 fastställs.

För ett anläggningsprojekt för vilket har beviljats statsandel innan denna lag träder i kraft betalas statsandel enligt den statsandelsprocent som tillämpats 1995.

På en statsandel som med stöd av 55 § lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet har beviljats för arbetskraftspolitisk vuxenutbildning, sådant detta lagrum lyder ändrat genom lagar av den 30 december 1992 och den 26 juli 1993 (1680/92 och 718/93), tillämpas den statsandelsprocent som använts 1995.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

7.

Lag**om ändring av 17 a § lagen om skolor för hörselskadade och synskadade samt rörelsehindrade**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 17 a § 1 mom. lagen den 27 maj 1983 om skolor för hörselskadade och synskadade samt rörelsehindrade (481/83), sådant det lyder i lag av den 26 juli 1993 (722/93), som följer:

17 a §

Elevens hemkommun är skyldig att till staten för en ordinarie elev i en sådan specialskola som avses i denna lag erlægga en betalningsandel som är 43 procent av det riksomfattande medeltalet för de sannolika kostnaderna per elev vilka beräknas enligt lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (705/92) och vilka används som grund för hemkommunernas betalningsandelar för de elever som åtnjuter sådan undervisning som avses i 32 § 3 mom. grundskolelagen. Undervisningsministeriet fastställer grunderna för betalning-

sandelen på förhand för det följande året. Om betalningsandelarna gäller dessutom 40 § 1, 2 och 4 mom. i nämnda lag.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1996.

På hemkommunens betalningsandelar för de år som föregår denna lags ikraftträdande tillämpas de stadganden som är gällande när denna lag träder i kraft.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

8.

Lag**om ändring av 3 a och 3 b §§ lagen om privata skolor med främmande undervisningsspråk**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 3 a § 1 mom. och 3 b § lagen den 28 juni 1963 om privata skolor med främmande undervisningsspråk (373/63), sådana dessa lagrum lyder i lag av den 29 december 1994 (1451/94), som följer:

3 a §

Undervisningsministeriet beviljar årligen huvudmannen för skolan i statsandel 57 procent av det belopp som fås när skolans elevantal multipliceras med det enligt 10 § lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (705/92) fastställda riksomfattande genomsnittliga beloppet för priserna per enhet, vilka ligger till grund för statsandelen till grundskolan. Statsandelen beviljas utan ansökan.

elev som går i en sådan skola som avses i denna lag till huvudmannen betala en betalningsandel som är 43 procent av det genomsnittliga belopp för priserna per enhet som nämns i 3 a §.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1996.

På finansieringen av driftskostnaderna för de år som föregår denna lags ikraftträdande tillämpas de stadganden som är gällande när denna lag träder i kraft.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

3 b §

Elevens hemkommun är skyldig att för en

9.

Lag

om ändring av 18 § övningsskolelagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras 18 § 1 mom. övningsskolelagen av den 31 januari 1985 (143/85), sådant detta lagrum lyder i lag av den 26 juli 1993 (719/93), som följer:

18 §

Den kommun som vid en tidpunkt som anges genom förordning är hemkommun enligt lagen om hemkommun (201/94) för en elev vid en övningsskola är skyldig att för eleven till staten betala en betalningsandel som är 43 procent av den enligt lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (705/92) uträknade kalkylerade statsandelsgrunden per elev i hemkommunens grundskola eller gymnasium. Om betalningsandelen gäller dessutom 40 § 1, 2 och 4 mom. i nämnda lag.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1996. På hemkommunens betalningsandelar för de år som föregår denna lags ikraftträdande tillämpas de stadganden som är gällande när denna lag träder i kraft.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

10.

Lag

om ändring av 10 § lagen om Suomalais-venäläinen koulu benämnda skola

I enlighet med riksdagens beslut
ändras 10 § 1 mom. lagen den 21 maj 1976 om Suomalais-venäläinen koulu benämnda skola (412/76), sådant det lyder i lag av den 26 juli 1993 (720/93), som följer:

10 §

Den kommun som vid en tidpunkt som anges genom förordning är hemkommun enligt lagen om hemkommun (201/94) för en elev vid Suomalais-venäläinen koulu är skyldig att för eleven till staten betala en betalningsandel som är 43 procent av den enligt lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (705/92) uträknade kalkylerade statsandelsgrunden per elev i hemkommunens grundskola eller gymnasium. Om betalningsandelen gäller

dessutom 40 § 1, 2 och 4 mom. i nämnda lag.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1996. På hemkommunens betalningsandelar för de år som föregår denna lags ikraftträdande tillämpas de stadganden som är gällande när denna lag träder i kraft.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

11.

Lag**om ändring av 10 § lagen om Helsingin ranskalais-suomalainen koulu benämnda skola**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 10 § 1 mom. lagen den 7 januari 1977 om Helsingin ranskalais-suomalainen koulu benämnda skola (33/77), sådant detta lagrum lyder i lag av den 26 juli 1993 (721/93), som följer:

10 §

Den kommun som vid en tidpunkt som anges genom förordning är hemkommun enligt lagen om hemkommun (201/94) för en elev vid Helsingin ranskalais-suomalainen koulu är skyldig att för eleven till staten betala en betalningsandel som är 43 procent av den enligt lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (705/92) uträknade kalkylerade statsandelsgrunden per elev i hemkommunens grundskola eller gymnasium. Om betal-

ningsandelen gäller dessutom 40 § 1, 2 och 4 mom. i nämnda lag.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1996.

På hemkommunens betalningsandelar för de år som föregår denna lags ikraftträdande tillämpas de stadganden som är gällande när denna lag träder i kraft.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

12.

Lag**om ändring av 5 § lagen om Steiner-skola**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 5 § lagen den 27 maj 1977 om Steiner-skola (417/77), sådant detta lagrum lyder i lag av den 3 augusti 1992 (715/92), som följer:

5 §

För sina driftskostnader får en Steiner-skola statsbidrag, vilket utgör 60 procent av det belopp som fås när det per elev bestämda priset per enhet i grundskolan i den kommun där skolan finns multipliceras med skolans elevantal.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1996.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

13.

Lag**om ändring av 3 och 4 §§ lagen om steinerpedagogiska specialskolor**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 3 § 2 mom. och 4 § lagen den 12 december 1986 om steinerpedagogiska specialskolor (932/86), sådana dessa lagrum lyder i lag av den 22 december 1993 (1457/93), som följer:

3 §

 Undervisningsministeriet beviljar huvudmännen för skolorna i statsandel 57 procent av det belopp som fås när skolans elevantal multipliceras med det pris per enhet per elev som undervisningsministeriet på förhand har bestämt för det följande året.

som den hänvisat till skolan till skolans huvudman erlægga en betalningsandel som är 43 procent av det pris per enhet som avses i 3 §.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1996.

På finansieringen av driftkostnaderna för de år som föregår denna lags ikraftträdande tillämpas de stadganden som är gällande när denna lag träder i kraft.

4 §

 Elevens hemkommun är skyldig att för elever

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

14.

Lag**om ändring av 15 § lagen om läroavtalsutbildning**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 15 § 2 och 3 mom. lagen den 30 december 1992 om läroavtalsutbildning (1605/92), sådana de lyder i lag av den 17 december 1993 (1222/93), som följer:

15 §

Statsandel för läroavtalsutbildning

 Statsandelen är 97 procent av det pris per enhet som avses i 2 mom.

 Undervisningsministeriet bestämmer årligen inom ramen för statsbudgeten, särskilt för den grundläggande yrkesutbildningen och särskilt för den yrkesinriktade tilläggsutbildningen, priset per enhet per studerande, vilket utgör grunden för statsandel inom läroavtalsutbildningen.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1996.

På statsandelen för de år som föregår denna lags ikraftträdande tillämpas de stadganden som är gällande när denna lag träder i kraft.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

15.

Lag**om ändring av 4 och 5 §§ lagen om skolan Anna Tapion koulu**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 4 § 1 mom. och 5 § lagen den 23 december 1988 om skolan Anna Tapion koulu (1197/88), sådana de lyder i lag av den 22 december 1993 (1459/93), som följer:

4 §

Undervisningsministeriet beviljar huvudmannen för skolan i statsandel 57 procent av det belopp som fås när skolans elevantal multipliceras med det pris per enhet per elev som undervisningsministeriet på förhand har bestämt för det följande året.

vudmannen för skolan erlægga en betalningsandel som är 43 procent av det pris per enhet som avses i 4 §.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1996. På finansieringen av driftskostnaderna för de år som föregår denna lags ikraftträdande tillämpas de stadganden som är gällande när denna lag träder i kraft.

5 §

Elevens hemkommun är skyldig att till hu-

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

16.

Lag**om ändring av 31 § lagen om idrottsutbildningscentrer med statsandel**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 31 § 1 mom. lagen den 21 augusti 1992 om idrottsutbildningscentrer med statsandel (801/92) som följer:

31 §

Kapitalersättning för hyresvärde

Skall enligt ett beslut som fattats innan denna lag trätt i kraft till huvudmannen för ett idrottsutbildningscenter som avses i denna lag betalas statsandel för hyresvärde, betalas statsandel för kapitalersättning för hyresvärde i tio år efter anskaffningen eller ombyggnaden i

enlighet med de tidigare stadgandena. Statsandelen betalas enligt den genomsnittliga statsandelsprocent som tillämpats 1995.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1996.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

17.

Lag
om ändring av 3 § museilagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 3 § 2 mom. museilagen av den 3 augusti 1992 (729/92) som följer:

3 §

Till de riksomfattande specialmuseer, landskapsmuseer och regionala konstmuseer som undervisningsministeriet utser, skall på grund av dessas riksomfattande eller regionala uppgifter betalas en 10 procentenheter större

statsandel än vad som stadgas i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1996.

Åtgärder som verkställigheten av lagen försätter får vidtas innan den träder i kraft.

18.

Lag
om ändring av 5 § teater- och orkesterlagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 5 § teater- och orkesterlagen av den 3 augusti 1992 (730/92), sådan den lyder delvis ändrad genom lag av den 16 december 1994 (1277/94), som följer:

5 §

Utan hinder av vad som i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet stadgas om statsandel för driftskostnader är statsandelsprocenten för Svenska Teatern i Helsingfors och Tampereen Työväenteatteri 60.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1996.

Åtgärder som verkställigheten av lagen försätter får vidtas innan den träder i kraft.

19.

Lag**om ändring av 15 § lagen om ungdomsarbete**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 15 § 1 mom. lagen den 24 februari 1995 om ungdomsarbete (235/95) som följer:

15 §

Övergångsstadganden

Utän hinder av denna lag betalas till kommunerna för 1995 och 1996 de statsandelar för hyresvärde som avses i den upphävda lagens 27 §. När statsandel för 1996 betalas

tillämpas den statsandelsprocent som använts 1995.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1996.
Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

20.

Lag**om ändring av lagen om statsandelar och -understöd åt kommunerna för kostnaderna för brand- och räddningsväsendet**

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i lagen den 4 juli 1975 om statsandelar och -understöd åt kommunerna för kostnaderna för brand- och räddningsväsendet (560/75) 3 § 2 mom.,

sådan det lyder i lag av den 29 december 1988 (1275/88),

ändras 1 §, sådan den lyder i nämnda lag av den 29 december 1988, samt

fogas till lagen en ny 4 § i stället för den 4 § som upphävts genom nämnda lag av den 29 december 1988, som följer:

1 §

Till kommunen betalas i statsandel för anläggningskostnaderna för kretsalarmeringscentraler som avses i 6 § lagen om brand- och räddningsväsendet 25—50 procent av de godtagbara kostnaderna för projektet.

Till kommunen betalas, inom de gränser som beslutats i statsbudgeten, statsandel för betydande kostnader för anskaffande av materiel som behövs för skötseln av kretsalarmeringscentralen och kommunens övriga brand- och räddningsväsende inom de gränser som stadgas i 1 mom.

Den i 1 och 2 mom. nämnda statsandelen bestäms på basis av den enligt 9 § lagen om statsandelar till kommunerna per invånare i kommunen beräknade utjämnade kalkylerade skatteinkomsten (*utjämnad skatteinkomst*). Kommunen får i statsandel 50 procent, om dess utjämnade skatteinkomst ligger på utjämningsgränsen. Om den utjämnade skatteinkomsten överstiger utjämningsgränsen, bestäms statsandelen så att varje från utjämningsgränsen beräknad tillväxt av den utjämnade skatteinkomsten med minst en procent minskar statsandelen med en procentenhet till dess statsandelen är 25 procent. Statsandelsprocenten bestäms på basis av den för det år då anläggningsprojektet beviljas bestämda utjämnade skatteinkomsten.

När det är fråga om två eller flera kommuners gemensamma eller en samkommuns anläggningsprojekt eller anskaffning, bestäms statsandelen för varje kommuns andel enligt denna kommuns statsandelsprocent.

4 §

En kommun som inte nöjer sig med ett beslut enligt 1 §, har rätt att inom tre månader efter delgivningen av beslutet framställa ett

skriftligt rättelseyrkande hos den statsbidragsmyndighet som har fattat beslutet. Till beslutet skall fogas en anvisning om rättelseyrkande.

För projekt som har fastställts före ikraftträdandet betalas statsandel enligt de stadganden som gällde när denna lag träder i kraft.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1996.

Helsingfors den 29 september 1995

Republikens President

MARTTI AHTISAARI

Minister Jouni Backman

2.

L a g**om ändring av lagen om statsandelar till kommunerna**

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen den 3 augusti 1992 om statsandelar till kommunerna (688/92) 3 § 2 mom., 4 § 1 mom., 8 § 3 mom., samt 16, 17 och 35 §§ samt
ändras 2 § 2 och 3 punkten, 5 § 1 mom., 6 § 2 mom., 8 § 1 mom., 9, 14, 15, 20 och 21 §§, 22 § 1 och 3 mom., 23 § 1 och 3 mom. samt 25 och 29 §§, som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §

Definitioner

I denna lag avses med

I denna lag avses med:

2) *allmän statsandel* den allmänna statsandelens basdel och utjämning,
 3) *finansieringsunderstöd komplettering av skatteinkomsterna* och understöd enligt prövning,

2) *allmän statsandel* den allmänna statsandelens grunddel;
 3) *finansieringsunderstöd* understöd enligt prövning;

3 §

Grunderna för fastställande av de genomsnittliga beloppen

När det genomsnittliga beloppet av den allmänna statsandelen fastställs, beaktas också de ändringar och justeringar som skall beaktas vid fastställandet av de uppgiftsbaserade statsandelarna eller av de belopp som ligger till grund för bestämmandet av dem.

(2 mom. upphävs)

4 §

Justering av de genomsnittliga beloppen

De genomsnittliga beloppen av statsandelarna eller de genomsnittliga belopp som ligger till grund för bestämmandet av dem justeras under finansåret i motsvarighet till den beräknade förändringen i kostnadsnivån och för att hålla kostnadsfördelningen stabil enligt 6 §.

(1 mom. upphävs)

Gällande lydelse

5 §

Förändring i statsandelsåliggandena och kostnadsnivån

En förändring i omfattningen eller arten av statsandelsåliggandena beaktas i den mån den följer av en lag, av sådana föreskrifter från en statlig myndighet som grundar sig på lag eller förordning, av en riksomfattande plan eller av statsbudgeten.

Föreslagen lydelse

5 §

Förändring i statsandelsåliggandena och kostnadsnivån

En förändring i omfattningen eller arten av statsandelsåliggandena beaktas i den mån den följer av en lag *som gäller statsandelsåliggandet i fråga*, av sådana föreskrifter från en statlig myndighet som grundar sig på lag eller förordning, av en riksomfattande plan eller av statsbudgeten.

6 §

Bibehållande av kostnadsfördelningen

Kostnadsfördelningens utveckling reds ut på hela landets nivå och i sin helhet mellan staten och kommunerna. De genomsnittliga beloppen av statsandelarna eller av de belopp som ligger till grund för bestämmande av dem justeras i överensstämmelse med utredningarna vart fjärde år (*justeringsår*) så som lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamheten (705/92) och lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården (733/92) stadgar. *Dessutom justeras beloppet av den allmänna statsandelen så att kostnadsfördelningen i fråga om de uppgiftsbaserade statsandelarna förblir oförändrad i sin helhet.*

Kostnadsfördelningens utveckling utreds på hela landets nivå och i sin helhet mellan staten och kommunerna. De genomsnittliga beloppen av statsandelarna och de belopp som ligger till grund för bestämmande av dem justeras i överensstämmelse med utredningarna vart fjärde år (*justeringsår*) så som lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (705/92) och lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården (733/92) stadgar.

8 §

Hur den allmänna statsandelen bestäms

Kommunen får i allmän statsandel ett belopp som bestäms enligt 1—3 mom. i denna paragraf. Beloppet erhålls genom att invånarantalet den första dagen året före finansåret multipliceras med det fastställda genomsnittliga beloppet av den allmänna statsandelen, vilket multipliceras med koefficienter som bestäms enligt *bärkaftsklassen*, befolkningstätheten, arealen, andelen skärgård i kommunen och befolkningens språkförhållande.

Beloppet enligt 1 och 2 mom. (den allmänna statsandelens basdel) ökas eller minskas dessutom med den utjämning som anges i 15 §.

8 §

Hur den allmänna statsandelen bestäms

Kommunen får i allmän statsandel ett belopp som bestäms enligt 1 och 2 mom. i denna paragraf. Beloppet fås genom att invånarantalet den första dagen året före finansåret multipliceras med det *enligt 18 § befolkningsdatalagen (507/93)* fastställda genomsnittliga beloppet av den allmänna statsandelen. *Det på detta sätt erhållna beloppet* multipliceras med koefficienter som bestäms enligt befolkningstätheten, arealen, andelen skärgård i kommunen och befolkningens språkförhållande.

(3 mom. upphävs)

Gällande lydelse

9 §

Koefficient enligt bärkraftsklass

De koefficienter som bestäms på basis av bärkraftsklasserna enligt lagen om bärkraftsklassificering av kommunerna (649/85) är följande:

Kommunens bärkraftsklass	Koefficient
1	2,60
2	1,90
3	1,60
4	1,30
5	1,00
6	0,75
7	0,75
8	0,75
9	0,75
10	0,75

Föreslagen lydelse

9 §

Utjämning av statsandelarna på basis av skatteintäkterna

Kommunen beviljas på skatteinkomsterna baserad ökning av statsandelen (utjämningsstillägg), om dess kalkylerade skatteinkomst per invånare är mindre än 90 procent av det belopp som fås genom att alla kommuners sammanräknade skatteinkomster divideras med kommunernas sammanräknade invånarantal (utjämningsgräns). Utjämningsstillägget beräknas så att summan av det och kommunens kalkylerade skatteinkomster är beloppet enligt utjämningsgränsen.

Om kommunens kalkylerade skatteintäkt per invånare överskrider utjämningsgränsen, minskas kommunens statsandelar med ett belopp som utgör 40 procent av skillnaden mellan de per invånare i kommunen beräknade kalkylerade skatteintäkterna och utjämningsgränsen (utjämningsavdrag).

Vid beräkningen av kommunens kalkylerade skatteinkomst beaktas kommunalskatten, kommunens andel av samfundsskatten (samfundsskatteandel) och fastighetsskatten för samma skatteår. De nämnda skatterna beaktas för det skatteår för vilket debiteringsuppgifterna finns tillgängliga senast den 1 september året före finansåret. I kalkylen beaktas inte kommunerna i landskapet Åland.

Beloppet av kommunens kalkylerade kommunalskatt och samfundsskatteandel fås genom att kommunens kalkylerade antal skatteören multipliceras med kommunens genomsnittliga inkomstskatteprocent vägt med kommunernas antal skatteören. Det kalkylerade antalet skatteören är det sammanlagda beloppet av den debiterade kommunalskatten och samfundsskatteandelen dividerat med kommunens inkomstskatteprocent. Kommunens kalkylerade fastighetsskatt fås genom att de sammanlagda beloppen av de i 11—14 §§ fastighetsskattelagen (654/92) avsedda beskattningsvärdena enligt fastighetslag multipliceras med alla kommuners med beskattningsvärdena enligt fastighetslag vägda genomsnittliga fastighetsskatteprocenter enligt fastighetslag. När den kalkylerade skatteinkomster beräknas används som invånarantal invånarantalet under det år vars inkomster beskattningen gäller.

Gällande lydelse

14 §

Belopp enligt sjunkande invånarantal

Om invånarantalet i kommunen har sjunkit under tre år räknat från ingången av *fastställelseåret*, beräknas det belopp som bestäms enligt sjunkande invånarantal med hjälp av följande formel: $0,5 \times$ skillnaden mellan invånarantalen x (den i 8 § 1 mom. angivna allmänna statsandelen + de uppgiftsbaserade statsandelarna)/invånare.

15 §

Utjämning av allmän statsandel

Den enligt 8 § bestämda basdelen av en kommuns allmänna statsandel ökas eller minskas, om det sammanlagda beloppet av de uppgiftsbaserade statsandelarna, den allmänna statsandelen och kompletteringen av skatteinkomsterna avviker från motsvarande statsandelar som enligt de tidigare statsandelsstadgandena har bestämts för 1988—1990. På basis av avvikelsen uträknas utjämningskoefficienten för kommunerna så som stadgas i 16 §.

Om det sammanlagda beloppet av kommunens uppgiftsbaserade statsandelar, den enligt 8 § bestämda basdelen av den allmänna statsandelen och kompletteringen av skatteinkomsterna är mindre än det sammanlagda beloppet av motsvarande statsandelar och kompletteringen av skatteinkomsterna enligt de beräkningar som anges i 1 mom., ökas basdelen av kommunens allmänna statsandel med en utjämning. Ökningen sker med ett belopp som fås genom att den allmänna statsandelens genomsnittliga belopp multipliceras med invånarantalet i kommunen och utjämningskoefficientens absoluta värde.

Om det sammanlagda beloppet av kommunens uppgiftsbaserade statsandelar, den enligt

Föreslagen lydelse

14 §

Belopp enligt sjunkande invånarantal

Om invånarantalet i kommunen har sjunkit under tre år räknat från ingången av året före finansåret, beräknas det belopp som bestäms enligt sjunkande invånarantal med hjälp av följande formel: $0,5 \times$ skillnaden mellan invånarantalen x (den allmänna statsandel som för året före finansåret beviljats i hela landet + de uppgiftsbaserade statsandelarna)/invånare.

15 §

Övergångsutjämning

Statsrådet fastställer för 1996 för varje kommun en övergångsutjämning per invånare, vilken följer av ändringen av statsandelssystemet. Övergångsutjämning görs för en kommun vars förändring av statsandelarna enligt 2 mom. överstiger 200 mark per invånare.

Övergångsutjämnningen beräknas genom att från summan av statsandelarna enligt de statsandelsgrunder som är i kraft 1995, i vilken ingår den allmänna statsandelen, kompletteringen av skatteinkomsterna, de uppgiftsbestämda statsandelarna för social- och hälsovården samt för undervisnings- och kulturverksamhet, minskade med kommunens andel av kostnaderna för folkpensionens tilläggsdelar, avdras det sammanlagda beloppet av de statsandelar som för kommunen beräknas enligt denna lag, lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården, lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet samt med statsandelar enligt grunderna för bestämmande av statsandelarna i lagen om vissa regleringar av statsandelarna till kommunerna 1996 (/), på 1995 års nivå utan de minskningar av statsandelarna som gäller 1996. När det nyckeltal som avses i 84 d § grundskolelagen beräknas tillämpas dock elevantalen hösten 1995. Såsom kommunens andel av kostnaderna för folkpensionens tilläggsdelar används 1,55 penni per skatteöre som debiterats i kommunen för 1993.

Om den skillnad som avses i 2 mom. är positiv, beviljas kommunen övergångsutjämning

Gällande lydelse

8 § bestämda basdelen av den allmänna statsandelen och kompletteringen av skatteinkomsterna är mindre än det sammanlagda beloppet av motsvarande statsandelar och kompletteringen av skatteinkomsterna enligt de beräkningar som anges i 1 mom., minskas basdelen av kommunens allmänna statsandel med en utjämning. Minskningen sker med ett belopp som fås genom att den allmänna statsandelens genomsnittliga belopp multipliceras med invånarantalet i kommunen och utjämningskoefficientens absoluta värde.

Kommunen får dock minst 20 procent av den enligt 8 § bestämda basdelen av kommunens allmänna statsandel.

16 §

Utjämningskoefficient

Utjämningskoefficienten för den allmänna statsandelen beräknas så att den i 15 § 1 mom. nämnda avvikelser i statsandelen per invånare divideras med den allmänna statsandelens genomsnittliga belopp.

Om det sammanlagda beloppet av kommunens uppgiftsbaserade statsandelar och kompletteringen av skatteinkomsterna är större än det sammanlagda beloppet av statsandelarna och kompletteringen av skatteinkomsterna enligt de tidigare statsandelsstadganden som avses i 15 § 1 mom., bestäms för kommunen en utjämningskoefficient och ett år räknat från vilket kommunen får mer än 20 procent av den enligt 8 § 1 och 2 mom. bestämda allmänna statsandelen.

Åren 1994—2000 eller från den tidpunkt som bestäms enligt 2 mom. minskas det absoluta värdet för kommunens utjämningskoefficient årligen med 0,1, om den inte före det har nått värdet noll. Från år 2001 är utjämningskoefficientens värde detsamma som det var år 2000. Utjämningskoefficienten beräknas med en tiondedels noggrannhet.

17 §

Komplettering av skatteinkomsterna

Komplettering av skatteinkomsterna beviljas en kommun i vilken antalet skattören per invånare underskrider den utjämningsgräns som bestäms för kommunen på basis av befolkningstätheten och andelen skärgård i kommunen.

Föreslagen lydelse

8 § bestämda basdelen av den allmänna statsandelen och kompletteringen av skatteinkomsterna är mindre än det sammanlagda beloppet av motsvarande statsandelar och kompletteringen av skatteinkomsterna enligt de beräkningar som anges i 1 mom., minskas basdelen av kommunens allmänna statsandel med en utjämning. Minskningen sker med ett belopp som fås genom att den allmänna statsandelens genomsnittliga belopp multipliceras med invånarantalet i kommunen och utjämningskoefficientens absoluta värde.

Om den skillnad som avses i 2 mom. är negativ, avdras från kommunens statsandelar en övergångsutjämning som är den i 2 mom. avsedda skillnaden minskad med 200 mark per invånare.

(upphävs)

(upphävs)

Gällande lydelse

För de kommuner som har mindre än 1,0 invånare per kvadratkilometer markareal (befolkningstäthet) eller som är skärgårdskommuner som anges i 9 § 1 mom. lagen om främjande av skärgårdens utveckling är utjämningsgränsen 95 procent av det genomsnittliga antalet skattören per invånare i alla kommuner. Utjämningsgränsen är 91 procent för kommuner med befolkningstätheten 1,0—1,9 och 88 procent för kommuner med befolkningstätheten 2,0—6,9. I en kommun, på vilkens skärgårdsdel stadgandena om skärgårdskommun tillämpas genom statsrådets beslut är utjämningsgränsen en procentenhet högre än den utjämningsgräns som bestäms enligt befolkningstätheten. För övriga kommuner är utjämningsgränsen 85 procent.

Kompletteringen av skatteinkomsterna räknas ut genom att skillnaden mellan utjämningsgränsen och antalet skattören per invånare i kommunen multipliceras med den för samtliga kommuner genomsnittliga uttaxeringen per skattöre, vilken vägts med antalet skattören, samt med antalet invånare i kommunen den första dagen det år till vars inkomster beskattningen hänförs sig.

20 §

Beviljande av statsandel och finansieringsunderstöd

Den allmänna statsandelen, de uppgiftsbaserade statsandelarna, kompletteringen av skatteinkomsterna och understödet enligt prövning beviljas av statsbidragsmyndigheten.

Den allmänna statsandelen, de uppgiftsbaserade statsandelarna och kompletteringen av skatteinkomsterna beviljas utan ansökan. Understöd enligt prövning skall sökas före utgången av augusti.

Den allmänna statsandelen och de uppgiftsbaserade statsandelarna beviljas varje år senast den 11 januari. Kompletteringen av skatteinkomsterna beviljas årligen före utgången av mars och understöd enligt prövning före utgången av finansåret.

21 §

Utbetalning

Statsandelarna för driftskostnaderna betalas månatligen till kommunen från ingången av

Föreslagen lydelse

20 §

Beviljande av statsandel och finansieringsunderstöd samt fastställande av på skatteinkomsterna baserad utjämning av statsandelarna

Statsbidragsmyndigheten beviljar den allmänna statsandelen, de uppgiftsbestämda statsandelarna och understödet enligt prövning samt fastställer den på skatteinkomsterna baserade utjämningen av skatteinkomsterna.

Den allmänna statsandelen, den på skatteinkomsterna baserade utjämningen av statsandelarna och de uppgiftsbestämda statsandelarna beviljas årligen utan ansökan senast den 11 januari.

Understödet enligt prövning skall sökas före utgången av augusti och det beviljas före utgången av finansåret.

21 §

Utbetalning

Statsandelarna, i vilka har beaktats den i 9 § avsedda, på skatteinkomsterna baserade utjäm-

Gällande lydelse

finansåret i lika stora poster senast den 11 varje månad. Justeringarna av statsandelarna och de genomsnittliga belopp som ligger till grund för dem beaktas i samband med utbetalningen av statsandelen för november efter justeringen.

Kompletteringen av skatteinkomsterna betalas till kommunen månatligen i lika stora poster i april—juni. Om kompletteringen är liten kan den betalas i en enda post.

Understödet enligt prövning betalas till kommunen före utgången av finansåret.

22 §

Betalning av utebliven förmån

Framkommer det efter den tid som 25 § stadgar för framställande av rättelseyrkande uppgifter som inte tidigare har stått till en kommuns eller ett kommunalförbunds förfogande, och har kommunen eller kommunalförbundet på grund därav inte fått sådan statsandel eller *komplettering av skatteinkomsterna* som kommunen eller kommunalförbundet enligt lag hade haft rätt till, skall det uteblivna beloppet betalas till kommunen eller kommunalförbundet. På beloppet skall betalas en årlig ränta som motsvarar Finlands Banks grund-

Föreslagen lydelse

ningen av statsandelarna och den övergångsutjämnning som avses i 15 §, betalas till kommunen räknat från ingången av finansåret månatligen i lika stora poster senast den 11 i varje månad. Understödet enligt prövning betalas till kommunen före utgången av finansåret.

Utjämningsstillägget betalas av inrikesministeriet. Av utjämningsstillägget betalas, av de anslag som för statsandelen i fråga anvisats i statsbudgeten, för statsandelar enligt lagen om statsandelar till kommunerna 11 procent, för statsandelar enligt lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården 54 procent, samt för statsandelar enligt lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet 35 procent. När statsandelarna enligt de nämnda lagarna betalas, beaktas utjämningsavdragen och övergångsutjämnningarna i samma förhållande.

Om den allmänna statsandel som beviljas kommunen är mindre än minskningarna enligt 2 mom. av den allmänna statsandelen, avdras från skillnaden 60 procent vid betalningen av statsandelen enligt lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården samt 40 procent vid betalningen av statsandelen enligt lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet.

Inrikesministeriet tillställer social- och hälsovårdsministeriet samt undervisningsministeriet beslut kommunvis om de i 2 och 3 mom. avsedda belopp som skall beaktas vid betalningen av statsandelarna enligt lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården samt lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet.

22 §

Betalning av utebliven förmån

Framkommer det efter den tid som 25 § stadgar för framställande av rättelseyrkande uppgifter som inte tidigare har stått till en kommuns eller *samkommuns* förfogande, och har kommunen eller samkommunen på grund därav inte fått en sådan statsandel som kommunen eller *samkommunen* enligt lag hade haft rätt till, skall det uteblivna beloppet betalas till kommunen eller *samkommunen*. På beloppet skall betalas en årlig ränta som motsvarar Finlands Banks grundränta från ingången av den månad då statsandelen borde ha betalats.

Gällande lydelse

ränta räknat från ingången av den månad då statsandelen eller *kompletteringen av skatteinkomsterna* borde ha betalats.

Statsbidragsmyndigheten får besluta att en utebliven förmån betalas senare i samband med utbetalningen av följande statsandelar eller *komplettering av skatteinkomsterna*.

23 §

Återbetalning av grundlös förmån

Om en kommun eller ett kommunalförbund utan grund har fått statsandel eller *komplettering av skatteinkomsterna*, skall statsbidragsmyndigheten bestämma att det överbetalda beloppet skall återbetalas. På det belopp som återbetalas uppbärs en årlig ränta som motsvarar Finlands Banks grundränta räknat från ingången av den månad under vilken statsandelen eller *kompletteringen av skatteinkomsterna* har betalats.

Den förmån som skall återbetalas får dras av från statsandelar eller *komplettering av skatteinkomsterna* som senare ges kommunen eller kommunalförbundet.

25 §

Rättelseförfarande

En kommun eller ett kommunalförbund som inte nöjer sig med ett beslut som anges i 20 § och som gäller beviljande av statsandel eller *komplettering av skatteinkomsterna*, har rätt att inom tre månader efter att ha fått del av beslutet framställa ett skriftligt rättelseyrkande hos statsbidragsmyndigheten. Till beslutet skall fogas en anvisning om rättelseyrkande.

29 §

Statsbidragsmyndighet

Inrikesministeriet är statsbidragsmyndighet i de ärenden enligt denna lag som gäller den allmänna statsandelen, *kompletteringen av skatteinkomsterna* och understödet enligt prövning.

Föreslagen lydelse

Statsandelsmyndigheten får besluta att en utebliven förmån betalas senare i samband med utbetalningen av följande statsandelar.

23 §

Återbetalning av grundlös förmån

Om en kommun eller *samkommun* utan grund har fått statsandel, skall statsbidragsmyndigheten bestämma att det överbetalda beloppet skall återbetalas. På det belopp som återbetalas skall betalas en årlig ränta som motsvarar Finlands Banks grundränta från ingången av den månad då statsandelen har betalats.

Den förmån som skall återbetalas får dras av från statsandelar, *utjämningsstillägg eller övergångsutjämnning* som senare ges kommunen eller *samkommunen*.

25 §

Rättelseförfarande

En kommun eller *samkommun* som inte nöjer sig med ett beslut som anges i 20 § och som gäller beviljande av statsandel, eller *fastställande av den på skatteinkomsterna baserade utjämnningen av statsandelarna* eller av *övergångsutjämnningen*, har rätt att inom tre månader efter att ha fått del av beslutet framställa ett skriftligt rättelseyrkande hos statsbidragsmyndigheten. Till beslutet skall fogas en anvisning om rättelseyrkande.

29 §

Statsbidragsmyndighet

Inrikesministeriet är statsbidragsmyndighet i de ärenden enligt denna lag som gäller den allmänna statsandelen, *den på skatteinkomsterna baserade utjämnningen av statsandelarna*, *övergångsutjämnningen* och understödet enligt prövning.

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

35 §

Fastställande av utjämningskoefficienten för den allmänna statsandelen

Statsrådet fastställer innan denna lag träder i kraft utjämningskoefficienterna enligt 16 § för kommunerna för 1993—2000 och tiden därefter.

När kommunindelningen ändras så att en kommuns hela område vid ingången av 1993 ansluts till en annan kommun eller till en helt ny kommun fastställer statsrådet i 16 § 1 och 2 mom. före den tidpunkt som nämns i 1 mom. en utjämningskoefficient för den kommun som utvidgas eller bildas på detta sätt. Koefficienten fastställs på basis av de statsandelar som vägts med kommunernas invånarantal den första dagen året före det år då kommunändringen träder i kraft och som bestäms enligt de tidigare statsandelsstadganden som avses i 15 § 1 mom.

I fråga om de ändringar av kommunindelningen som avses i 2 mom. och som träder i kraft 1994 och därefter fastställer statsrådet för den kommun som utvidgas eller för en helt ny kommun årliga utjämningskoefficienter fram till år 2000 och för tiden därefter såsom medeltal av de utjämningskoefficienter som fastställt fram till år 2000 och för tiden därefter och som vägts med de berörda kommunernas invånarantal den första dagen året innan ändringen träder i kraft.

(upphävs)

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1996. Genom denna lag upphävs lagen den 31 januari 1994 om temporär ändring av 35 § lagen om statsandelar till kommunerna (90/94).

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

Lagens 15 § tillämpas på bestämmande och utbetalning av kommunernas statsandelar för 1996.

4.

Lag

om ändring av lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården

I enlighet med riksdagens beslut
 upphävs 17 § lagen den 3 augusti 1992 om planering av och statsandel för social- och
 hälsovården (733/92) samt
 ändras 12 § 2 och 3 mom. samt 27, 33 och 39 §§ som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

12 §

Statsandel till kommuner

Statsandelen för socialvården erhålls genom att statsandelarna enligt åldersgrupp multipliceras med antalet kommuninvånare som hör till åldersgruppen i fråga och genom att addera de belopp som fås på detta sätt. Beloppet av dessa multipliceras med de koefficienter som bestäms enligt kommunens arbetslöshetsgrad och bärkraftsklass.

Statsandelen för hälsovården erhålls genom att statsandelarna enligt åldersgrupp multipliceras med antalet kommuninvånare som hör till åldersgruppen i fråga och genom att addera de belopp som fås på detta sätt. Till detta belopp adderas ett belopp som erhålls genom att det genomsnittliga belopp av statsandelen som bestäms enligt sjukfrekvensen multipliceras med *koefficienten enligt sjukfrekvensen* i kommunen och kommunens invånarantal. Det sammanräknade beloppet (*bastal*) multipliceras separat med koefficienten enligt befolkningstäthet och med arealkoefficienten och de belopp som erhålls på detta sätt adderas till bastalet. *Detta nya bastal skall multipliceras med kommunens koefficient enligt bärkraftsklassen.*

17 §

Koefficient enligt bärkraftsklass

Koefficienterna enligt de bärkraftsklasser som avses i lagen om bärkraftsklassificering av kommunerna (649/85) är följande:

12 §

Statsandel till kommuner

Statsandelen för socialvården fås genom att statsandelarna enligt åldersgrupp multipliceras med antalet kommuninvånare som hör till åldersgruppen i fråga och genom att addera de belopp som fås på detta sätt. Beloppet av dessa multipliceras med den koefficient som bestäms enligt kommunens arbetslöshetsgrad.

Statsandelen för hälsovården fås genom att statsandelarna enligt åldersgrupp multipliceras med antalet kommuninvånare som hör till åldersgruppen i fråga och genom att addera de belopp som fås på detta sätt. Till detta belopp adderas ett belopp som fås genom att det genomsnittliga belopp av statsandelen som bestäms enligt sjukfrekvensen multipliceras med den koefficient som beskriver sjukfrekvensen i kommunen och med kommunens invånarantal. Det sammanräknade beloppet (*bastal*) multipliceras separat med koefficienten enligt befolkningstäthet och med arealkoefficienten och de belopp som fås på detta sätt adderas till bastalet.

17 §

Koefficient enligt bärkraftsklass

(upphävs)

Gällande lydelse

Kommunens bärkraftsklass	Koefficient
1	1,5
2	1,5
3	1,5
4	1,5
5	1,5
6	1,4
7	1,3
8	1,2
9	1,1
10	1,0

27 §

Statsandelsskalan

Statsandelen för ett anläggningsprojekt uträknas per kommun enligt de bärkraftsklasser som avses i lagen om bärkraftsklassificering av kommunerna enligt följande:

Bärkraftsklassen	Statsandel i procent av kostnaderna
1	70
2	65
3	60
4	55
5	50
6	45
7	40
8	35
9	30
10	25

33 §

Rättelseförfarande

En kommun eller ett kommunalförbund, som inte nöjer sig med ett beslut enligt 20 § statsandelslagen om beviljande av statsandel eller ett beslut om den slutliga statsandelen för ett anläggningsprojekt, har rätt att inom tre månader efter delgivningen av beslutet framställa ett skriftligt rättelseyrkande hos länsstyrelsen. Till beslutet skall fogas en anvisning om rättelseyrkande.

Föreslagen lydelse

27 §

Statsandelens storlek

Statsandelen för ett anläggningsprojekt är 25—50 procent av de kostnader som avses i 26 §. Statsandelen bestäms på basis av den enligt 9 § lagen om statsandelar till kommunerna per invånare i kommunen beräknade utjämnade kalkylerade skatteinkomsten (utjämnad skatteinkomst). Kommunen får i statsandel 50 procent, om dess utjämnade skatteinkomst ligger på utjämningsgränsen. Om den utjämnade skatteinkomsten överskrider utjämningsgränsen, bestäms statsandelen så att varje från utjämningsgränsen beräknad tillväxt av den utjämnade skatteinkomsten med minst en procent minskar statsandelen med en procentenhet till dess statsandelen är 25 procent. Statsandelsprocenten bestäms på basis av den för det år då anläggningsprojektet fastställs bestämda utjämnade skatteinkomsten.

När det är fråga om två eller flera kommuners gemensamma eller en samkommuns anläggningsprojekt, bestäms statsandelen för varje kommuns andel enligt denna kommuns statsandelsprocent.

33 §

Rättelseförfarande

En kommun eller samkommun som inte nöjer sig med ett beslut enligt 20 § lagen om statsandelar till kommunerna om beviljande av statsandel eller ett beslut om den slutliga statsandelen för ett anläggningsprojekt, har rätt att inom tre månader efter delgivningen av beslutet framställa ett skriftligt rättelseyrkande hos den statsbidragsmyndighet som har givit beslutet. Till beslutet skall fogas en anvisning om rättelseyrkande.

Gällande lydelse

39 §

Statsbidragsmyndighet

Den statsbidragsmyndighet som avses i statsandelslagen utgörs i ärenden enligt denna lag av länsstyrelsen. Social- och hälsovårdsministeriet är dock statsbidragsmyndighet i ärenden som gäller förhandlingarna enligt 23 § om inledningsåret för ett gemensamt projekt, då det är fråga om stora projekt.

Föreslagen lydelse

39 §

Statsbidragsmyndighet

Social- och hälsovårdsministeriet är statsbidragsmyndighet i de ärenden enligt lagen om statsandelar till kommunerna som gäller statsandelarna för driftskostnaderna och de ärenden som gäller förhandlingarna enligt 23 § om inledningsrådet för ett gemensamt projekt, då det är fråga om ett stort projekt. I övriga ärenden är länsstyrelsen statsbidragsmyndighet.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1996.

På grund av slopandet av koefficienten enligt bärkraftsklass skall vid ikraftträdandet beloppen av de för 1995 godkända statsandelar per invånare för social- och hälsovården, vilka ligger till grund för de senare årens statsandel, höjas genom att de multipliceras med talet 1,3677.

För anläggningsprojekt som har fastställts före ikraftträdandet betalas statsandel enligt de stadganden som gällde när denna lag träder i kraft. Statsandelen för de kostnader som för dessa projekt uppstår 1996 och därefter bestäms enligt den statsandelsprocent för kommunen som tillämpats 1995.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

5.

Lag**om ändring av 62 § folkpensionslagen**

I enlighet med riksdagens beslut ändras i folkpensionslagen av den 8 juni 1956 (347/56) 62 §, sådan den lyder i lag av den 5 februari 1982 (103/82), som följer:

Gällande lydelse

62 §

Staten, kommunerna och pensionsanstalten svarar envar för sin andel av kostnaderna för pensionernas tilläggsdelar. Kommuns andel bestäms enligt den bärkraftsklass den med stöd

Föreslagen lydelse

62 §

Staten och folkpensionsanstalten svarar för kostnaderna för pensionernas tilläggsdelar. Folkpensionsanstaltens andel av kostnaderna är 55 procent av de betalda tilläggsdelarnas samman-

Gällande lydelse

av lagen om bärkraftsklassificering av kommunerna (665/67) tillhör och utgör i

1 klassen	8,0	procent
2 ”	10,0	”
3 ”	11,5	”
4 ”	12,5	”
5 ”	14,2	”
6 ”	15,4	”
7 ”	17,9	”
8 ”	21,1	”
9 ”	21,9	”
10 ”	26,7	”

av de inom kommunen varje månad utbetalda tilläggsdelarnas sammanlagda belopp, likväl så att kommunens andel dividerad med det antal skattören som påförts vid den föregående år verkställda kommunalbeskattningen inte överstiger ett av statsrådet fastställt maximibelopp. Pensionsanstaltens andel i kostnaderna är högst 74,1 procent av det sammanlagda beloppet utbetalda tilläggsdelar, medan staten svarar för återstoden av kostnaderna för tilläggsdelarna.

Föreslagen lydelse

lagda belopp. Staten svarar för kostnaderna för tilläggsdelarna till den del folkpensionsanstaltens andel inte täcker dem.

*Denna lag träder i kraft den 1 januari 1996.
Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.*

6.

Lag

om ändring av lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet

I enlighet med riksdagens beslut
 upphävs i lagen den 3 augusti 1992 om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (705/92) 8 § 2—4 mom. och 22 §, dessa lagrum sådana de lyder, 8 § 2—4 mom. i lag av den 26 juli 1993 (718/93) och 22 § delvis ändrad genom sistnämnda lag, ändras 8 § 1 och 7 mom., 9 § 2—5 mom. 21 §, 28 § 1—3 mom., 39 § 3 mom., 40 § 1 och 3 mom., 45 § 2 mom. och 50 § 4 mom., av dessa lagrum 8 § 1 mom. och 9 § 2 och 3 mom., 39 § 3 mom. och 40 § 1 och 3 mom. sådana de lyder i nämnda lag av den 26 juli 1993, 8 § 7 mom. samt 9 § 4 och 5 mom. sådana de lyder i lag av den 3 mars 1995 (261/95), 21 § sådan den lyder delvis ändrad genom lag av den 22 december 1993 (1454/93) och 50 § 4 mom. sådant det lyder i lag av den 30 december 1992 (1680/92), samt fogas till 40 §, sådan den lyder ändrad genom nämnda lag av den 26 juli 1993 och genom lag av den 30 december 1992 (1687/92), ett nytt 3 mom., varvid de nuvarande 3 och 4 mom. blir 4 och 5 mom. som följer:

Gällande lydelse

8 §

Statsandel för undervisningsverksamhet

Statsandelen för grundskolor, skolor som ersätter grundskolan, gymnasier, kvällsgymnasier, medborgarinstitut och annan utbildning än yrkesutbildning vid musikäroanstalter bestäms enligt lagen om bärkraftsklassificering av kommunerna (649/85) som följer:

Bärkraftsklass	Statsandel i procent
1	60
2	60
3	60
4	60
5	60
6	57
7	54
8	51
9	48
10	45

Statsandelen för grundskolor, skolor som ersätter grundskolan, gymnasier och kvällsgymnasier bestäms enligt bärkraftsklasserna för elevernas hemkommuner.

Statsandelen enligt bärkraftsklassen för medborgarinstitut som två eller flera kommuner eller en samkommun är huvudman för bestäms i förhållande till invånarantalet i dessa kommuner eller i samkommunens medlemskommuner.

Föreslagen lydelse

8 §

Statsandel för undervisningsverksamhet

Statsandelen för grundskolor, skolor som ersätter grundskolan, gymnasier, vuxengymnasier, medborgarinstitut och annan utbildning vid musikäroanstalter än yrkesutbildning är 57 procent av den kalkylerade statsandelsgrund som avses i 7 §.

(2—4 mom. upphävs)

Gällande lydelse

Statsandelen för ett privat medborgarinstitut bestäms enligt bärkraftsklassen för den kommun där institutet finns.

Statsandelen för annan utbildning än yrkesutbildning vid en musikläroanstalt bestäms enligt bärkraftsklassen för den kommun där läroanstalten finns.

För det markbelopp som uträknats enligt 7 § 10 mom. erhåller kommunen statsandel enligt sin bärkraftsklass enligt 22 § 2 mom.

Föreslagen lydelse

Kommunens statsandel för grundundervisningen i konst är 37 procent av det belopp som uträknats enligt 7 § 10 mom.

9 §

Hemkommunernas betalningsandelar

I fråga om grundskolor och skolor som ersätter grundskolan räknas hemkommunens betalningsandel ut så att från den per elev uträknade kalkylerade statsandelsgrund som avses i 7 § 2 mom. dras av den statsandel som bestäms per elev enligt bärkraftsklassen för elevens hemkommun.

Betalningsandelen för hemkommunen för en sådan elev som får undervisning som avses i 11 § och 32 § 3 mom. grundskolelagen bestäms med avvikelse från 2 mom. så att från de sannolika kostnaderna per elev som räknas ut enligt vad som stadgas i förordning, dras av den statsandel som bestäms per elev enligt bärkraftsklassen för elevens hemkommun.

För gymnasier, kvällsgymnasier och kvällslinjer vid gymnasium räknas hemkommunens betalningsandel ut så att från den kalkylerade statsandelsgrund per elev som avses i 7 § 3 och 9 mom. eller från det pris per enhet som avses i 7 § 4 och 9 mom. dras av den statsandel som bestäms per elev enligt bärkraftsklassen för elevens hemkommun.

I fråga om yrkesläroanstalter, specialyrkesläroanstalter och yrkesutbildning som ordnas i musikläroanstalter räknas hemkommunens betalningsandel så att från det med elevantalet vägd riksomfattande medeltalet för de kalkylerade statsandelsgrunderna per elev i nämnda utbildning dras av en andel som beräknas enligt skalan i 8 § 1 mom. och enligt bärkraftsklassen för elevens hemkommun. Hemkommunens betalningsandel för en yrkeshögskolestuderande beräknas på motsvarande sätt av ett med elevantalet vägt riksomfattande medeltal

I fråga om grundskolor och skolor som ersätter grundskolan är hemkommunens betalningsandel 43 procent av den per elev uträknade kalkylerade statsandelsgrund som avses i 7 § 2 mom.

Betalningsandelen för hemkommunen för en sådan elev som får undervisning som avses i 11 § och 32 § 3 mom. grundskolelagen bestäms med avvikelse från 2 mom. så att från de sannolika kostnaderna per elev som räknas ut enligt vad som stadgas genom förordning dras av den statsandel som bestäms per elev.

För gymnasier, vuxengymnasier och vuxenlinjer vid gymnasium är hemkommunens betalningsandel 43 procent av den per elev uträknade kalkylerade statsandelsgrund som avses i 7 § 3 och 9 mom. eller av det pris per enhet som avses i 7 § 4 och 9 mom.

I fråga om yrkesläroanstalter, specialyrkesläroanstalter och yrkesutbildning som ordnas i musikläroanstalter är hemkommunens betalningsandel 43 procent av ett med elevantalet vägt riksomfattande medeltal för de kalkylerade statsandelsgrunderna per elev i yrkesutbildning. Hemkommunens betalningsandel för en studerande vid yrkeshögskola är 43 procent av ett med elevantalet vägt riksomfattande medeltal för de kalkylerade statsandelsgrunderna per studerande i yrkeshögskolorna. Vid beräkningen av medeltalen beaktas också belopp som motsva-

Gällande lydelse

för de kalkylerade statsandelsgrunderna per studerande i yrkeshögskolorna. Vid beräkningen i nämnda medeltal beaktas också motsvarande marktbelopp som uträknats för statliga läroanstalter.

21 §

Kalkylerad statsandelsgrund

Den mot bärkraftsklassificeringen svarande statsandelen för en kommuns biblioteksväsen beräknas på det belopp som erhålls genom att kommunens invånarantal multipliceras med det för biblioteket bestämda enhetspriset.

Den mot bärkraftsklassificeringen svarande statsandelen för kommunens övriga kulturverksamhet beräknas på det belopp som erhålls genom sammanräkning av

1) kommunens invånarantal multiplicerat med det för kulturverksamheten fastställda enhetspriset,

2) kommunens invånarantal multiplicerat med det för idrottsverksamheten och ungdomsarbetet fastställda priset per enhet,

4) det såsom beräkningsgrund för museets statsandel fastställda antalet årsverken multiplicerat med det för museiverksamhet fastställda enhetspriset,

5) det såsom beräkningsgrund för teaterns statsandel fastställda antalet årsverken multiplicerat med det för teatrar fastställda enhetspriset samt

6) det såsom beräkningsgrund för orkesterns statsandel fastställda antalet årsverken multiplicerat med det för orkestrar fastställda enhetspriset.

22 §

Skalan för statsandelar för kulturverksamhet

Kommunen får enligt sin bärkraftsklass statsandel för det enligt 21 § 1 mom. beräknade beloppet, så som stadgas i 8 § 1 mom.

Föreslagen lydelse

rar de kalkylerade statsandelsgrunderna och som uträknats för de statliga läroanstalterna.

21 §

Statsandel för kulturverksamhet

Statsandelen för en kommuns biblioteksväsen är 57 procent av det belopp som erhålls genom att kommunens invånarantal multipliceras med det för biblioteket bestämda priset per enhet.

Statsandelen för kommunens övriga kulturverksamhet är 37 procent av det belopp som erhålls genom sammanräkning av

1) kommunens invånarantal multiplicerat med det för kulturverksamheten fastställda priset per enhet,

2) kommunens invånarantal multiplicerat med det för idrottsverksamheten och ungdomsarbetet fastställda priset per enhet,

3) det såsom beräkningsgrund för museets statsandel fastställda antalet årsverken multiplicerat med det för museiverksamhet fastställda priset per enhet,

4) det såsom beräkningsgrund för teaterns statsandel fastställda antalet årsverken multiplicerat med det för teatrar fastställda priset per enhet, samt

5) det såsom beräkningsgrund för orkesterns statsandel fastställda antalet årsverken multiplicerat med det för orkestrar fastställda priset per enhet.

Statsandelen för privata museer, teatrar och orkestrar är 37 procent av det belopp som uträknats på det sätt som stadgas i 2 mom. 3—5 punkten.

22 §

Skalan för statsandelar för kulturverksamhet

(upphävs)

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

För det belopp som beräknats enligt 21 § 2 mom. får kommunen enligt sin bärkraftsklass statsandel som följer:

Bärkraftsklass	Statsandel i procent
1	40
2	40
3	40
4	40
5	40
6	37
7	34
8	31
9	28
10	25

Statsandelen för privata museer, teatrar och orkestrar bestäms enligt bärkraftsklassen för den kommun där de finns.

28 §

Skalan för statsandelar för anläggningsprojekt

Statsandelen för anläggningsprojekt skall enligt kommunernas bärkraftsklassificering beräknas på det belopp som avses i 27 § som följer:

Bärkraftsklass det år då projektet inleds	Statsandel i procent
1	70
2	65
3	60
4	55
5	50
6	45
7	40
8	35
9	30
10	25

Om två eller flera kommuner har en gemensam läroanstalt eller någon annan i denna lag nämnd inrättning som berättigar till statsandel eller om ett kommunalförbund är huvudman, beviljas statsandel för anläggningsprojekt för varje kommuns andel i enlighet med dess bärkraftsklass.

Om en privat läroanstalt beviljas statsandel för anläggningsprojekt, skall andelen bestämmas enligt den kommun där läroanstalten finns.

28 §

Skalan för statsandelar för anläggningsprojekt

För anläggningsprojekt beviljas i statsandel 25—50 procent av den kalkylerade statsandelsgrund som avses i 27 §. Statsandelen bestäms på basis av den enligt 9 § lagen om statsandelar till kommunerna per invånare i kommunen beräknade utjämnade kalkylerade skatteinkomsten (utjämnad skatteinkomst). Kommunen får i statsandel 50 procent, om dess utjämnade skatteinkomst ligger på utjämningsgränsen. Om den utjämnade skatteinkomsten överskrider utjämningsgränsen, så att varje från utjämningsgränsen beräknad tillväxt av den utjämnade skatteinkomsten med minst en procent minskar statsandelen med en procentenhet till dess statsandelen är 25 procent. Statsandelsprocenten för anläggningsprojekt bestäms på basis av den utjämnade skatteinkomst som bestämts för det år då statsandelen beviljas.

När det är fråga om två eller flera kommuners gemensamma eller en samkommuns anläggningsprojekt, beviljas statsandelen för varje kommuns andel enligt denna kommuns statsandelsprocent.

Statsandelen för en privat läroanstalts anläggningsprojekt bestäms enligt statsandelsprocenten i den kommun där läroanstalten finns.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

39 §

Beviljande av statsandel

Om beviljande av den statsandel som avses i 1 mom. gäller dessutom 20 § 3 mom. lagen om statsandelar till kommunerna.

Om beviljande av den statsandel som avses i 1 mom. gäller dessutom 20 § 2 mom. lagen om statsandelar till kommunerna.

40 §

Utbetalning

Den statsandel för driftskostnader som har beviljats enligt 39 § 1 och 2 mom. och betalningsandelen för elevens hemkommun utbetalas så som stadgas i 2 och 3 mom. samt i 21 § 1 mom. lagen om statsandelar till kommunerna.

40 §

Utbetalning

Den statsandel för driftskostnader som har beviljats enligt 39 § 1 mom. och betalningsandelen för elevens hemkommun utbetalas så som stadgas i 2—4 mom. samt i 21 § 1—3 mom. lagen om statsandelar till kommunerna.

Om det belopp som kommunen skall betala enligt 2 mom. överskrider det belopp som kommunen beviljas och de betalningsandelar från hemkommunerna som skall betalas till kommunen, skall kommunen betala skillnaden till staten två gånger om året, den första raten inom mars och den andra raten inom november.

I det belopp som betalas till kommunen beaktas förutom vad som stadgas i 2 mom. de belopp som avses i 21 § 2 och 3 mom. lagen om statsandelar till kommunerna och som inverkar på utbetalningen av statsandelar enligt denna lag.

Om det belopp som kommunen skall betala enligt 2 och 3 mom. överskrider det belopp som skall betalas till kommunen skall kommunen betala skillnaden till staten två gånger om året, den första posten inom mars och den andra posten inom november.

45 §

Tillämpning av vissa stadganden i lagen om statsandelar till kommunerna

Om rätten att söka ändring i beslut som avses i 31 § och 39 § 3 mom. gäller i tillämpliga delar vad som stadgas i 25 § och 26 § 1 mom. statsandelslagen. Om rätten att söka ändring i beslut som avses i 44 § gäller i tillämpliga delar vad som stadgas i 26 § 1 mom. statsandelslagen. Om rätten att söka ändring i andra beslut, som har givits med stöd av denna lag eller med stöd av ett stadgande i statsandelslagen till vilket det hänvisas i denna lag, gäller i tillämp-

Om rätten att söka ändring i beslut som avses i 31 och 39 § 4 mom. gäller i tillämpliga delar vad som stadgas i 25 § och 26 § 1 mom. statsandelslagen. Om rätten att söka ändring i beslut som avses i 44 § gäller i tillämpliga delar vad som stadgas i 26 § 1 mom. statsandelslagen. Om rätten att söka ändring i andra beslut, som har givits med stöd av denna lag eller med stöd av ett stadgande i statsandelslagen till vilket det hänvisas i denna lag, gäller i tillämp-

Gällande lydelse

liga delar vad som stadgas i 26 § statsandelslagen.

Föreslagen lydelse

liga delar vad som stadgas i 26 § statsandelslagen.

50 §

Anläggningskostnader

Utan hinder av 40 § 4 mom. kan statsandel för anläggningsprojekt beviljas under 1993—97 på villkor att den betalas under sju år räknat från ingången av kalenderåret efter det då projektet slutfördes, i form av lika stora årliga poster. Varje årlig post betalas före utgången av mars och den ökas med en på den obetalda delen av statsandelen beräknad årlig ränta som motsvarar Finlands Banks grundränta och som räknas från den dag då den första årliga posten har betalats. I ansökan om statsandel skall uppges om sökanden samtycker till detta villkor.

Utan hinder av 40 § 5 mom. kan statsandel för anläggningsprojekt beviljas under 1993—1997 på villkor att den betalas under sju år räknat från ingången av kalenderåret efter det då projektet slutfördes, i form av lika stora årliga poster. Varje årlig post betalas före utgången av mars och den ökas med en på den obetalda delen av statsandelen beräknad årlig ränta som motsvarar Finlands Banks grundränta och som räknas från den dag då den första årliga posten har betalats. I ansökan om statsandel skall uppges om sökanden samtycker till detta villkor.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1996.

På finansieringen av driftskostnaderna för de år som föregår denna lags ikraftträdande tillämpas de stadganden som är gällande när denna lag träder i kraft.

Stadgandet i denna lags 9 § 5 mom. om hemkommunens betalningsandel för en studerande vid yrkeshögskola tillämpas första gången när hemkommunernas betalningsandelar för 1997 fastställs.

För ett anläggningsprojekt för vilket har beviljats statsandel innan denna lag träder i kraft betalas statsandel enligt den statsandelsprocent som tillämpats 1995.

På en statsandel som med stöd av 55 § lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet har beviljats för arbetskraftspolitisk vuxenutbildning, sådant detta lagrum lyder ändrat genom lagar av den 30 december 1992 och den 26 juli 1993 (1680/92 och 718/93), tillämpas den statsandelsprocent som använts 1995.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

7.

Lag

om ändring av 17 a § lagen om skolor för hörselskadade och synskadade samt rörelsehindrade

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 17 a § 1 mom. lagen den 27 maj 1983 om skolor för hörselskadade och synskadade samt rörelsehindrade (481/83), sådant det lyder i lag av den 26 juli 1993 (722/93), som följer:

Gällande lydelse

17 a §

Elevens hemkommun är skyldig att till staten för en ordinarie elev i en sådan specialskola som avses i denna lag erlagga en betalningsandel som uträknas så att från det riksomfattande medeltalet för de sannolika kostnaderna per elev vilka beräknas enligt lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (705/92) och vilka används som grund för hemkommunernas betalningsandelar för de elever som åtnjuter i 32 § 3 mom. grundskolelagen avsedd undervisning dras av ett belopp som uträknats enligt hemkommunens bärkraftsklass enligt 8 § 1 mom. i den nämnda lagen. Undervisningsministeriet fastställer grunderna för betalningsandelen på förhand för det följande året. Om betalningsandelarna gäller dessutom 40 § 1—3 mom. i den nämnda lagen.

Föreslagen lydelse

17 a §

Elevens hemkommun är skyldig att till staten för en ordinarie elev i en sådan specialskola som avses i denna lag erlagga en betalningsandel som är *43 procent av det riksomfattande medeltalet för de sannolika kostnaderna per elev vilka beräknas enligt lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (705/92) och vilka används som grund för hemkommunernas betalningsandelar för de elever som åtnjuter sådan undervisning som avses i 32 § 3 mom. grundskolelagen.* Undervisningsministeriet fastställer grunderna för betalningsandelen på förhand för det följande året. Om betalningsandelarna gäller dessutom 40 § 1, 2 och 4 mom. i nämnda lag.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1996.

På hemkommunens betalningsandelar för de år som föregår denna lags ikraftträdande tillämpas de stadganden som är gällande när denna lag träder i kraft.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

8.

Laki**om ändring av 3 a och 3 b §§ lagen om privata skolor med främmande undervisningsspråk**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 3 a § 1 mom. och 3 b § lagen den 28 juni 1963 om privata skolor med främmande undervisningsspråk (373/63), sådana dessa lagrum lyder i lag av den 29 december 1994 (1451/94), som följer:

Gällande lydelse

3 a §

Undervisningsministeriet beviljar huvudmannen för skolan utan ansökan årligen statsandel enligt bärkraftsklassen i elevens hemkommun och den skala som stadgas i 8 § 1 mom. lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet. Statsandelen beräknas på ett belopp som fås när skolans elevantal multipliceras med det enligt 10 § nämnda lag fastställda riksomfattande genomsnittliga beloppet för priset per enhet som ligger till grund för statsandelen till grundskolan.

3 b §

Elevens hemkommun är skyldig att till huvudmannen för en skola med främmande undervisningsspråk betala en betalningsandel för en elev som går i skolan. Hemkommunens betalningsandel beräknas så att från det belopp som avses i 3 a § dras av det belopp som bestäms per elev enligt bärkraftsklassen för elevens hemkommun.

Föreslagen lydelse

3 a §

Undervisningsministeriet beviljar årligen huvudmannen för skolan i statsandel 57 procent av det belopp som fås när skolans elevantal multipliceras med det enligt 10 § lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (705/92) fastställda riksomfattande genomsnittliga beloppet för priserna per enhet, vilka ligger till grund för statsandelen till grundskolan. Statsandelen beviljas utan ansökan.

3 b §

Elevens hemkommun är skyldig att för en elev som går i en sådan skola som avses i denna lag till huvudmannen betala en betalningsandel som är 43 procent av det genomsnittliga beloppet för priserna per enhet som nämns i 3 a §.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1996. På finansieringen av driftskostnaderna för de år som föregår denna lags ikraftträdande tillämpas de stadganden som är gällande när denna lag träder i kraft.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

9.

Lag**om ändring av 18 § övningsskolelagen**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 18 § 1 mom. övningsskolelagen av den 31 januari 1985 (143/85), sådant detta lagrum lyder i lag av den 26 juli 1993 (719/93), som följer:

Gällande lydelse

18 §

Den kommun där en elev vid en tidpunkt som anges genom förordning har sin hemort enligt lagen om befolkningsböcker (141/69) är skyldig att till staten betala sin andel av kostnaderna för övningsskolan. Hemkommunens betalningsandel per elev räknas ut så att från den i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (705/92) stadgade kalkylerade statsandelsgrunden per elev i hemkommunens grundskola eller gymnasium dras av ett belopp som uträknas enligt skalan i 8 § 1 mom. nämnda lag och enligt hemkommunens bärkraftsklass. Om betalningsandelen gäller dessutom 40 § 1—3 mom. i den nämnda lagen.

Föreslagen lydelse

18 §

Den kommun som vid en tidpunkt som anges genom förordning är hemkommun enligt lagen om hemkommun (201/94) för en elev vid en övningsskola är skyldig att för eleven till staten betala en betalningsandel som är 43 procent av den enligt lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (705/92) uträknade kalkylerade statsandelsgrunden per elev i hemkommunens grundskola eller gymnasium. Om betalningsandelen gäller dessutom 40 § 1, 2 och 4 mom. i nämnda lag.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1996.

På hemkommunens betalningsandelar för de år som föregår denna lags ikraftträdande tillämpas de stadganden som är gällande när denna lag träder i kraft.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

10.

Lag**om ändring av 10 § lagen om Suomalais-venäläinen koulu benämnda skola**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 10 § 1 mom. lagen den 21 maj 1976 om Suomalais-venäläinen koulu benämnda skola (412/76), sådant det lyder i lag av den 26 juli 1993 (720/93), som följer:

Gällande lydelse

10 §

Den kommun där eleven vid en tidpunkt som anges genom förordning har sin hemort enligt lagen om befolkningsböcker (141/69) är skyldig att till staten betala sin andel av kostnaderna för skolan Suomalais-venäläinen koulu. Hemkommunens betalningsandel per elev räknas ut så att från den i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (705/92) stadgade kalkylerade statsandelsgrunden per elev i hemkommunens grundskola eller gymnasium dras av ett belopp som uträknas enligt skalan i 8 § 1 mom. i den nämnda lagen och enligt hemkommunens bärkraftsklass. Om betalningsandelen gäller dessutom 40 § 1—3 mom. i den nämnda lagen.

Föreslagen lydelse

10 §

Den kommun som vid en tidpunkt som anges genom förordning är hemkommun enligt lagen om hemkommun (201/94) för en elev vid Suomalais-venäläinen koulu är skyldig att för eleven till staten betala en betalningsandel som är 43 procent av den enligt lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (705/92) uträknade kalkylerade statsandelsgrunden per elev i hemkommunens grundskola eller gymnasium. Om betalningsandelen gäller dessutom 40 § 1, 2 och 4 mom. i nämnda lag.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1996.

På hemkommunens betalningsandelar för de år som föregår denna lags ikraftträdande tillämpas de stadganden som är gällande när denna lag träder i kraft.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

11.

Lag**om ändring av 10 § lagen om Helsingin ranskalais-suomalainen koulu benämnda skola**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 10 § 1 mom. lagen den 7 januari 1977 om Helsingin ranskalais-suomalainen koulu benämnda skola (33/77), sådant detta lagrum lyder i lag av den 26 juli 1993 (721/93), som följer:

Gällande lydelse

10 §

Den kommun där eleven vid en tidpunkt som anges genom förordning har sin hemort enligt lagen om befolkningsböcker (141/69) är

Föreslagen lydelse

10 §

Den kommun som vid en tidpunkt som anges genom förordning är hemkommun enligt lagen om hemkommun (201/94) för en elev vid Hel-

skyldig att till staten betala sin andel av kostnaderna för skolan Helsingin ranskalais-suomalainen koulu. Hemkommunens betalningsandel per elev räknas ut så att från den i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (705/92) stadgade kalkylerade statsandelsgrunden per elev i hemkommunens grundskola eller gymnasium dras av ett belopp som uträknas enligt skalan i 8 § 1 mom. i den nämnda lagen och enligt hemkommunens bärkraftsklass. Om betalningsandelen gäller dessutom 40 § 1—3 mom. i den nämnda lagen.

singin ranskalais-suomalainen koulu är skyldig att för eleven till staten betala en betalningsandel som är 43 procent av den enligt lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (705/92) uträknade kalkylerade statsandelsgrunden per elev i hemkommunens grundskola eller gymnasium. Om betalningsandelen gäller dessutom 40 § 1, 2 och 4 mom. i nämnda lag.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1996. På hemkommunens betalningsandelar för de år som föregår denna lags ikraftträdande tillämpas de stadganden som är gällande när denna lag träder i kraft.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förut-sätter får vidtas innan den träder i kraft.

12.

Lag

om ändring av 5 § lagen om Steiner-skola

I enlighet med riksdagens beslut ändras 5 § lagen den 27 maj 1977 om Steiner-skola (417/77), sådant detta lagrum lyder i lag av den 3 augusti 1992 (715/92), som följer:

Gällande lydelse

5 §

En Steiner-skola får för sina driftskostnader statsbidrag, vilket beräknas som en procentuell andel enligt femte bärkraftsklassen av det belopp som fås när det per elev bestämda enhetspriset i grundskolan i den kommun där skolan finns multipliceras med skolans elevantal.

Föreslagen lydelse

5 §

För sina driftskostnader får en Steiner-skola statsbidrag, *vilket utgör 60 procent* av det belopp som fås när det per elev bestämda *priset per enhet* i grundskolan i den kommun där skolan finns multipliceras med skolans elevantal.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1996. Åtgärder som verkställigheten av lagen förut-sätter får vidtas innan den träder i kraft.

13.

Lag**om ändring av 3 och 4 §§ lagen om steinerpedagogiska specialskolor**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras 3 § 2 mom. och 4 § lagen den 12 december 1986 om steinerpedagogiska specialskolor (932/86), sådana dessa lagrum lyder i lag av den 22 december 1993 (1457/93), som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

3 §

Undervisningsministeriet beviljar huvudmännen för skolorna statsandel enligt bärkraftsklassen i elevernas hemkommuner och den skala som stadgas i 8 § 1 mom. lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (705/92). Statsandelen beräknas på ett belopp som erhålls när skolans elevantal multipliceras med det pris per enhet per elev som undervisningsministeriet på förhand har bestämt för det följande året.

Undervisningsministeriet beviljar huvudmännen för skolorna i statsandel 57 procent av det belopp som fås när skolans elevantal multipliceras med det pris per enhet per elev som undervisningsministeriet på förhand har bestämt för det följande året.

4 §

Elevers hemkommun är skyldig att för elever som den hänvisat till skolan till skolans huvudman erlägga en betalningsandel, som beräknas så att från det pris per enhet som stadgas i 3 § dras av statsandelen per elev enligt bärkraftsklassen i elevers hemkommun.

4 §

Elevers hemkommun är skyldig att för elever som den hänvisat till skolan till skolans huvudman erlägga en betalningsandel som är 43 procent av det pris per enhet som avses i 3 §.

*Denna lag träder i kraft den 1 januari 1996.
På finansieringen av driftskostnaderna för de år som föregår denna lags ikraftträdande tillämpas de stadganden som är gällande när denna lag träder i kraft.*

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

14.

Lag**om ändring av 15 § lagen om läroavtalsutbildning**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras 15 § 2 och 3 mom. lagen den 30 december 1992 om läroavtalsutbildning (1605/92), sådana de lyder i lag av den 17 december 1993 (1222/93), som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

15 §

Statsandel för läroavtalsutbildning

Undervisningsministeriet bestämmer årligen enligt statsbudgeten, särskilt för den grundläggande yrkesutbildningen och särskilt för den yrkesinriktade tilläggsutbildningen, ett genomsnittligt pris per enhet per studerande, som utgör grunden för statsandel inom läroavtalsutbildningen.

Det genomsnittliga priset per enhet graderas i överensstämmelse med lagen om bärkraftsklassificering av kommunerna (649/85) enligt bärkraftsklass så att enhetspriset är 15 procent större i den lägsta bärkraftsklassen än i den högsta bärkraftsklassen. Statsandelen är 97 procent av priset per enhet enligt bärkraftsklassen i studerandens hemkommun.

Undervisningsministeriet bestämmer årligen inom ramen för statsbudgeten, särskilt för den grundläggande yrkesutbildningen och särskilt för den yrkesinriktade tilläggsutbildningen, priset per enhet per studerande, vilket utgör grunden för statsandel inom läroavtalsutbildningen.

Statsandelen är 97 procent av det pris per enhet som avses i 2 mom.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1996.

På statsandelen för de år som föregår denna lags ikraftträdande tillämpas de stadganden som är gällande när denna lag träder i kraft.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

15.

Lag**om ändring av 4 och 5 §§ lagen om skolan Anna Tapion koulu**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 4 § 1 mom. och 5 § lagen den 23 december 1988 om skolan Anna Tapion koulu (1197/88), sådana de lyder i lag av den 22 december 1993 (1459/93), som följer:

Gällande lydelse

4 §

Undervisningsministeriet beviljar huvudmannen för skolan statsandel enligt bärkraftsklassen i elevernas hemkommuner och den skala som stadgas i 8 § 1 mom. lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (705/92). Statsandelen beräknas på ett belopp som erhålls när skolans elevantal multipliceras med det pris per enhet per elev som undervisningsministeriet på förhand har bestämt för det följande året.

5 §

Elevens hemkommun är skyldig att till huvudmannen för skolan erlägga en betalningsandel, som beräknas så att från det pris per enhet som stadgas i 4 § dras av statsandelen per elev enligt bärkraftsklassen i elevens hemkommun.

Föreslagen lydelse

4 §

Undervisningsministeriet beviljar huvudmannen för skolan *i statsandel 57 procent av det belopp som fås när skolans elevantal multipliceras med det pris per enhet per elev som undervisningsministeriet på förhand har bestämt för det följande året.*

5 §

Elevens hemkommun är skyldig att till huvudmannen för skolan erlägga en betalningsandel *som är 43 procent av det pris per enhet som avses i 4 §.*

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1996.

På finansieringen av driftskostnaderna för de år som föregår denna lags ikraftträdande tillämpas de stadganden som är gällande när denna lag träder i kraft.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förut-sätter får vidtas innan den träder i kraft.

16.

Lag**om ändring av 31 § lagen om idrottsutbildningscentrer med statsandel**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras 31 § 1 mom. lagen den 21 augusti 1992 om idrottsutbildningscentrer med statsandel (801/92) som följer:

Gällande lydelse

31 §

Kapitalersättning för hyresvärde

Skall enligt ett beslut som fattats innan denna lag trätt i kraft till huvudmannen för ett idrottsutbildningscenter som avses i denna lag betalas statsandel för hyresvärde, betalas statsandel för kapitalersättning för hyresvärde i tio år efter anskaffningen eller ombyggnaden i enlighet med de tidigare stadgandena.

Föreslagen lydelse

31 §

Kapitalersättning för hyresvärde

Skall enligt ett beslut som fattats innan denna lag trätt i kraft till huvudmannen för ett idrottsutbildningscenter som avses i denna lag betalas statsandel för hyresvärde, betalas statsandel för kapitalersättning för hyresvärde i tio år efter anskaffningen eller ombyggnaden i enlighet med de tidigare stadgandena. *Statsandelen betalas enligt den genomsnittliga statsandelsprocent som tillämpats 1995.*

*Denna lag träder i kraft den 1 januari 1996.
Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.*

17.

Lag**om ändring av 3 § museilagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras 3 § 2 mom. museilagen av den 3 augusti 1992 (729/92) som följer:

Gällande lydelse

3 §

Till de riksomfattande specialmuseer som undervisningsministeriet utser, landskapsmuseer och regionala konstmuseer skall på grund av dessas riksomfattande eller regionala uppgifter betalas en 10 procentenheter större statsandel än vad som i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet stadgas om förläggningsskommunens statsandel enligt bärkraftsklass.

Föreslagen lydelse

Till de riksomfattande specialmuseer, landskapsmuseer och regionala konstmuseer som undervisningsministeriet utser, skall på grund av dessas riksomfattande eller regionala uppgifter betalas en 10 procentenheter större statsandel än vad som stadgas i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet.

*Denna lag träder i kraft den 1 januari 1996.
Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.*

18.

Lag**om ändring av 5 § teater- och orkesterlagen**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 5 § teater- och orkesterlagen av den 3 augusti 1992 (730/92), sådan den lyder delvis ändrad genom lag av den 16 december 1994 (1277/94), som följer:

Gällande lydelse

5 §

Svenska Teatern i Helsingfors och Tampereen Työväen Teatteri beviljas, med avvikelse från vad som i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet stadgas om förläggningssamfundens bärkraftsklass, 60 procent i statsandel för sina driftskostnader.

Föreslagen lydelse

5 §

Utan hinder av vad som i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet stadgas om statsandel för driftskostnader är statsandelsprocenten för Svenska Teatern i Helsingfors och Tampereen Työväenteatteri 60.

*Denna lag träder i kraft den 1 januari 1996.
Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.*

19.

Lag**om ändring av 15 § lagen om ungdomsarbete**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 15 § 1 mom. lagen den 24 februari 1995 om ungdomsarbete (235/95) som följer:

Gällande lydelse

15 §

Övergångsstadganden

Utan hinder av denna lag betalas hyresvärdesersättningar till kommunerna 1995 och 1996 enligt den upphävda lagens 27 §.

Föreslagen lydelse

15 §

Övergångsstadganden

Utan hinder av denna lag betalas till kommunerna för 1995 och 1996 de statsandelar för hyresvärde som avses i den upphävda lagens 27 §. När statsandel för 1996 betalas tillämpas den statsandelsprocent som använts 1995.

*Denna lag träder i kraft den 1 januari 1996.
Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.*

20.

Lag**om ändring av lagen om statsandelar och -understöd åt kommunerna för kostnaderna för brand- och räddningsväsendet**

I enlighet med riksdagen beslut
upphävs i lagen den 4 juli 1975 om statsandelar och -understöd åt kommunerna för kostnaderna för brand- och räddningsväsendet (560/75) 3 § 2 mom.,
 sådant det lyder i lag av den 29 december 1988 (1275/88),
ändras 1 §, sådan den lyder i nämnda lag av den 29 december 1988, samt
fogas till lagen en ny 4 § i stället för den 4 § som upphävts genom nämnda lag av den 29 december 1988, som följer:

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

1 §

Till kommunerna betalas för anläggningskostnaderna för kretsalarmeringscentraler som avses i 6 § lagen om brand- och räddningsväsendet (599/75) följande statsandel:

Kommunens bärkraftsklass	Statsandelen i procent av kostnaderna
1	75
2	60
3	50
4	40
5	35
6	30
7	25
8	20
9	15
10	10

1 §

Till kommunen betalas i statsandel för anläggningskostnaderna för kretsalarmeringscentraler som avses i 6 § lagen om brand- och räddningsväsendet 25—50 procent av de godtagbara kostnaderna för projektet.

Till kommunen betalas, inom de gränser som beslutats i statsbudgeten, statsandel för betydande kostnader för anskaffande av materiel som behövs för skötseln av kretsalarmeringscentralen och kommunens övriga brand- och räddningsväsende inom de gränser som stadgas i 1 mom.

Den i 1 och 2 mom. nämnda statsandelen bestäms på basis av den enligt 9 § lagen om statsandelar till kommunerna per invånare i kommunen beräknade utjämnade kalkylerade skatteinkomsten (utjämnad skatteinkomst). Kommunen får i statsandel 50 procent, om dess utjämnade skatteinkomst ligger på utjämningsgränsen. Om den utjämnade skatteinkomsten överstiger utjämningsgränsen, bestäms statsandelen så att varje från utjämningsgränsen beräknad tillväxt av den utjämnade skatteinkomsten med minst en procent minskar statsandelen med en procentenhet till dess statsandelen är 25 procent. Statsandelsprocenten bestäms på basis av den för det år då anläggningsprojektet beviljas bestämda utjämnade skatteinkomsten.

När det är fråga om två eller flera kommuners gemensamma eller en samkommuns anläggningsprojekt eller anskaffning, bestäms statsandelen för varje kommuns andel enligt denna kommuns statsandelsprocent.

3 §

 Utöver vad i 1 mom. stadgar betalas till en kommun inom statsbudgetem statsandel enligt

 (2 mom. upphävs)

Gällande lydelse

skalan i 1 § för betydande kostnader som gäller anskaffning av materiel som behövs för skötseln av kretsalarmeringscentralen samt kommunens brand- och räddningsväsen i övrigt.

Föreslagen lydelse

4 §

En kommun som inte nöjer sig med ett beslut enligt 1 §, har rätt att inom tre månader efter delgivningen av beslutet framställa ett skriftligt rättelseyrkande hos den statsbidragsmyndighet som har fattat beslutet. Till beslutet skall fogas en anvisning om rättelseyrkande.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1996.

För projekt som har fastställts före ikraftträdandet betalas statsandel enligt de stadganden som gällde när denna lag träder i kraft.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.
